

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2017

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Obsah

Úvod generální ředitelky	3
Ocenění Europa Nostra	4
Rok renesanční šlechty	6
Patrimonium pro futuro	10
Výjimečné dny a události návštěvnické sezony	14
Nové interiérové instalace na objektech ve správě NPÚ	18
Obnovy památek	22
Krajina – kulturní i přírodní dědictví	34
Mezinárodní spolupráce	38
Publikační činnost	42
Vědecko-výzkumná činnost	46
Další události v roce 2017	48

Úvod generální ředitelky

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

otevíráte výroční zprávu Národního památkového ústavu, která přináší souhrn těch nejpodstatnějších informací o dění v naší instituci v roce 2017. Uplynulý rok pro nás byl rokem úspěšným ve všech oblastech činnosti – ať již se jedná o památky, které NPÚ přímo spravuje, nebo o naplňování odborné péče o památkové bohatství České republiky. Rovněž naše hospodaření bylo stabilní a dokazuje, že jako největší příspěvková organizace Ministerstva kultury dokážeme prostředky využívat skutečně efektivně. Opět se nám podařilo zvýšit úroveň odměňování náročné práce našich zaměstnanců.

Památky v naší správě přilákaly v uplynulém roce 5 491 000 návštěvníků a přiblížili jsme se tak rekordnímu roku 2016. Podstatné však je, že vlastní výnosy v této oblasti vrostly oproti loňsku o 26 milionů. Je potěšující, že Rok renesanční šlechty dokázal návštěvníky zaujmout a dlouhodobě edukačně-přezentační projekt Po stopách šlechtických rodů opětovně potvrdil svoji přínosnost v rozšiřování všeobecného poznání našeho kulturního dědictví.

K mimořádně významným mezinárodním úspěchům NPÚ v roce 2017 patří získání Grand Prix ceny Europa Nostra za obnovu barokního hospitálu Kuks a ocenění Europa Nostra za vzdělávací projekt Památky nás baví. Obě ocenění dokazují, že Česká republika může být v mnoha ohledech inspirací pro ostatní. NPÚ však ceny také uděloval – již počtvrté cenou Patrimonium pro futuro poděkoval těm, kteří aktivně pečují o české památky.

Po dvaceti letech se pak na pozvání NPÚ do Česka vrátila prestižní mezinárodní konference zahradních a krajinářských architektů ICOMOS / IFLA. Odborníci z celého světa sdíleli v Praze a Kroměříži své zkušenosti a osvědčené postupy při péči o zahrady i při prezentaci obnovených památek zahradního umění.

Po dvou letech stavebních prací byla dokončena vzorová památková obnova historického domu v Liliové ulici č. 5 v Praze, který nově slouží jako naše pracoviště. Cílem obnovy byla záchrana a společenské zhodnocení kulturní památky včetně jejího funkčního využití.

V neposlední řadě NPÚ uspěl s žádostmi o podporu hned několika památkových obnov prostřednictvím evropského programu IROP, která v příštích letech přesáhne 1 mld. korun.

Všechny tyto úspěchy by však nebyly možné bez obětavé každodenní práce dvou tisícovek zaměstnanců NPÚ, přízně návštěvníků památek a dalších podporovatelů, kterým bych chtěla na tomto místě co nejsrdečněji poděkovat.

Ing. arch. Naďa Goryczková
generální ředitelka
Národního památkového ústavu

Ocenění Europa Nostra

V roce 2017 pořádala Evropská komise spolu s nevládní organizací Europa Nostra ve finském Turku slavnostní vyhlášení nejprestižnějších evropských cen v oblasti ochrany kulturního dědictví – Cen Evropské unie pro kulturní dědictví / Europa Nostra.

Národní památkový ústav do soutěže nominoval dva projekty, jimž se v nemalé konkurenci 202 přihlášených projektů z 39 evropských zemí podařilo uspět. Projekt Kuks – Granátové jablko navíc získal ocenění Grand Prix pro absolutního vítěze dané kategorie. Pro Českou republiku a Národní památkový ústav představují obě ocenění vysokou prestiž na poli památkové péče a vzdělávání v rámci celé Evropy.

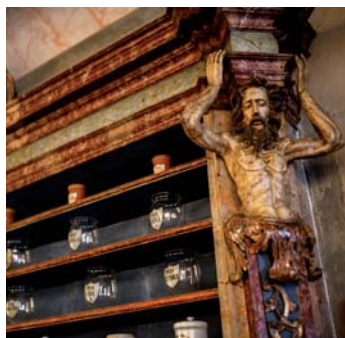

EUROPA
NOSTRA

Grand Prix pro projekt Kuks – Granátové jablko

Projekt Kuks – Granátové jablko byl nominován v kategorii Obnova památek. Cílem projektu byla celková obnova barokního areálu, rozšíření o nové návštěvnické okruhy zaměřené na jeho bohatou historii, prezentaci historického a moderního lékařství, otevření nového edukačního centra a zpřístupnění bylinkové zahrady. V uvedené kategorii cenu obdrželo vedle obnovy nemocnice Kuks dalších 11 kandidátů. Ze všech oceněných se projekt Kuks – Granátové jablko stal absolutním vítězem a držitelem nejvyššího ocenění Grand Prix spojeného s finanční odměnou ve výši 10 000 €.

Významné ocenění připomíná bronzová plaketa u vstupu do návštěvnického centra nemocnice. Díky provedené obnově i získané ceně se památka těší zvýšené pozornosti veřejnosti. Za uplynulý rok si ji prohlédlo 110 810 návštěvníků (před obnovou činila návštěvnost 30–40 tisíc osob ročně).

Úspěch projektu Památky nás baví

Druhý projekt – Památky nás baví – se stal jedním z deseti oceněných v kategorii Vzdělávání, výchova a zvyšování povědomí, v níž Česká republika získala cenu vůbec poprvé. V rámci projektu zaměřeného na děti a mládež, ale i laickou a odbornou veřejnost byl vytvořen systém vzdělávacích programů pro edukaci v oblasti nemovitého a movitého kulturního dědictví. Programy připravovala a realizovala síť sedmi edukačních center NPÚ, jejímž prostřednictvím se do projektu zapojily památky napříč celou republikou. Porota vyzdvihla význam projektu, který odráží zahraniční směry ve vzdělávání v oblasti péče o kulturní dědictví a který je stejně úspěšný i při tvorbě vlastních původních strategií, jež jsou pozitivně přijímány v zahraničí a v akademických kruzích.

Europa Nostra

Nevládní organizace Europa Nostra s mottem **Hlas kulturního dědictví v Evropě** byla založena v roce 1963. Zastřešuje více než 50 zemí a několik set organizací zajišťujících ochranu kulturního a přírodního dědictví Evropy. Od roku 2002 uděluje Cenu Evropské unie pro kulturní dědictví / Europu Nostru – ocenění pro nejlepší projekty z oblasti obnovy kulturních památek, výzkumu, managementu, dobrovolnických aktivit, vzdělávání a komunikace.

Předání ocenění na Kuksu

U příležitosti získání prestižních cen uspořádal NPÚ v areálu nemocnice Kuks dne 1. září 2017 **Národní slavnost**, které se zúčastnili i ministr kultury Daniel Herman a ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová. Diplomy za vítězné projekty převzala spolu s koordinátory projektů z rukou výkonného viceprezidenta organizace Europa Nostra Johna Sella generální ředitelka Národního památkového ústavu Naďa Goryczková.

Rok
renesanční
šlechty

V rámci dlouhodobého projektu Národního památkového ústavu **Po stopách šlechtických rodů** se rok 2017 stal **Rokem renesanční šlechty**. Symbolicky jej otevřela v Praze výstava **Mars a Venuše** – Umění manýristických dvorů ve sbírkách Národního památkového ústavu. Vrcholem roku bylo otevření nové stálé expozice **Moravský aristokrat v labyrintu světa** na zámku v Bučovicích. Do Prahy se Rok renesanční šlechty vrátil na konci sezony, a to výstavou Podoby a příběhy. Portréty renesanční šlechty. Menší výstavy a kulturní akce připravilo více než třicet hradů a zámků, kde zanechala renesance své nesmazatelné stopy.

Součástí Roku renesanční šlechty byla také Hradozámecká noc na žerotínském zámku v Náměšti nad Oslavou, v duchu renesance se nesl i Hradozámecký advent. Koncem roku 2017 byla vydána rozsáhlá reprezentativní publikace věnovaná renesančním aristokratickým sídlům v Čechách a na Moravě **Na věčnou paměť, pro slávu a vážnost** – Renesanční aristokratická sídla v Čechách a na Moravě ve správě Národního památkového ústavu.

Výstava **Mars a Venuše**. Umění manýristických dvorů ve sbírkách Národního památkového ústavu

2. 3. – 30. 4. 2017

Výstava Mars a Venuše instalovaná v jednom z výstavních sálů Obrazárny Pražského hradu představila vybraná umělecká díla z časů císaře Rudolfa II. nacházející se ve sbírkách českých a moravských hradů a zámků. Zastoupeny zde byly obrazy rudolfínských umělců, stejně tak jako skvosty nizozemského, francouzského a německého malířství.

Nová stálá expozice **Moravský aristokrat v labyrintu světa** na zámku v Bučovicích

V červnu 2017 byla na zámku v Bučovicích otevřena nová stálá expozice, která návštěvníky uvádí do světa moravské aristokracie. Nahlédnout zde mohou do každodenního života šlechty, do způsobů vzdělávání, získávání majetku a hospodaření s ním i šlechtických zálib. Nejdůležitějším „exponátem“ však zůstává samotný zámek v Bučovicích, jedna z inkunabulí renesančního umění na Moravě a zároveň skvost evropské pozdně renesanční architektury, v jehož zdech je příběh renesanční aristokracie přítomen dodnes.

Výstava **Podoby a příběhy.** **Portréty renesanční šlechty**

13. 10. 2017 – 4. 3. 2018

Výstava Podoby a příběhy – portréty renesanční šlechty představila výběr z dochovaných renesančních portrétů ze sbírek českých a moravských hradů a zámků, doplněný o heraldické a genealogické památky, archiválie i předměty uměleckého řemesla. Výstavu provázela multisensuální prezentace renesančních vůní a bohatý doprovodný program, zahrnující mimo jiné odborné přednášky či workshop na téma vonných esencí a renesančních receptů na vonné kompozice. Výstavu uspořádal NPÚ ve spolupráci s Národní galerií v Praze a provázelo ji vydání stejnojmenné publikace.

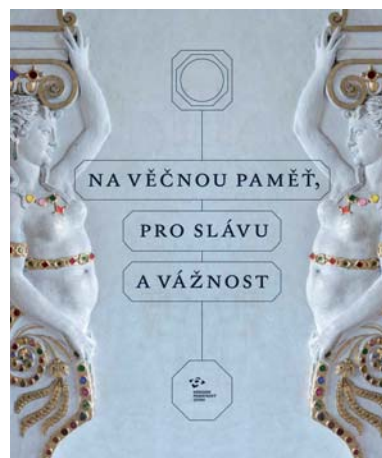
Expozice **Dvě svatby** **a jedna grafika** na zámku Březnice

Nový prohlídkový okruh na zámku Březnice tvořil jednu z hlavních atrakcí Roku renesanční šlechty. Poprvé v historii byl vystaven přeložený cyklus renesanční grafiky **Kolowratská svatba Sigmunda Elsassera** z roku 1580. Zámek Březnice se stal v polovině 16. století milostným útočištěm Filipíny Welsorové a císařova syna arcivévody Ferdinanda, v Březnici se také konala jejich tajná svatba. Vyvdorovaný sňatek pak patřil k nejšťastnějším v dějinách habsburského rodu. Renesanční etapu na zámku dokládají rovněž unikátně dochované interiéry, z nichž vyniká především Lokšanská knihovna z roku 1558 – nejstarší aristokratický knihovnický sál v českých zemích. Zámek má dodnes podobu, jakou mu vtiskla renesanční přestavba gotické tvrze.

Konference

Móda a oděv doby renesance

Dne 19. října 2017 se uskutečnila konference zaměřená na rozmanité aspekty renesanční módy a oděvu. Přednesené příspěvky sledovaly vznik a šíření renesančního oděvu u nás, proměny módních vzorů i jejich přeměnu v módu barokní, zaměřily se ale také na přijímání zahraničních novinek a jejich přizpůsobování domácímu vkusu či na mísení vlivů z jižní, západní a východní Evropy, které bylo pro dané období typické. Pozornost byla věnována i textilním sbírkám státních hradů a zámků a z muzeí, textilním řemeslům či obchodu s textilem, který byl jedním z hybatelů raně novověkého hospodářství napříč celou Evropou.

Publikace **Na věčnou paměť, pro slávu a vážnost**

Rozsáhlá obrazová publikace *Na věčnou paměť, pro slávu a vážnost – renesanční aristokratická sídla v Čechách a na Moravě ve správě Národního památkového ústavu* od Michala Konečného představuje dvacet jedna významných renesančních hradů, zámků a vil ve správě Národního památkového ústavu. Dvě úvodní studie přibližují stěžejní kulturní a historické fenomény spojené s renesanční aristokracií a jejími architekty. Jednotlivé památky jsou představeny v monograficky pojatých kapitolách, které předkládají aktuální badatelské závěry. Velkoryse pojatá kniha prozatím představuje nejucelenější vhled do problematiky aristokratické renesanční architektury v Čechách a na Moravě.

CENA NPÚ

Patrimonium
pro futuro

Cena NPÚ Patrimonium pro futuro s podtitulem Společenské ocenění příkladů dobré praxe každoročně vyzdvihuje pozitivní počiny a příběhy v oblasti památkové péče.

Cenu vyhlašuje Národní památkový ústav jako příspěvková organizace Ministerstva kultury pověřená oblastí zachrany a rozvíjení hodnot památkového fondu na území České republiky a jejím cílem je vyzdvihnout zdařilé počiny z oblasti památkové péče realizované v uplynulém roce a ocenit ty, kteří se o ně přičinili.

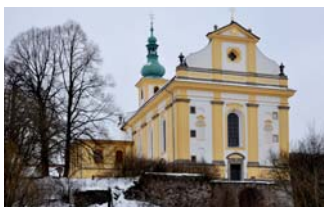
V roce 2017 proběhl již čtvrtý ročník těchto cen, který vyzdvihl počiny realizované v roce 2016. Vítězům jednotlivých kategorií byla cena předána během slavnostního vyhlášení na zámku Bučovice dne 3. října

Ocenění bylo uděleno v těchto kategoriích:

Obnova památky, restaurování

– příkladné a zdařilé restaurování kulturní památky či její části – výtvarného díla, uměleckořemeslného díla.

Cenu získala **Společnost pro obnovu památek Úštěcka** za stavební obnovu kostela Nanebevzetí Panny Marie v Konojdech u Úštěku.

Náročná obnova a celková revitalizace umožnila záchranu a zpřístupnění kostela, který zůstal pro veřejnost více než dvacet let uzavřen.

Objev, nález roku

– významný objev na památce, objev do té doby neznámého objektu, předmětu kulturní hodnoty, archeologicky objev, autorské určení díla apod.

Ocenění převzalo **město Odry** za objev dřevěné roubené konstrukce a malovaného deskového stropu z období raného baroka v hřbitovní kapli sv. Rodiny v Odrách.

Roubená konstrukce se zachovala na boční straně a v závěru kaple, deskový strop nese vyobrazení Korunování Panny Marie a Svaté Trojice. Objevené konstrukce byly v rámci celkové rekonstrukce kaple obnoveny.

Prezentace hodnot

– výstava, nová instalace, publikace, mediální odborná prezentace.

Cenu získala **Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy** za záchranu rotundy sv. Václava na Malostranském náměstí v Praze.

Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy získala rovněž cenu **Památky děkují**, která je určena pro vítěze veřejného hlasování na webových stránkách NPÚ.

Raně středověká rotunda sv. Václava byla objevena v roce 2004. V roce 2016 byla dokončena rekonstrukce památky, která zároveň umožnila její zpřístupnění veřejnosti.

Osobnost památkové péče

Jako osobnost památkové péče byl oceněn **Ian Kennaway** (Velká Británie).

Ian Kennaway se již více než 25 let věnuje aktivitám ve prospěch kulturního dědictví v českých zemích.

Vrchol těchto aktivit představuje vznik charitativní organizace The Friends of Czech Heritage, kterou založil spolu s historičkou umění Barbarou Peacock v roce 2007. Otevřely se tím nové cesty k systematické pomoci českým památkám; vedle té finanční také k pořádání prázdninových pracovních pobytů britských dobrovolníků, kteří od roku 2010 přijíždějí do Česka, aby se týden věnovali obnově vybraných památek – cíleně drobnějších, často ohrožených.

Záchrana památky

– záchrana součásti kulturního dědictví na poslední chvíli nezištnou iniciativou, koupí, mobilizací dobrovolníků apod.

Cenu získaly **obec Horní Maršov a občanské sdružení Hradní společnost Aichelburg** za záchranu a obnovu hřbitovního kostela Nanebevzetí Panny Marie v Horním Maršově.

Osud renesančního kostela Nanebevzetí Panny Marie dokládá obtížnou situaci mnoha sakrálních staveb v bývalých Sudetech, kterým dodnes neřídka hrozí zánik. V tomto případě se však památku podařilo zachránit a najít pro ni nové využití.

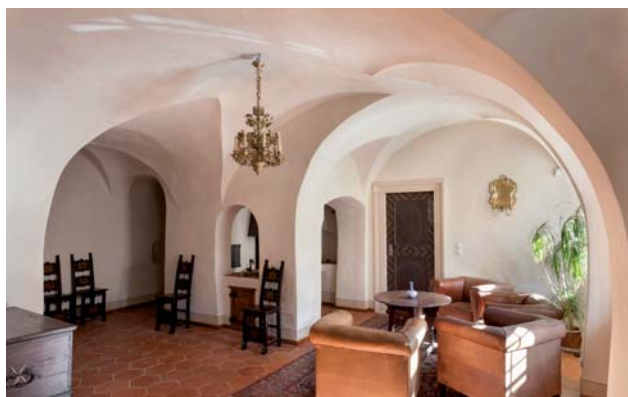

Zvláštní ocenění

V roce 2017 udělila generální ředitelka tři zvláštní ocenění:

Pavlu Jeriemu za obnovu domu
čp. 29 v Palackého ulici v Telči.

Dům čp. 29 prošel v letech 2014–2016 komplexní obnovou, která objektu z poloviny 16. století navrátila důstojný vzhled a přinesla rovněž několik zajímavých objevů. K zásadním náleží nález renesančních záklopových trámových stropů ve dvou místnostech, gotického okna a sedlového portálu.

Železniční společnosti Tanvald, o. p. s.,
a **Ing. arch. Ivanu Lejčarovi**
za celkovou obnovu výtopny
v železniční stanici Kořenov.

Výtopna z roku 1903 sloužila svému účelu do roku 1987, kdy se pod tíhou sněhu zřítla střecha. Nevyužívaný objekt poté chátral, hrozící zánik se však podařilo odvrátit. V roce 2016 byla úspěšně dokončena obnova objektu, která nejen odstranila havarijní stav, ale současně našla pro chátrající památku nové využití – budou v ní re-mizována historická železniční vozidla.

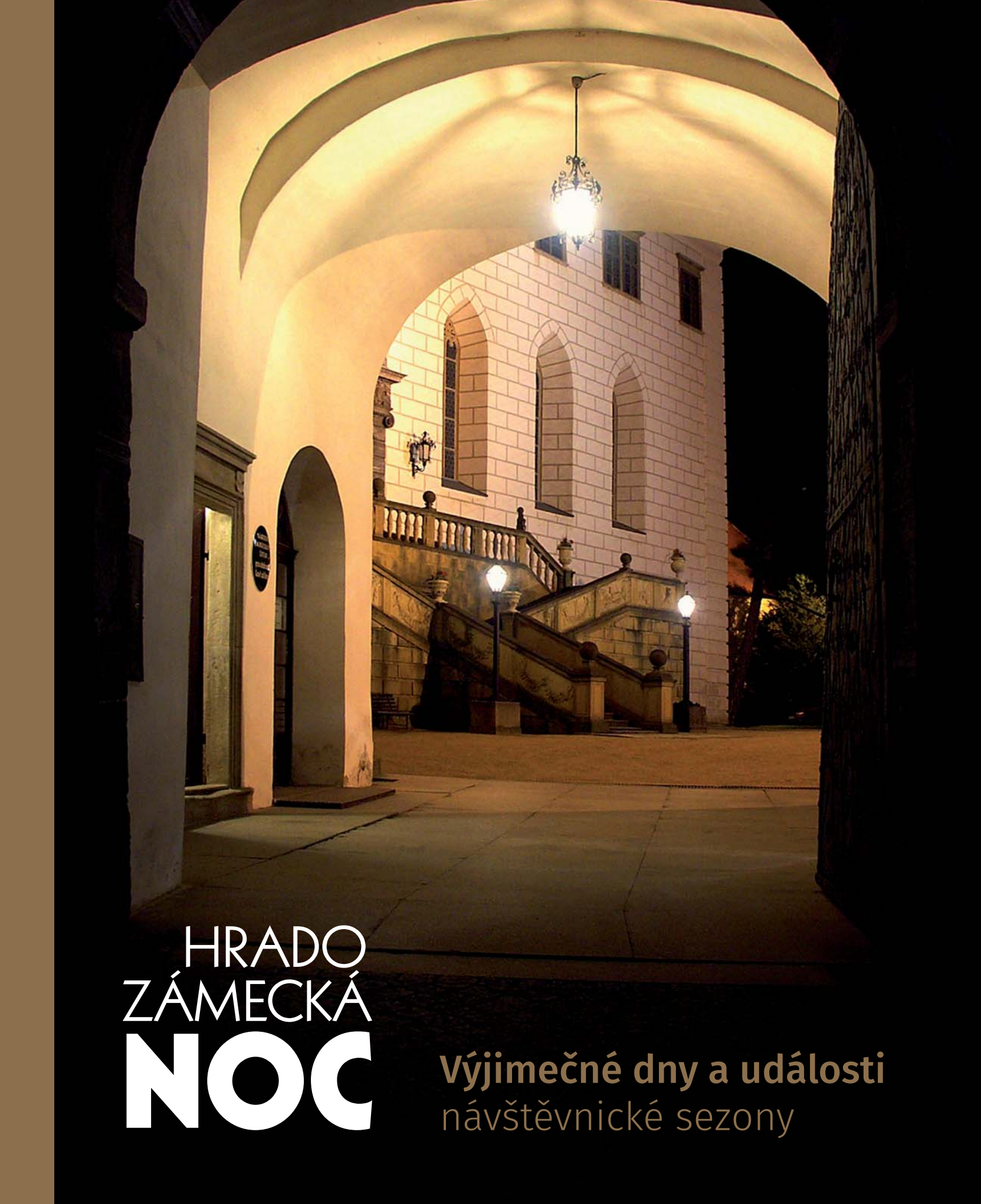

Ireně a Janu Dvořákovým
za záchranu a obnovu usedlosti
čp. 12 v Kučerově.

Usedlost reprezentuje hliněný dům hanáckého typu, postavený převážně z nepálených cihel, cenný areál však postupně chátral. Obrat přišel v roce 2011, kdy usedlost zakoupili manželé Irena a Jan Dvořákoví a zahájili její postupnou celkovou obnovu. Odvrátili tak hrozící zánik hodnotné památky, kterou rovněž při mnoha příležitostech prezentují veřejnosti. V roce 2016 skončila obnova hospodářského traktu, provedená s důrazem na využití tradičních postupů a technologií.

HRADO
ZÁMECKÁ
NOC

Výjimečné dny a události
návštěvnické sezony

Památky ve správě Národního památkového ústavu přilákaly v roce 2017 více než 5,4 milionu návštěvníků. Největší oblibě se těšil hrad a zámek Český Krumlov s 463 000 návštěvníků, zámek Lednice přilákal 437 000 zájemců. Na Hlubokou zavítalo téměř 300 000 výletníků. Tradičně si vysokou návštěvnost udržel hrad Karlštejn (228 000 osob), řada dalších objektů překonala hranici stotisícové návštěvnosti – arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži, zámky Telč, Valtice, Konopiště a Sychrov, hospitál Kuks nebo hrady Bouzov a Trosky.

Po celý rok lákaly návštěvníky rozmanité akce, díky kterým mohli památky poznat netradičně. Značné oblibě se těšily programy zaměřené na dětské návštěvníky, mimořádné noční či kostýmované prohlídky nebo možnost nahlédnout do běžně nepřístupných prostor. Bohatý program byl připraven také na období velikonočních a vánočních svátků.

Hradozámecká noc

Již poosmé se v podvečer poslední prázdninové soboty (26. srpna) otevřely návštěvníkům brány hradů, zámků, klášterů a tentokráte i jednoho hřebčína. Rozmanitý program, který nabídlo 86 památek po celé republice – z toho 56 objektů ve správě NPÚ – přilákal 31 687 návštěvníků.

Poprvé se v roce 2017 k Hradozámecké noci připojily tvrz Vyšehořovice, zámek Vranov nad Dyjí a Janův hrad. Ústředním dějištěm se stal zámek v Náměšti nad Oslavou. Zdejší program byl jedním z vrcholů Roku renesanční šlechty a zcela výjimečně nabídl možnost navštívit panskou oratoř zámecké kaple s vystaveným originálem Bible králické z let 1579–1593.

V Litomyšli, Nových Hradech či Hluboké nad Vltavou byly připraveny gurmánské prohlídky, zámek Zákupy připomněl 300. výročí narození Marie Terezie. Na zámku v Kuníně si děti vyzkoušely roli průvodců, naopak bez průvodce bylo možné projít zámky Slatiňany, Hořovice, Hrádek u Nechanic či Červenou Lhotu. Zkrátka nepřišli ani příznivci vily Stiassni, Jurkovičovy vily a vily Löw-Beer v Brně.

Nové vstupenky

Na vybraných památkách se návštěvníci setkali s novými vstupenkami. Jejich zadní strana je vyhrazena pro údaje o prohlídce, přední strana nese historické vyobrazení objektu. Vstupenky se tak stávají unikátním sběratelským artiklem, k němuž bude v roce 2018 vydán sběratelský deník, do kterého bude možné vstupenky vlepovat. Od roku 2019 by měly být nové vstupenky zavedeny na všech objektech.

Květinové výstavy

Hojně navštěvované byly květinové výstavy v historických interiérech památkových objektů. Skvostné květinové aranže vykouzlili například na hradě Rožmberk, zámcích Kratochvíle, Třeboň, Telč, Litomyšl, Opočno a Ratibořice či v klášteře Zlatá Koruna. Květinové instalace v klášteře Kladruby doplnily speciální prohlídky, které oslavily výročí 340 let od narození Jana Blažeje Santiniho Aichela, autora barokní přestavby tamního kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Barokní den v Manětíně

Barokním dnem na zámku Manětín v sobotu 19. srpna vyvrcholil Letní barokní festival 2017, který je jednou z nejnavštěvovanějších částí unikátního projektu Plzeňského kraje Západočeské baroko. Bohatý program nabídl volné prohlídky vyzdobeným zámkem, ochutnávky barokního menu i projíždky kočárem. Celý den zakončil barokní ohňostroj.

Mezinárodní den archeologie

U příležitosti Mezinárodního dne archeologie 21. října připravili odborníci z plzeňského pracoviště exkurzi, během níž se zájemci seznámili se středověkou podobou zaniklé vesnice v lesní lokalitě Zábělá u Plzně i s metodami nedestruktivního archeologického průzkumu. Na hradě Švihově proběhla komentovaná prohlídka nálezů pozdně gotické dlažby. ÚOP v Telči připravilo přednášku Jídlo a pití ve středověku s ukázkou replik stolního a kuchyňského nádobí. ÚOP v Praze a archeologové z generálního ředitelství se zapojili do programu připraveného v prostorách Filozofické fakulty UK v Celetné ulici za spolupráce několika institucí.

Barokní festival **Hortus Magicus**

Čtvrtý ročník festivalu proběhl první zářijový víkend v Květné zahradě v Kroměříži. V bohatém programu nechyběla divadelní představení či jezdecké show, komentované prohlídky Květné zahrady a floristické exhibice. K dispozici byla edukační stanoviště na motivy commedie dell'arte, výtvarná i žonglérská dílna pro děti a rodiče. Novinkou byl Storytelling – divadelní disciplína využívající představitelů vypravěčů, kteří jsou zároveň autory a interprety příběhu. Hlavním pořadatelem se v roce 2017 stala obecně prospěšná společnost Czech National Trust.

Dny evropského dědictví

Řada pracovišť i objektů ve správě Národního památkového ústavu se zapojila do oslav Dnů evropského dědictví, které se konaly 16. a 17. září. Pardubické pracoviště připravilo již tradičně prohlídky běžně nepřístupnými prostory, malé i velké zájemce přilákala možnost postavit si z dřevěných stavebnic či 3D puzzle české a světové pamětihodnosti. Běžně nepřístupné prostory si prohlédli návštěvníci hradu Grabštejn a zámku Slatiňany; zámek Lemberk nabídl své historicky první noční hrané prohlídky. Na mnoha objektech se program nesl v duchu Roku renesanční šlechty.

V pátém roce fungování se do programu Klíč k památkám zapojilo pět nových objektů. Byla zavedena nová verze papírových pasů s aktualizovanými pravidly programu, spuštěna facebooková stránka a zdokonalena mobilní aplikace. Bylo vydáno 162 828 papírových pasů, na které návštěvníci získali více jak 311 000 vstupů. 15 859 lidí dokončilo alespoň jeden nový celý cyklus, tedy návštěvu šesti památek. NPÚ a partneři vydali 16 243 šestých vstupů zdarma na prohlídky v celkové výši 1 867 945 Kč. Z 2 827 účastníků, kteří splnili podmínky soutěže, bylo vylosováno 30 výherců.

Nové interiérové instalace
na objektech ve správě NPÚ

Salon Tegetthoff na zámku Hluboká

Nová prohlídková trasa Hostinské pokoje na zámku Hluboká

Zámek Hluboká nabízí od poloviny října 2017 novou prohlídkovou trasu Hostinské pokoje. Představí prostory, které od poloviny 19. století sloužily pro ubytování hostů knížecí rodiny Schwarzenbergů. Kromě tří apartmánů označovaných podle nejčastějších hostů – paarovského, larischovského a czerninského – zaslouží pozornost salon Tegetthoff vybavený kapitánským

můstkem z fregaty Schwarzenberg, věnovaný památce rakouského viceadmirála Wilhelma Tegetthoffa. Vrcholem prohlídkové trasy je tzv. Stříbrnice s unikátní kolekcí schwarzenberského stříbra, čítající téměř 120 předmětů; mezi historicky nejcennější patří renesanční a barokní poháry na víno.

Zelené pokoje v Adamově stavení na hradě a zámku v Jindřichově Hradci

Po restaurátorské obnově a částečné reinstalaci se závěrem května 2017 návštěvníkům zámku Jindřichův Hradec představily v novém kabátě a s pozměněnou expozicí tzv. Zelené pokoje v Adamově stavení. Obnovy výmalby ve všech pěti místnostech se ujal zkušený restaurátor Luboš Zeman se svým spolupracovníkem Jiřím Dynterou. Tzv. Zelené pokoje jsou součástí hlavní prohlídkové trasy a dají nahlédnout do osudů i každodennosti obyvatel zámku v první třetině 17. století. Tímto počinem se státní hrad a zámek v Jindřichově Hradci zapojil do projektu Rok renesanční šlechty.

Reinstalace historických interiérů na zámku Červená Lhota

Do návštěvnické sezony vstoupil zámek Červená Lhota s nově upravenou expozicí historických interiérů prvního patra. Instalace měla prostorám v maximální možné míře navrátit podobu, jakou měly po roce 1910, kdy byl zámek naposledy výrazně adaptován Schönburg-Hartensteiny. Zásadní proměnou nyní prošly zejména dvě místnosti východního křídla – salon a budoár, kde se nejen změnila instalace, ale byly také vyměněny látkové tapety. Proměnu interiérů zachytil krátký časosběrný film mladého dokumentaristy Tadeáše Bognára.

Nové zařízení salonu na zámku Červená Lhota

Hradní pivovar na Bítově

Hrad Bítov jako první objekt ve správě NPÚ otevřel 1. července 2017 prostory bývalého hradního pivovaru, kde šlechta vařila pivo v letech 1618–1893. Expozice se zabývá výrobou piva od starověku až po 19. století, a to jak na hradě Bítov a v českých zemích, tak i ve světě. K vidění jsou také unikátní ležácké sklepy s chladírnou v hradním sklepení. Stavební úpravy prostor pivovaru byly financovány z investičních prostředků hradu částkou 800 000 Kč. Hradní pivovar je zařazen do II. prohlídkového okruhu **Vstup do hradu**.

Nová instalace historických zbraní na zámku Opočno

V závěru roku 2016 byly Náprstkovo muzeu asijských, afrických a amerických kultur navraceny exponáty, které měl státní zámek Opočno dlouhodobě zapůjčeny pro prezentaci v tzv. orientální zbrojnici. Nová instalace využívá téměř výhradně opočenské sbírky a dává tak mnohem přesnější představu o sběratelském zaměření někdejších majitelů, přičemž představuje sbírku de facto v plném rozsahu. Nové uspořádání exponátů scelilo v minulosti rozdělené sbírkové soubory (zejména součásti indo-perských zbrojí), přibylo oddělení zbraní severoafrických. Do zbrojnice bylo přesunuto 90 sbírkových předmětů, z nichž většina byla doposud uložena v depozitářích.

Zrestaurované salonky v minaretu a čínský salon v knížecích apartmánech v Lednici

Po čtyřiceti letech byly v rámci nové prohlídkové trasy na lednickém minaretu zpřístupněny zrestaurované salonky v prvním patře, kde mohou návštěvníci obdivovat unikátní výmalbu a zrestaurované mozaikové podlahy. Novinkou byl také čínský salon v knížecích apartmánech, kde byly restaurovány čínské tapety.

Lichtenštejnská kuchyně na zámku Velké Losiny

Zajímavou novinkou roku 2017 bylo zpřístupnění Lichtenštejnské kuchyně z počátku 20. století na zámku ve Velkých Losinách, která od konce 2. světové války sloužila jako depozitář a od roku 2013 procházela postupnou obnovou. Při volbě celkové koncepce prezentace kuchyně zvítězila varianta uměřeného konzervování veškerého mobiliáře včetně kamen, předměty tak nesou stopy každodenního používání. V zámeckých depozitářích se podařilo dohledat nejen část původního nádobí, ale též kuchyňské stoly či ledničku. Nechybí ani poměrně ojedinělé litinové papiňáky, formičky na zmrzlinu nebo rychlovarná konvice, vše staré bezmála století.

Reinstalace historických interiérů na zámku Vranov nad Dyjí

Po téměř čtyřiceti letech došlo k reinstalaci historických interiérů na zámku Vranov nad Dyjí. Dosavadní prohlídková trasa byla rozdělena na dva samostatné okruhy, které přibližují významné etapy vranovské historie. V rámci druhého z těchto okruhů byla poprvé zpřístupněna pozoruhodná vnitřní komunikace, kterou v minulosti využívali majitelé zámku při návštěvě bohoslužeb.

Liechtensteinská kuchyně a nový návštěvnický okruh na Šternberku

Bývalá Liechtensteinská kuchyně na hradě Šternberk byla 11. července 2017 po náročné rekonstrukci slavnostně otevřena veřejnosti. Stala se součástí nového návštěvnického okruhu **Od kuchyně po střechu**, který návštěvníkům představí technické zajímavosti hradu – spatří např. osobní výtah a také výtah, jímž se v době Liechtensteinů dopravovalo jídlo. Součástí prohlídky jsou i nedávno zrekonstruované půdní prostory, kde se nachází i strojovna výtahu.

Obnovy památek

Kulturní památky z mnoha různých období představují jedno z největších bohatství České republiky. Národní památkový ústav každý rok vykonává dohled u celé řady obnov kulturních památek či sám obnovuje památky, které mu byly svěřeny do správy. Na následujících stranách představujeme výběr z obnov památek realizovaných v roce 2017.

Obnova uliční fasády obchodního domu U Nováků, čp. 699, Praha

Secesní dům U Nováků se čtyřpatrovým průčelím do Vodičkovy ulice, projektovaný arch. Osvaldem Polívkou, se dočkal kompletní obnovy reprezentativní uliční fasády s unikátní středovou mozaikou podle návrhu malíře a grafika Jana Preislera. Obnova spočívala v repasování kamenných částí ze zelené a červené žuly, restaurování ornamentálně zdobených kovových zábradlí, markýz, vlnkových nosičů, svítidel, klempířských detailů a bohatě kovářsky zpracované výzdoby. Největší díl práce byl proveden na obnově a doplnění degradovaných omítkových vrstev a poškozene bohaté štukové plastické výzdoby se zlacením. Mozaika byla ve výborném stavu a byla pouze jemně očištěna. Významným počinem bylo obnovení původního osvětlení předsazené části korunní římsy, na kovových prvcích u centrálního nápisu U NOVÁKŮ a na markýzách nad vstupy. Při obnově fasády byly maximálně zachovány stávající umělecké a uměleckořemeslné prvky, které tvoří podstatu památky a mají nenahraditelnou památkovou a vypovídací hodnotu.

Obnova uliční fasády paláce Lucerna, čp. 704, Praha

Polyfunkční palác Lucerna v pozdně secesním stylu z let 1907–1919 se v roce 2017 stal národní kulturní památkou. Jeho náročná rekonstrukce pokročila zdařilou restaurátorskou obnovou průčelí do Štěpánské ulice, a to od 3. nadzemního podlaží výše, a vstupní sklobetonové markýzy se zavěšenou lucernou. Plně byly restaurovány veškeré plochy fasády, přilehlých teras a balkonů z probarvených teracových omítkových vrstev a obnoven byl novým vyzlacením znak lucerny s paprsky ve štítě průčelí. Restaurováno bylo dobové zábradlí teras, mříží, vlnkových žerdí a ozdobných krytů historických výdechů z doby výstavby objektu. Tato fasáda je jedinečným dokladem dobové architektury směřující ke zjednodušení a zvýraznění konstrukce na úkor dekoru. Velké množství kvalitních uměleckořemeslných prvků dokládá vysokou úroveň tehdejší řemeslné produkce.

Obnova hlavního oltáře v kostele sv. Gotharda, Slaný

V roce 2017 byla dokončena celková obnova hlavního oltáře sv. Gotharda z 2. poloviny 18. století, zahájená v roce 2010 a podpořená dotačním programem Ministerstva kultury. Po restaurátorském zásahu se na postranní branky oltáře vrátili dvě pozdně barokní plastiky, sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého. Ty byly ve speciální komoře ozářeny proti dřevokaznému hmyzu, petrifikovány a došlo k upevnění uvolněných atributů. Ve finální etapě byl restaurován obraz sv. Gotharda, centrální dílo celé památky, vykazující blízkost tvorbě rokokového malíře Františka Xavera Palka. Plátno obrazu bylo zdeformované, byly patrné i podélné švy, barevná vrstva jevila defekty, laková vrstva byla značně ztmavlá. UV průzkum neodhalil žádné pozdější zásahy, s výjimkou retuší v místě protržení plátna. Restaurováním prošly i dřevěné sochy sv. Petra a sv. Pavla po bocích oltářní architektury. Po celkové rehabilitaci oltáře je patrné, že jde o mimořádně hodnotné dílo, ve kterém je zastoupena architektonická, sochařská i malířská umělecká složka ve všech důležitých formách.

Restaurování pozdně gotického deskového obrazu Panny Marie Sepekovské

Pracovníci českobudějovického ÚOP se podíleli na odborné přípravě restaurování milostného obrazu z přelomu 15. a 16. století, zasazeného v barokním retabulu hlavního oltáře poutního kostela Jména Panny Marie v Sepekově. Na základě vyhodnocení restaurátorského průzkumu, zaměřeného na zjištění míry poškození souvrství malby, byly sejmuty přemalby pláště Panny Marie a prezentována zachovalá azuritová vrstva s dekorem drobných lilií. Na pozadí bylo restaurováno původní lazurované stříbření s raženým dekorem. Odborným zásahem byl stabilizován technický stav kvalitního středověkého díla. Po výstavě v areálu premonstrátského kláštera v Milevsku byl obraz navrácen do prosklené schránky sepekovského oltáře.

Konzervace papírny v Doubravě u Aše

V roce 2017 byly dokončeny rekonstrukční a konzervační práce na objektu papírny v Doubravě u Aše, jejíž torzo je druhou nejstarší dochovanou papírnou na našem území a nejstarší papírnou na Ašsku. Založena byla patrně v první polovině 17. století. Původní dřevěné zařízení bylo v polovině 18. století nahrazeno novým, další modernizace proběhla v polovině 19. století. Výroba byla zastavena po 2. světové válce, záhy nato objekt začal chátrat a v průběhu druhé poloviny 20. století došlo k jeho likvidaci. Záchrana pozůstatků papírny byla zahájena v roce 2012 odstraněním náletů. Následoval archeologický průzkum a postupná konsolidace dochovaných konstrukcí, vyzvednutí a znovu osazení některých prvků. Cílem prací byla záchrana pozůstatků papírny, jejich ucelená prezentace a zajištění proti povětrnostním vlivům.

Obnova bývalé evangelické školy v Bělči nad Orlicí

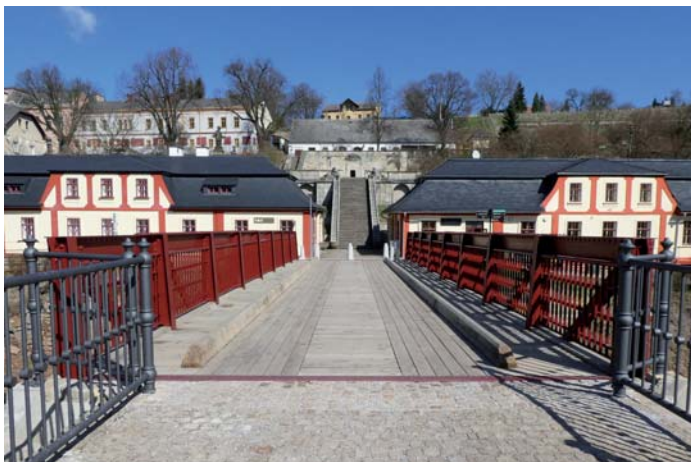
V letech 2016–2017 proběhla celková obnova bývalé evangelické školy čp. 10 v Bělči nad Orlicí. Budova z let 1862–1863 se přes dlouhodobou absenci údržby dochovala téměř intaktně, s cennými konstrukcemi a klenbami včetně štukové a malířské výzdoby. Původní typový strop v bývalé modlitebně, napadený dřevomorkou, musel být nahrazen novou konstrukcí. Dvě zachované fáze celistvé historické malířské výzdoby byly zaměřeny, výzdoba přenesena na šablony a následně zrekonstruována. Stříkanou cementovou omítku z přelomu 60. a 70. let 20. století nahradil na fasádě probarvený vápenný štuk. Obnovu lze bez nadsázky označit za vzorový příklad památkové obnovy. Vedle velkorysého a vstřícného přístupu vlastníka – obce Běleč nad Orlicí – je nezbytné ocenit přístup hlavního autora návrhu obnovy Ing. Miloše Kudrnovského a hlavního dodavatele stavby Archatt památky, s. r. o., z Třebíče.

Záchrana ocelového příhradového mostu v Kuksu

Jeden z nejstarších ocelových příhradových nýtovaných mostů na území Královéhradeckého kraje se nachází v Kuksu, kde překlenuje řeku Labe mezi obcí a areálem hospitálu. Kvůli havarijnímu stavu hrozil mostu zánik; nakonec však byl připraven projekt obnovy, kterou v roce 2017 realizovala firma Eurovia CS, a. s. Mostu byl navrácen tmavě červený nátěr z doby výstavby, zjištěný průzkumem. Velmi důležité je zjištění, že ocelové nýtované mosty z přelomu 19. a 20. století jsou opravitelné včetně užití historické techniky nýtování, dokonce je možné navýšit jejich únosnost a vynaložené náklady mohou být oproti stavbě nového mostu několikanásobně nižší.

Obnova kostela Panny Marie Pomocné na Chlumku v Luži

Stavebními a restaurátorskými pracemi byla v roce 2017 úspěšně dokončena náročná celková obnova interiéru a exteriéru poutního kostela Panny Marie Pomocné na Chlumku v Luži (Pardubický kraj). Restaurování interiéru probíhalo v letech 2009–2010 a 2015, v roce 2017 byla provedena obnova průčelí včetně tří vstupních portálů. Význam hodnotné stavby mimořádně se uplatňující v krajině kolem Luže byl počátkem roku 2018 zdůrazněn a podtržen zařazením kostela včetně sousední jezuitské rezidence společně s dalšími osmnácti poutními místy v Česku mezi národní kulturní památky.

Renovace střechy věže sv. Ducha v Telči

V roce 2017 proběhla kompletní renovace střechy pozdně románské věže sv. Ducha v Telči, která zahrnovala opravu krovu, výměnu střešní krytiny a zpřístupnění posledního podlaží věže. Celý krov byl demontován a podroben důkladné revizi. Byl zachován co největší počet původních trámů, nové prvky korespondují s původními. Nová střecha byla provedena shodně jako stávající – bednění z ne-hoblovaných prken bylo pokryto plechovou krytinou z měděných pásů spojených falcováním. Byly také očištěny zlacené kopule s korouhvemi z hrotů věže a obnovena hromosvodová soustava. Nové celodřevěné schodiště umožnilo zpřístupnit poslední podlaží věže.

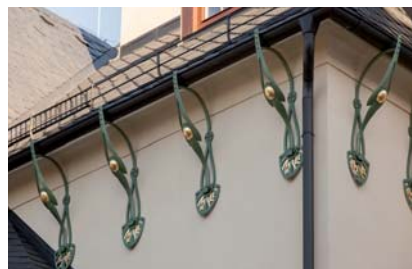

Jde o příkladnou a náročnou obnovu v rámci Městské památkové rezervace Telč, která byla provedena velmi kvalitně a vedla ke stavebně-technickému zajištění objektu, a tedy k záchraně cenných součástí této významné architektonické památky.

Obnova vily Marie Karas v Jihlavě

Od konce roku 2015 do začátku roku 2017 probíhala obnova vily Marie Karas v Jihlavě. Výjimečná secesní stavba z let 1901–1903 není kulturní památkou, pozornost si však rozhodně zaslouží. V objektu se zachovaly původní konstrukce včetně zábradlí a zámečnických doplňků, štuková výzdoba a bohatá výmalba. Povrchové úpravy i některé konstrukční prvky však byly zestárlé a stavba trpěla značnou vzlínající vlhkostí. Současní majitelé, kteří dům koupili v roce 2014, obnovu koncipovali jako komplexní modernizaci a adaptaci vily pro účely kancelářské a v podkroví obytné. Výjimečná péče byla věnována štukatérským, truhlářským, kovářským, ale i jiným profesím. Výše investice byla v rámci Kraje Vysočina nadstandardní, objektu se však podařilo do značné míry navrátit původní vzhled založený na prezentaci kvalitního uměleckořemeslného detailu v rámci výtvarně koncipovaného a ambiciózního celku.

Záchrana renesanční tvrze Kobylků z Kobylího v Podolí u Mohelnice

Téměř patnáct let probíhala náročná celková obnova tvrze Kobylků z Kobylího v Omomouckém kraji, unikátní intaktně dochované stavby z roku 1551, která si přes druhotné úpravy z 18. a 19. století uchovala původní architektonický ráz. Před obnovou se památka nacházela ve velmi špatném stavu. Objekt musel být staticky zabezpečen, odvodněn a odvlhčen. Nefunkční krov byl nahrazen odpovídající kopíí a střecha pokryta břidlicovou krytinou. Následovala odborná konzervace fasády s restaurováním renesančních omítek, sgrafit a kamenných ostěň. Část klasicistních oken se i přes havarijný stav podařilo bratrům Zlámalovým zachránit a restaurovat. V interiéru proběhla konzervace zbytků vnitřních omítek, jejich doplnění a ošetření, byla restaurována centrální freska s aliančními erby Kobylků i další dvě malby v tzv. veselém pokoji. Velký podíl na úspěšné obnově měla finanční pomoc Ministerstva kultury ve výši 6 660 784 Kč. V současnosti již část domu obývá rodina vlastníka, v dalších prostorách vznikne restaurace, koncertní a přednáškový sál.

Obnova středověké věže Jakóbinka v Rožmberku nad Vltavou

V roce 2017 byla realizována další etapa obnovy středověké věže Jakóbinka v Rožmberku nad Vltavou. Projekt na její restaurování a zpřístupnění veřejnosti zahájila územní památková správa v Českých Budějovicích v září 2013. Je koncipován jako stavební experiment, který zkoumá a prakticky ověřuje středověké stavební postupy a technologie. V roce 2017 proběhla sanace vnějšího pláště, sanace a doplnění vnitřního líce stěn, byla zhotovena cihelná podlaha v hlubokých ostěňích okenních otvorů a dostavěno speciální lešení z ručně opracovaného dřeva. Mistři tesařští také dokončili výrobu všech dílů jeřábu, s jehož pomocí budou do výšky téměř 40 m vyzdviženy kamenné prvky a dřevěné trámy pro opravu střechy a ochozu věže. Jeřáb, zatím ještě na zemi, vyzkoušeli dobrovolníci, kteří chůzí v jeho kole vytáhli na vrcholek věže několik dřevěných trámů.

Zahájení projektu IROP Slatiňany – šlechtická škola v přírodě

Dne 26. ledna byla na zámku Slatiňany slavnostně zahájena obnova této národní kulturní památky. V areálu bude obnovena unikátní „šlechtická škola v přírodě“, kdy se areál dětského hospodářství navrátí ke své původní funkci. Projekt počítá s celkovou regenerací zámeckého parku, obnoveny budou i části zámku (fasády, okna, dveře, bude navržena venkovní lodžie při západním křídle zámku aj.). Bude zlepšeno zázemí pro návštěvníky, vzniknou také prostory pro kulturní akce. Online pak bude zpřístupněna jedinečná sbírka skleněných fotografických negativů koní. Jedná se o první úspěšně zahájený projekt v NPÚ, který získal prostředky v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Náklady projektu jsou vyčísleny na bezmála 109 milionů korun, dotace z IROP činí necelých 92 milionů korun. Ukončení projektu je plánováno na rok 2020.

Obnova vodního díla Mlýnský náhon v Ratibořicích

Na začátku roku 2017 byla zahájena rozsáhlá akce zaměřená na odstranění škod na národní kulturní památce (NKP) Babiččino údolí po povodni z roku 2013. Pozornost se nejprve zaměřila na mlýnský náhon, a to od hlavního nátokového stavidla u Viktorčina splavu přes vantroky až po vyústění náhonu do řeky Úpy. Rekonstrukcí prošly i veškeré navazující konstrukce. Vyčištění náhonu od silného nánosů sedimentu odhalilo rozsáhlé poruchy na konstrukcích vantrok, ale také dubové podlahy pod mosty a na několika místech původní dubové opěrné stěny břehů náhonu. Původní projekt byl proto upraven tak, aby mohly být obnoveny i nově nalezené konstrukce. Jedná se o ukázkový přístup ke stavební obnově NKP, za použití původních materiálů a postupů. Koncem roku 2017 byl zahájen zkušební provoz vodního díla, práce ale budou pokračovat do konce roku 2018.

Zahájení obnovy vrchnostenské okrasné zahrady na Pernštejně

V únoru 2017 byla za přítomnosti předsedy vlády ČR Bohuslava Sobotky, ministra kultury Daniela Hermana, generální ředitelky NPÚ Naděždy Goryczkové a ředitele NPÚ, ÚPS v Kroměříži, Jana Slezáka na hradě Pernštejně slavnostně podepsána smlouva o poskytnutí dotace IROP na obnovu zahrad v areálu hradu. Předseda vlády poctil Pernštejn návštěvou v souvislosti se zahradami ještě jednou, při slavnostním podpisu smlouvy s dodavatelem. Stalo se tak 30. 11. 2017, kdy provedl symbolické první kopnutí do terénu a zahájil tak práce na projektu. Cílem projektu je obnova vrchnostenské okrasné zahrady na hradě Pernštejně, a sice do podoby z počátku 19. století, kdy patřila mezi patnáct nejvýznamnějších zahrad na Moravě a ve Slezsku. Dojde také k zpřístupnění těchto prostor veřejnosti.

Restaurování antependia s malbou sv. Petra z Buchlova

Po restaurování se na hrad Buchlov vrátilo antependium s malbou sv. Petra. Tvořeno je třemi sešitými díly ražené a polychromované kozinkové usně. Na prostředním pruhu je vyobrazena postava sv. Petra, na bočních pruzích jsou ozdobné geometrické prvky v tmavě červené barvě, zdobené zlacením a stříbřením. Původně mohlo jít o koženou tapetu, později upravenou na antependium zdobící přední část oltářní menzy. Od 1. května 2018 si návštěvníci budou moci tuto památku, unikátní velmi kvalitním stavem dochovaní i datací do 15. století, prohlédnout v hradní kapli.

Další vybrané obnovy

Obnova Vlašské kaple v Praze

V roce 2017 proběhlo restaurování interiéru Vlašské kaple v areálu NKP Klementina, které spočívalo v restaurování maleb a štuků. Byly také opraveny druhotně použité lavice. Práce prováděla renomovaná italská restaurátorská firma ve spolupráci s českým restaurátorem.

Restaurování mobiliáře kostela sv. Jana Křtitele v Zátoni

Raně a vrcholně barokní oltáře kostela, jejichž části byly v 80. letech 20. století rozkradeny, se restaurovaly na podnět německých rodáků a za odborné účasti pracovníků českobudějovického ÚOP od roku 2014. Jejich částečná rekonstrukce byla provedena na základě historických fotografií a analogií s pracemi shodných tvůrců v jihočeském regionu. Restaurována byla výtvarně působivá vrstva zlacených povrchů, pestrobarevných lazur na stříbření a temperového mramorování, zhotovená v prvních desetiletích 18. století.

Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v Líštanech

Během náročného komplexního restaurátorského zásahu se restaurátorce Martině Klouzové Niubó podařilo zreštaurovat barokní kamennou sochu sv. Jana Nepomuckého s podstavcem v obci Líštany nedaleko Plzně. Materiál byl zpevněn, chybějící a poškozené profylace i modelace doplněny. Zbytky starších povrchových úprav byly zakonzervovány, chybějící svatozář a palmeta doplněny podle analogií. V souladu s historickými zprávami byly formou lazurní retuše obnoveny votivní nápisy na stěnách podstavce.

Oprava vnějšího pláště věže chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních

V roce 2017 byla dokončena celková oprava vnějšího pláště věže pravoslavného chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních, zahájená v roce 2016. Cenné je především komplexní pojetí akce. Byla provedena nejen náročná oprava omítek, kamenných sloupků a prefabrikátů z kufsteinského cementu, ale i natřena okna, mříže a okenice, obnoven fládrový nátěr vstupních dveří a restaurovány ikony malované na plechu. Na základě průzkumu byl cenné památce navrácen monochromní fasádní nátěr, nadlouho zmizelý pod zcela vymyšlenou polychromií z druhé poloviny 20. století.

Celková obnova kaple Navštívení Panny Marie v Žitelicích u Žatce

Po převodu na obec Žitelice byla v roce 2013 zahájena celková rekonstrukce kaple. Raně barokní stavba byla naposledy adaptována na přelomu 19. a 20. století; tato úprava byla brána za poslední hodnotnou a pro rehabilitaci relevantní. Byl sanován krov a položena nová krytina, na střešní roviny byla navrácena volská oka. Při obnově vnějších omítek byly využity vápenné technologie. V roce 2017 byly ukončeny práce v interiéru, kterému byla po opravě omítek a dřevěné tribuny navrácena historická barevnost v šedomodrých odstínech.

Celkové restaurování průčelí kaple Panny Marie Pomocné v Děčíně

Barokní kaple Panny Marie Pomocné byla vystavěna v roce 1726 poblíž kostela sv. Václava a Blažej v Děčíně. V roce 2017 proběhla rozhodující fáze restaurování, při níž došlo na základě provedených průzkumů ke konsolidaci a rehabilitaci značně degradovaného průčelí kaple včetně sochařské výzdoby. Kamenosochařské prvky byly opatřeny vápenným nátěrem, který se podařilo během obnovy doložit.

Obnova nové radnice v Jablonci nad Nisou

Objekt postavený v letech 1930 až 1933 podle projektu libereckého architekta Karla Wintera představuje vynikající dílo československé meziválečné architektury. Stavbu s řadou dochovaných původních dispozičních celků, jednotlivých prvků i technických kuriozit město Jablonec nad Nisou postupně rekonstruuje. V roce 2017 došlo ke kompletní obnově zasedacích místností č. 201 a 203, kde byly odstraněny umakartové obklady a zrestaurovány původní dřevěné prvky. Dle výkresů architekta Wintera byly zhotoveny repliky nábytku a mohutného lustru v místnosti 201 a také dvojice světél ve vstupním vestibulu.

Rekonstrukce domu v Denisově ulici čp. 33 v Olomouci

Rekonstrukce třípatrového řadového domu s dochovanými klenutými gotickými sklepy byla zahájena v roce 2007. V rámci olomoucké městské památkové rezervace jde o výjimečnou obnovu, která kombinuje moderně-industriální přístup se zásadami památkové péče. V interiéru domu se uplatňují místy moderní materiály a design, nicméně v nestandardně kvalitativní úrovni. Historická hodnota objektu tak zůstává zřetelná. Domy v MPR Olomouc jsou typické právě elegantní a nevtíravou kombinací materiálů i prvků z různých epoch, čehož se podařilo dosáhnout i v rámci uvedené rekonstrukce.

Obnova měštanského domu čp. 38 v Příboře

Řadový měštanský dům čp. 38 se nachází v městské památkové rezervaci Příbor v Moravskoslezském kraji. V roce 2017 proběhla sanace dochovaných trémových základových stropů a krovu vaznicové soustavy. Na základě historických fotografií se podařilo rehabilitovat parter uličního průčelí domu, kde byl umístěn nově zhotovený skříňový výkladec a provedena kopie dvoukřídlých historizujících dveří. Ve zdech zadní světnice byly odkryty a pohledově přiznány sružené niky s kamennými profilovanými konzolami. V interiéru byla dále odhalena valounková dlažba v chodbě a vstupní síni či pískovcové portály s nátěry a několik vrstev výmalb. Památku mimořádného významu dotváří restaurovaná interiérová výmalba.

Oprava střech na Bítově

Na hradě Bítov probíhala od půli ledna do konce roku 2017 další etapa opravy střech, tentokrát na hradním paláci a prochodité věži. Plánovaná investice z programu SMVS činila 8 milionů korun. Obnova zahrnovala opravu krovu, kompletní výměnu laťování, opravu komínů, vikýřů a měděných okapů a pokládku nové krytiny. Harmonogram prací byl upraven tak, aby nenarušil návrat netopýrů, jejichž kolonie je na půdě sledována od roku 1958. Na nejvyšší prochodité věži hradu byla vyměněna krytina a opraven dvoupatrový krov.

Obnova kostela sv. Martina v Tlumačově

Farní kostel sv. Martina v Tlumačově u Kroměříže představuje hodnotnou kulturní památku se středověkým jádrem. V letech 2015–2017 proběhla postupná oprava fasád zvonice a lodi kostela. Předcházející stratigrafický průzkum prokázal tři úpravy oken v období od 16. století a doložil pozůstatky malované výzdoby fasád z pozdně gotického období a 16. století. Pro konečnou úpravu fasád byla zvolena dobře doložená barokní fáze, která v některých detailech navazovala na starší řešení. Zdařilé obnovy se dočkaly i novorenesanční vstupní dubové dveře s ozdobným kováním.

Restaurování bočního oltáře v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži

Po pětiletém restaurování se v roce 2017 do kostela Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži vrátilo dřevěné, dekorativně řešené řezbované retabulum barokního oltáře Čtrnácti svatých pomocníků. Ústředním motivem je obraz Panny Marie Sněžné, jež byla společně se Čtrnácti svatými pomocníky uctívána jako ochránkyně proti moru. Oltář zřejmě vznikl v období morové epidemie, která Moravu zasáhla v letech 1713–1715. Restaurátorské práce provedla akad. soch. Kateřina Čiháková Myšková.

Tématem **Krajina** navázal Národní památkový ústav v roce 2017 na řadu předchozích ročníků prezentačních témat, která veřejnosti představují jednotlivé segmenty kulturního dědictví, jeho ochrany a péče o něj.

Krajina je jedinečným přírodním i kulturním dědictvím, které tvoří součást světového kulturního bohatství stejně jako jiná lidská díla. Zvoleným prezentačním tématem se NPÚ rozhodl přispět k podpoře respektu a úcty k hodnotám kulturně historického odkazu krajiny a její ochraně před ničivými zásahy.

Napříč jednotlivými pracovišti NPÚ proběhlo několik desítek rozmanitých prezentačních a edukačních akcí, které zúročily výsledky výzkumů a průzkumů i letité zkušenosti odborníků této instituce. Tématu se věnoval i časopis Zprávy památkové péče, jehož první dvojčíslo roku 2017 bylo zaměřeno na krajinu a venkov v baroku, páté číslo se pak zabývalo industriální krajinou českých zemí.

KRAJINA

Kulturní i přírodní dědictví

Vzdělávací program **Umění číst krajinu**

Celoročním vzdělávacím projektem Umění číst krajinu se k tématu kulturní krajiny připojilo brněnské územní odborné pracoviště. V rámci přednášek a šesti terénních exkurzí vystoupili odborníci z Masarykovy a Mendelovy univerzity v Brně a NPÚ, ÚOP v Brně. Projektu se zúčastnilo 206 zájemců, většinou pracovníků z oboru památkové péče, ochrany přírody a krajiny, územního plánování či životního prostředí, ale i projektanti, pracovníci muzeí či pedagogové.

Výstava **Komponovaná krajina v okolí Nových Zámků u Litovle**

1.–31. 7. 2017

Výstava v Hanáckém skanzenu v Příkazích nabídla průřez historickým vývojem záměrně komponované krajiny v okolí Nových Zámků u Litovle, která zahrnuje jak architektonické, tak přírodní prvky propojené do jednotného celku z období první poloviny 19. století. Výstava návštěvníky seznámila rovněž s analogickými prvky, společnými pro novozámecký i lednicko-valtický areál.

Odborný seminář **Památky zahradního a krajinářského umění, jejich historie a současnost**

V prostorách Metodického centra moderní architektury v Brně proběhl 13. července 2017 již 6. ročník odborného semináře Památky zahradního a krajinářského umění, jejich historie a současnost, který byl tentokrát věnován péči o krajinné památkové zóny. Celodenního setkání se zúčastnilo více než 50 hostů z různých pracovišť NPÚ a také četní zástupci orgánů státní památkové péče, muzeí, soukromých ateliérů i řada dalších zájemců.

Výstava **na zámku Ctěnice**

25. 11. 2017 – 4. 2. 2018

Panelová výstava v expozici Muzea hl. m. Prahy na zámku Ctěnice byla věnována hodnotám navržené památkové zóny Vinoř – Ctěnice – Satalice. Putovní výstava se dále stěhovala do objektu „Plynu“ ve Vinoři a následně do Satalic – tři center původního návrhu krajinné památkové zóny – a přispěla tak k rozšíření povědomí o důležitosti plošné památkové ochrany hodnotných území.

Výstava **Zaniklá krajina severozápadních Čech**

23. 10. 2017 – 23. 3. 2018

Panelová výstava představila zaniklou krajinu a její kulturní dědictví v oblasti Mostecké pánve. U příležitosti smutného druhého výročí prolomení těžebních limitů v Bílině připomněla, že v těžební oblasti zanikla krajina jako celek, ne jen jednotlivé památkově cenné objekty. Expozici provázela projekce historických filmů věnovaných zaniklým obcím. Výstava je putovní, k dispozici jsou pracovní listy pro školy.

Výstava **Zlatorudná krajina. Dobývání vzácných kovů v andělskohorském rudním revíru**

5. 8. – 31. 10. 2017

Výstava v kapli Nejsvětější Trojice v Suché Rudné představila výsledky archeologického výzkumu, který v roce 2013 odhalil pozůstatky související s nejstaršími fázemi zdejší těžby zlata – dřevěné konstrukce byly datovány do 30. let 13. století. Otevření výstavy bylo spojeno s exkurzí v terénu.

Seminář **Vesnická sídla v kulturní krajině**

Široké odborné veřejnosti byl určen seminář Vesnická sídla v kulturní krajině, který se uskutečnil 13.–15. září 2017 v Hořovicích. Setkání více než 150 odborných pracovníků a specialistů proběhlo v pořadatelské spolupráci NPÚ a Středočeského kraje. Účastníci semináře vyslechli 20 příspěvků zaměřených na krajinotvornou činnost člověka, význam vesnických sídel pro identitu krajiny a možnosti její ochrany. S podporou Středočeského kraje vyšla jako konferenční příručka publikace **Hořovicko – historická sídla v kulturní krajině – památková ochrana krajiny a sídel**. Odborné příspěvky ze semináře budou vydány ve sborníku.

Výstava **Překrývání**

16. 12. 2017 – 29. 4. 2018

Výstava v prostorách vzdělávacího, konferenčního a poutního domu kláštera v Hejnicích návštěvníkům představila fotografie Jarmily Huškové a Michaela Čtveráčka zachycující kapucínský klášter v Zákupech a křížový vrch u Frýdlantu.

Přednáškové cykly věnované kulturní krajině

Barokní krajina

ÚOP v Josefově připravilo ve spolupráci s dalšími institucemi cyklus deseti přednášek o barokní krajině nejen ve východních Čechách – o krajině kultivované pečlivým hospodářem, ale zejména o krajině utvářené jako odraz estetického a duchovního cítění barokního člověka, Albrechta z Valdštejna v blízkém okolí Jičína nebo Šliků na Kopidlensku.

Historická krajina středních Čech

V rámci celoročního cyklu středočeského pracoviště zazněla řada příspěvků věnovaných kulturní krajině. V. Láska se zabýval krajinou jako kulturní památkou, V. Kučová pak krajinou jako součástí kulturního dědictví. J. Žižka přiblížil hospodářské dvory a J. Pešta vesnická sídla v krajině. Jako nepřehlédnutelný prvek v krajině představil Z. Neustupný hradíště u Zbečna. O cestách zasekaných na Kokořínsku do pískovcových skal promluvil A. Schubert a J. Adamovič, o tajuplných zámeckých parcích a zahradách A. Rudl.

Metodická setkání

V roce 2017 organizovalo generální ředitelství dvě metodická setkání pro pracovníky NPÚ věnovaná kulturní krajině: Význam historické kulturní krajiny a jak o ní mluvit (15. 2. 2017 v Praze) a Společné metodické setkání specialistů – urbanistů a zahradních architektů (17.–18. 5. 2017 v Českém Krumlově). Metodické centrum zahradní kultury připravilo seminář nejen pro odborníky: Kulturní detail v krajině, historické struktury krajiny (16. 5. 2017 v Kroměříži).

Vycházky za památkami Olomouckého kraje

Olomoucké pracoviště připravilo vlastivědné vycházky Ing. arch. Jitky Štáblové za památkami Olomouckého kraje. Zájemci měli možnost vypravit se na hrad Brničko či Rabštejn, za památkami Libiny a Obědné, Postřelmovu a Olomouce nebo za šumperským barokem.

Památkový rozměr jihočeské krajiny

Dvanáctidílný přednáškový cyklus přiblížil kulturní historii, prehistorickou a raně středověkou sídelní strukturu, šlechtická sídla, zahrady a parky, technické památky, poutní místa či drobnou sakrální architekturu. Leitmotivem příspěvků byla paměť místních i geograficky širších společenství svazující konkrétní místa s příběhy. Autoři se nevyhnuli ani otázníkům nad razantními modernistickými zásahy, které dokáží některé krajinné prvky monumentalizovat, mnohem častěji však nenávratně ničít. Cyklus uspořádalo ÚOP v Českých Budějovicích ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity, v souhrnu jej navštívilo více než 900 posluchačů.

Přednáškový cyklus ÚOP v Lokti

ÚOP v Lokti uspořádalo celoroční cyklus přednášek, které poukázaly na regionální specifika kulturní krajiny. Jednotlivé příspěvky se zaměřily na změny krajiny v souvislosti s uhelnou těžbou, minulost hornické činnosti v krušnohorském regionu či problematiku vysídlení pohraničí a jeho dopadů na identitu obyvatel, osídlení i přírodu regionu. Přednášky odborníků z ÚOP v Lokti i dalších institucí se vždy setkaly s velkou účastí široké veřejnosti.

Téma kulturní krajiny rezonovalo i přednáškami v Ostravě, Liberci, Kroměříži či v Knihkupectví a informačním centru v Praze.

Mezinárodní konference **ICOMOS / IFLA**

Zahradní dědictví

OBNOVA – PÉČE – PREZENTACE

Mezinárodní spolupráce

Národní památkový ústav ve spolupráci s Ministerstvem kultury uspořádal ve dnech 21.–23. září 2017 prestižní mezinárodní konferenci ICOMOS / IFLA – Zahradní dědictví.

Konference se koná od roku 1977 vždy po dvaceti letech a každé setkání poskytuje českým i zahraničním odborníkům jedinečnou příležitost k výměně aktuálních poznatků a zkušeností s obnovou, péčí a prezentací historických zahrad. Již třetí setkání zavedlo účastníky do Prahy a Kroměříže – do prostředí, které nabízí nejen cenné památky zahradního umění, ale i příklady jejich úspěšných obnov.

Více než dvacet odborníků z dvaceti zemí předneslo příspěvky, které se dotýkaly zejména témat udržitelnosti obnovených zahrad a parků, aplikace památkové péče při jejich obnovách, aplikace výzkumů, interpretace a prezentace. Jako klíčoví řečníci vystoupili experti z řady evropských zemí: Emanuela Borio (Itálie), Herman van der Bossche (Belgie), David Jacques (Velká Británie), Monika Luengo (Španělsko), Jochen Martz (Německo) či Ina Truxová (Česká republika, NPÚ).

Přednáškovou část konference doplnily exkurze za poznáním památek zahradního umění – v Praze účastníci zavítali do Vrtbovské, Vratislavské a Valdštejnské zahrady, v Kroměříži pak měli možnost prohlédnout si Podzámeckou a Květnou zahradu. Konference se zúčastnila řada odborných pracovníků v oblasti zahradní a krajinářské architektury z NPÚ i mnoha dalších českých a zahraničních organizací. Mezinárodní setkání bylo přijato s velkým ohlasem a nepochybně přispělo k pozitivnímu vnímání Národního památkového ústavu i České republiky ve světě.

Projekt ArchaeoMontan 2018

V rámci projektu ArchaeoMontan 2018 se odborníci zaměřují nejen na výzkum v podzemí, ale i na studium povrchových stop středověkého hornictví a životního prostředí středověkých horníků

Intenzivní terénní průzkum a tři významné lokality – tak lze shrnout hlavní náplň letní sezony 2017 v projektu ArchaeoMontan 2018, zaměřeném na výzkum středověkého hornictví v saské a české části Krušných hor.

Zkoumané lokality umožnily nahlédnout do existence a zániku drobného sídla Mükenberg a protoindustriálního areálu Glücksburg bez rušivých zásahů mladších dob, ale také přesvědčivě doložit výrobu železa při důležitých komunikacích v níže položených údolích.

Pozornost byla věnována i výrobě kobaltového barviva a skla, jejíž výrobní fáze se dosud nepodařilo doložit významnějšími archeologickými nálezy. Značné rozšíření pojmů jako šmolka, kulér či saflon ukazuje, že zatímco výroba byla regionálně vázaná na krušnohorské zdroje, obliba kobaltových produktů hranice regionu výrazně překračovala.

Vrch Mědník s kaplí Neposkvrněného početí Panny Marie nese stopy hornické činnosti

Mezinárodní škola Scola Telcz 2017

V roce 2017 proběhla v Telči mezinárodní zimní a letní škola Scola Telcz 2017, které se zúčastnili studenti vysokých škol z České republiky i ze zahraničí. Program se skládal z přednášek odborníků, ukázek terénní práce a zejména samostatné práce mezioborových studentských týmů. Účastníci zimní školy řešili případové studie rekonstrukcí historických budov v centru Telče, tématem letního setkání byla obnova venkovských prostor v těsné blízkosti historického jádra. Jde o příklad spolupráce mezi akademickou půdou a výkonnou praxí na mezinárodní úrovni.

Projekt **Naše kulturní dědictví** – hornická kulturní krajina Krušnohoří / Erzgebirge

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem, se aktivně podílí na řešení projektu Naše kulturní dědictví – hornická kulturní krajina Krušnohoří / Erzgebirge, realizovaného Českou republikou a Svobodným státem Sasko. Cílem projektu je posílit vztah domácího obyvatelstva ke společnému česko-německému hornickému dědictví a prohloubit porozumění jeho obrovskému globálnímu významu. Zároveň projekt vzdělávacími aktivitami zviditelňuje společné kulturní dědictví, a napomáhá tak jeho dlouhodobému zachování. Vzniká také mapa montánních památek s odborným obsahem.

Konference **Nová věcnost v Československu?** / Neue Sachlichkeit in der Tschechoslowakei?

V rámci řešení vědecko-výzkumného projektu *Nové realismy na československé výtvarné scéně 1918–1945* proběhla 25. května 2017 v Brně mezinárodní uměleckohistorická konference, připravená Seminářem dějin umění FFMU v Brně ve spolupráci s NPÚ, ÚOP v Liberci, a Technickou univerzitou v Liberci. Setkání badatelů z České republiky, Slovenska, Polska, Německa a Spojených států amerických naznačilo hranice tématu i různé možnosti nahlížení na tuto doposud uceleně nezpracovanou kapitolu českých a slovenských dějin umění. Výzkum bude ukončen souhrnnou publikací v roce 2019.

Konference **Forum Urbes Medii Aevi XVI** v Ostravě

Mezinárodní odborná konference Forum Urbes Medii Aevi (FUMA) se uskutečnila 7. a 8. prosince v prostorách ostravského pracoviště NPÚ. V souvislosti s výročím 750 let od první písemné zmínky o Ostravě bylo zvoleno téma *Středověká města a jejich zakladatelé (k založení Ostravy biskupem Brunem ze Schauenburku v nadregionálním kontextu)*. Konferenci pořádaly Archaia Brno, katedra historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity a Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě.

Publikační činnost

Národní památkový ústav vydává širokou škálu publikací, mezi nimiž jsou zastoupeny odborné monografie a metodiky, katalogy k výstavám i publikace, které přibližují bohatý památkový fond širší veřejnosti. Vydává také časopisy Zprávy památkové péče, Průzkumy památek, Staletou Prahu a další periodika a sborníky. Na následujících stranách představujeme výběr publikací vydaných v roce 2017.

Adaptace zámku v Náměšti nad Oslavou na prezidentské sídlo

Vít Hrbek

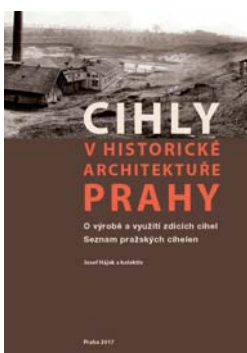
Publikace představuje náměštský zámek v dosud málo známých souvislostech, jako objekt, který měl významné postavení v dějinách republiky a památkové péče krátce po válce. Adaptace na prezidentskou rezidenci v letech 1946–47 nebyla nikdy dokončena, kniha však ukazuje, že se pevně zapsala do dějin této významné moravské památky.

Architektonická činnost ateliéru Fellner & Helmer v českých zemích

Dana Linhartová

Kniha shrnuje činnost obou vídeňských architektů na území dnešní České republiky, je analýzou a dokumentací všech staveb, které byly v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1870–1910 podle návrhu ateliéru Fellner a Helmer realizovány. Doplněna je katalogem staveb s bohatou plánovou dokumentací a současnými i historickými vyobrazeními. Kniha byla vydána v rámci úkolu IP DKRVO.

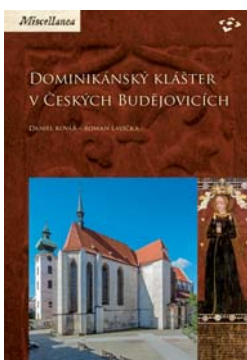

Cihly v historické architektuře Prahy. O výrobě a využití zdicích cihel.

Seznam pražských cihlen

Josef Hájek (ed.)

Kolektivní monografie se zabývá problematikou výroby a využití zdicích cihel v pražské historické architektuře od gotiky do poloviny 20. století. Zahrnuje první podrobný tiskem vydaný soupis cihlen v hlavním městě a bohatou plánovou a obrazovou dokumentací.

Dominikánský klášter v Českých Budějovicích

Daniel Kovář; Roman Lavička

Kniha zachycuje „celý příběh“ mimořádně cenného středověkého areálu od 13. století až po současnost, a to na základě kombinace dvou hlavních metodických postupů: vyhodnocením rešerše archivních pramenů a umělecko- a stavebněhistorickým rozbořem památky přihlížejícím k výsledkům archeologických, restaurátorských a dendrochronologických průzkumů. Publikaci doprovází velké množství archivních i současných fotografií a 3D modely jednotlivých fází vývoje podoby areálu.

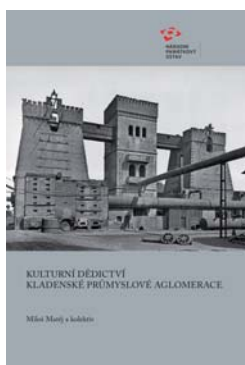

Holašovice v kontextu jihočeské venkovské architektury

Pavel Hájek a kol.

Obrazově bohatě vybavená publikace vyšla k 20. výročí zápisu Holašovic na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Představuje nejen Holašovice, ale i specifika honosné výzdoby průčelí zděných staveb v dalších regionech jihočeského venkova. Kontext doplňuje výklad o dochovaných středověkých a raně novověkých špýcharových domech, rozlehlých vierkantech i různých typech roubených a poloroubených staveb.

Kulturní dědictví kladenské průmyslové aglomerace

Miloš Matěj a kol.

Kniha z ediční řady věnované průmyslovému dědictví se zabývá historickými souvislostmi i typologickým vývojem kladenské průmyslové aglomerace. Zahrnuje také katalog podnikatelů, společností a osobností nebo kulturních a navrhovaných kulturních památek. Texty doprovázejí názorná technologická schémata a kresby, mapové dokumentace a historické i současné fotografie. Kniha vyšla i v anglické verzi: *The Cultural Heritage of the Kladno Industrial Area*.

Nádraží Ostrava-Vítkovice. Historie / architektura / památkový potenciál

Martin Strakoš a kol.

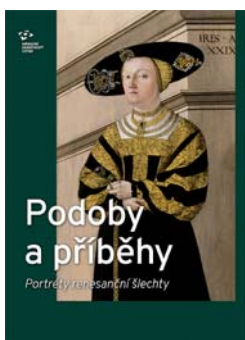
Výpravní budova železniční stanice Ostrava-Vítkovice z let 1964–1967, vyprojektovaná architektem Josefem Dandou, představovala ve své době jedno z nejmodernějších nádraží v Československu. Publikace se zabývá historií, výstavbou a konstrukčním řešením této budovy, ale i kontextem soudobé architektury. Texty doprovázejí historické dokumenty i současné fotografie. Kniha je dílčím výstupem projektu v rámci programu NAKI II.

Oděv a textil v životě člověka doby lucemburské

Alena Nachtmannová; Olga Klapetková (edd.)

Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, která proběhla v roce 2016, uveřejnil jedenáct studií věnovaných středověkému odívání od autorů z NPÚ i dalších odborných institucí. Publikace vyšla na počest 600. výročí narození Karla IV.

Podoby a příběhy. Portréty renesanční šlechty

Eva Lukášová; Lukáš Hytha; Olga Klapetková (edd.)

Obrazově bohatě vybavená publikace vydaná u příležitosti stejnojmenné výstavy představuje výběr z dochovaných renesančních portrétů ze sbírek českých a moravských hradů a zámků. Medailonky jednotlivých aristokratických rodů doplňují kapitoly věnované historickým a ikonografickým souvislostem.

Průvodce pražskou archeologií. Památky známé, neznámé i skryté

Ivana Boháčová; Jaroslav Podliska (edd.)

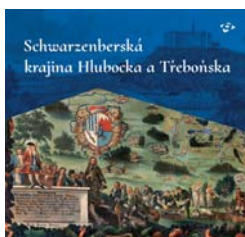
Kolektiv odborníků připravil netradičního knižního průvodce po nejvýznamnějších pravěkých, středověkých i některých novověkých památkách, nálezích a archeologických nalezištích na území hlavního města. Popis více jak sedmi desítek archeologických památek doplňuje bohatá obrazová příloha. Čtenář se seznámí také s historií a současností archeologického bádání v Praze či metodami archeologické práce.

Sakrální architektura 20. století v Ústeckém kraji

Jiří Bureš; Marta Pavlíková; Alena Sellnerová a kol.

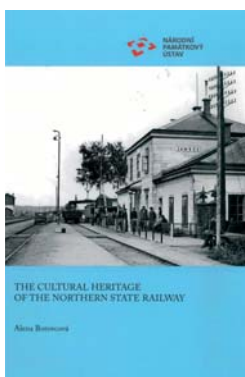
Publikace se zabývá stavebněhistorickým vývojem sakrálních staveb v Ústeckém kraji v 20. století, včetně historických jevů, které měly na tento segment architektury zásadní vliv – hnutí Los von Rom, vznik Československa, vznik nových církví či sekularizace společnosti po roce 1948. Stranou nebyl ponechán ani zahraniční kontext nebo legislativní procesy, které sakrální architekturu výrazným způsobem ovlivňovaly a formovaly její podobu. Knihu uzavírá kritický katalog šesti desítek vybraných objektů s krátkými medailony jejich projektantů.

Schwarzenberská krajina Hlubocka a Třeboňska

Ludmila Ourodová-Hronková a kol.

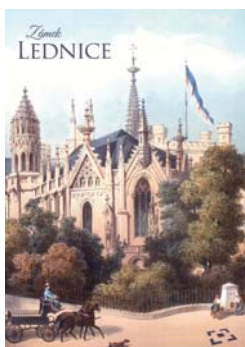
Krajina Třeboňska a Hlubocka byla od 60. let 17. století formována aktivitami Schwarzenbergů a jejich promyšleného hospodářského systému. Vedle noblesních sídel zde vznikalo množství kostelů, kaplí, panských dvorů, hospodářských a správních objektů, mysliven, hájoven, božích muk či památníků. Kniha je katalogem stejnojmenné výstavy a zahrnuje studie patnácti autorů sumarizující významné dominanty této krajiny v průběhu 17.–20. století.

The Cultural Heritage of the Northern State Railway

Alena Borovcová

Anglická verze publikace Kulturní dědictví Severní státní dráhy se zabývá třemi úseky této významné trati: Olomouc–Praha, Brno – Česká Třebová a Praha–Děčín. Text provázený bohatými obrazovými materiály je rozdělen na část historickou, typologickou, v níž je analyzován vývoj stavebních druhů drážních objektů, a katalog kulturních památek.

Zámek Lednice

Michal Konečný

Publikace z edice populárně naučných průvodců po hradech a zámcích se zabývá vývojem zámku Lednice i přilehlého zámeckého parku. Text je bohatě doplněn současnými i dobovými vyobrazeními a plány. Kromě samotných dějin zámku jsou v knize zdůrazněny i významné fenomény, které podobu stavby ovlivňovaly.

Ucelenější přehled publikační činnosti uvádíme v druhé části v kapitolách jednotlivých pracovišť (od str. 27)

Vědecko-výzkumná činnost

Výstava Poklady zbrojnic na státních hradech a zámcích je výsledkem výzkumu projektu NAKI DF13P01OVV020. Představila na čtyři sta militarií z oblasti vojenství, lovectví a sběratelství.

Národní památkový ústav jako výzkumná organizace (VO) realizuje základní a aplikovaný výzkum. Věda a výzkum v památkové péči pokrývá široký rozsah statutárních činností organizace a zahrnuje proto mnoho oborů a specializací. Široká laická i odborná veřejnost je s výsledky výzkumných projektů, cílů a úkolů seznamována prostřednictvím publikační a výstavní činnosti, výuky, odborných konferencí či edukativních workshopů.

Vše nezbytné pro realizaci vědeckých a výzkumných činností NPÚ po celé České republice zajišťuje oddělení vědy a výzkumu (VV). Díky jeho činnosti je zajištěn stabilní chod složitěho mechanismu vědeckovýzkumných činností a řešitelé vědeckých projektů, cílů a úkolů se mohou věnovat vlastnímu výzkumu.

V roce 2017 probíhala příprava na obhájení statutu výzkumné organizace Ministerstva kultury v nadcházejícím hodnocení resortních výzkumných organizací. V této souvislosti byl aktualizován Statut NPÚ jako VO, byly připraveny podklady pro posouzení NPÚ Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) jako stávající VO a NPÚ byl zapsán do Rejstříku výzkumných organizací vedeného MŠMT. Dále došlo ke zpracování návrhu nové Koncepce vědecké a výzkumné činnosti NPÚ.

Bylo připraveno a podáno 19 přihlášek projektů do 2. veřejné soutěže ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích k Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II). V roce 2017 zaznamenal NPÚ velký úspěch, když k financování bylo přijato celkem 12 projektů, tedy doposud největší počet.

V roce 2017 VV NPÚ administrovalo 13 aktivních projektů NAKI, 7 výzkumných cílů IP DKRVO a 3 projekty GAČR. Pro pět projektů, financovaných z programu NAKI a zahájených v roce 2013, byl rok 2017 posledním rokem řešení.

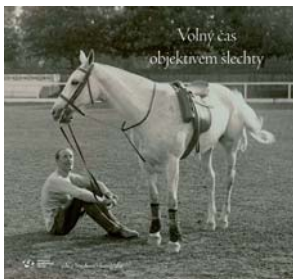
Díky vysoké odbornosti řešitelů byly ukončeny s velmi dobrými výsledky. NPÚ uplatnil v období let 2011–2016 v průměru do RIV více jak sto výsledků ročně a řadí se tím mezi nejvýkonnější resortní VO zřízené Ministerstvem kultury. Celkový počet výsledků NPÚ evidovaných v databázi RIV k roku 2017 činí 2 603. Ke konci roku 2017 bylo do RIV předáno k hodnocení 180 nových výsledků.

Na následující straně představujeme tři příklady výsledků výzkumu NPÚ, přičemž podrobný přehled projektů je uveden v druhé části na straně 19-26.

Poklady zbrojnic na státních hradech a zámcích

Významným výsledkem projektů NAKI ukončených v roce 2017 byla výstava Poklady zbrojnic na státních hradech a zámcích (projekt Symboly moci či předměty sběratelského zájmu? Zhodnocení a interpretace sbírkových fondů militarií na Státních hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu; řešitel za NPÚ Mgr. Petr Czajkowski). Expozice se návštěvníkům otevřela na zámku v Pardubicích v listopadu 2017 a doplnil ji kritický katalog. Představila poklady zámeckých zbrojnic z 35 objektů NPÚ – na čtyři sta militarií z oblasti vojensství, lovectví a sběratelství. Koncept a pojetí výstavy, stejně jako vystavované exponáty, odpovídaly co do kvality i rozsahu současným trendům evropského výstavnictví.

Historický fotografický materiál

Hodnotným výsledkem byla kolekce dvou metodik a doprovodného souboru tří publikací, realizovaných jako součást projektu *Historický fotografický materiál – identifikace, dokumentace, interpretace, prezentace, aplikace, péče a ochrana v kontextu základních typů paměťových institucí* (řešitelka za NPÚ PhDr. Valburga Vavřinová, Ph.D.). Metodiky *Jednotná popisná a obrazová dokumentace historického fotografického materiálu* a *Interpretace fotografie z hlediska obsažených obrazových informací* vyplnily odbornou mezeru v oblasti poznání a práce s tímto zranitelným pramenem vizuálního poznání minulosti. Obě metodiky získaly Osvědčení o certifikaci Ministerstva kultury. Jejich kvalitu a aktuálnost nejen u nás, ale i v zahraničí potvrdilo uzavření Smlouvy o využití výsledku typu Nmet – Certifikovaná metodika se zahraničním partnerem, Slovenským národním muzeem – Muzeem Betliar. Tři monografie ilustrující faktické využití metodik – *Volný čas objektivem šlechty*, *Fotografové šlechtici v zemích Koruny české* a *Fotografické ateliéry na území zemí Koruny české* – vyšly z průzkumu doposud téměř neznámých fondů historické fotografie hradů a zámků spravovaných NPÚ a otevřely témata u nás zatím odborně nezpracovaná. Jsou zároveň pilotními publikacemi nové edice Svědectví fotografie.

Umělecká díla z fondů Národního památkového ústavu

Kvalitní výsledky byly předloženy i řešiteli výzkumných cílů IP DKRVO. Jedním z nich je odborná publikace *Ad unicum. Umělecká díla z fondů Národního památkového ústavu. Od gotiky k manýrismu. I/1* (výzkumný cíl Výzkum, dokumentace a prezentace movitého kulturního dědictví; garantka PhDr. Alena Černá). Kniha čtenáře seznamuje s uměleckými díly z fondů hradů a zámků ve správě NPÚ i s proměnou, kterou prošly někdejší šlechtické sbírky po 2. světové válce. Monografické studie katalogové části jsou zaměřeny na vybrané obrazy, sochy a reliéfy z 12 objektů ve správě NPÚ. Součástí knihy je bohatá fotografická dokumentace vybraných uměleckých děl. Shrnutím informací o technologii, restaurování, umělekohistorickém zařazení, ikonografii a bibliografii poskytuje důležitou badatelskou pomůcku pro další výzkum.

Další události v roce 2017

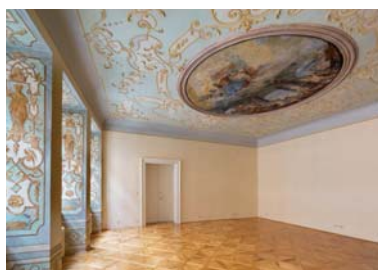
Po celý rok probíhalo na Národním památkovém ústavu mnoho dalších rozmanitých aktivit. Výběr těch nejzajímavějších přinášíme na následujících stranách.

Obnovený dům v Liliové ulici v Praze otevřen veřejnosti

V červnu 2017 byla dokončena dvouletá komplexní obnova a adaptace domu v Liliové ulici 219/5 zvaného U Voříkovských. Příkladně obnově probíhající podle zásad památkové péče předcházely podrobné průzkumy a dokumentace. Cílem úprav bylo zachovat hodnoty a specifické rysy stavby a zároveň ji uzpůsobit pro potřeby generálního ředitelství Národního památkového ústavu, které objekt od podzimu 2017 využívá.

Obnovený dům se 28. července a 30. září otevřel veřejnosti. Návštěvníci se mohli seznámit s bohatou historií stavby a nahlédnout do prostor mázhausu, místností s obnovenou malířskou výzdobou či středověkých sklepů.

Ocenění projektu **záchrany rotundy sv. Václava, „kostela z legend“**

Řešení projektu *Záchrana rotundy sv. Václava na Malostranském náměstí v Praze* financovaného z EHP a Norských fondů 2009–2016 (hlavní řešitel Matematicko-fyzikální fakulta UK, za NPÚ Jarmila Čiháková, Martin Müller) se stalo jednou z nejúspěšnějších akcí, na které se NPÚ, ÚOP v Praze, ve své novodobé historii podílelo. Projekt získal v roce 2017 Cenu Miloslava Petruska za prezentaci a také Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro, kde uspěl hned ve dvou kategoriích.

Pozůstatky raně středověké rotundy sv. Václava z konce 11. století byly objeveny v roce 2004 v podzemí bývalého farního kostela sv. Václava na Malostranském náměstí v Praze, včetně intaktního fragmentu reliéfní keramické dlažby vyšehradského typu ve svatováclavské variantě, nejspíše z poslední čtvrtiny 11. století. Odboru archeologie ÚOP v Praze bylo svěřeno archeologicko-historické vyhodnocení nálezu, pracoviště se podílelo i na prezentaci rotundy. Památka byla 29. září 2016 v omezeném režimu zpřístupněna veřejnosti.

Záchranný archeologický výzkum a operativní dokumentace **po požáru dřevěného kostela Božího Těla v Gutech na Těšínsku**

Požár v noci z 1. na 2. srpna zničil dřevěný kostel Božího Těla v Gutech z roku 1563, jeden z nejstarších dřevěných kostelů na území České republiky. Na místě se uskutečnily celkem tři fáze záchranného archeologického výzkumu a operativní dokumentace, provázené záchranou pozůstatků původního mobiliáře. Po komplexní dokumentaci prošly dřevěné stavební prvky procesem analýz, vzorkování a konzervace. Byly odstraněny pozůstatky nadzemních konstrukcí kostela a celá plocha byla začištěna na úroveň zděných základů. Sondážní archeologický výzkum ve druhé fázi zdokumentoval stratigrafickou situaci v interiéru i exteriéru stavby. Ve třetí fázi byly odstraněny recentní úpravy a kompletně začištěny a dokumentovány původní zděné konstrukce. Zjištění představují jeden z určujících podkladů pro projektovou dokumentaci nově budované repliky kostela.

Kostel v Gutech v roce 2014

Torzo makovice z věže kostela v Gutech

Archeologický výzkum na zámku v Telči

Archeologický výzkum areálu telčského zámku prokázal vrcholně středověké osídlení prostoru od 14. do 16. století. Hlavním nálezem byl odkryv obvodové zdi středověké kamenné stavby, patrně původního gotického paláce. Na tzv. malém dvorku bylo odhaleno několik středověkých zdí, náležejících pravděpodobně původnímu paláci gotického hradu. Z bezpečnostních důvodů byl výzkum sondy ukončen ve čtyřmetrové hloubce, zdi ovšem pokračují dále a je možné, že původní úroveň, na níž byl hrad v druhé polovině 14. století postaven, se nachází 5–6 m pod současnou úroveň terénu malého dvora. V zámecké zahradě bylo odhaleno několik kostrových pohřbů, které by mohly být součástí středověkého pohřebiště v blízkosti neznámé svatyně.

Průzkumy a dokumentace na hradě Krakovci

Práce na odvodnění nádvoří a omezení akumulace vlhkosti v suterénním zdivu západního paláce hradu Krakovce (okr. Rakovník) jsou doprovázeny záchranným archeologickým výzkumem a operativním průzkumem a dokumentací. Na odhalení části zdiva dosud neznámých objektů navázal hloubkový stavebněhistorický průzkum, který se zaměřil na analýzu konstrukčních vztahů nalezeného zdiva ke konstrukcím dochovaného hradu. Proběhlo podrobné zaměření odhalených konstrukcí a sondážní průzkum jejich stratigrafických vztahů. Zároveň byl proveden hloubkový průzkum torza osmibokého vřetenového schodiště v patě dvorní stěny západního hradního křídla. Nečekaný nález pozůstatků starších staveb má mimořádný význam ve vztahu k postavení Krakovce ve střeoevropské hradní architektuře. Zároveň jde o názorný příklad přínosu mezioborové spolupráce v rámci NPÚ.

Zpřístupnění Novogotického templu v Krásném Dvoře

V přírodně krajinářském parku zámku Krásný Dvůr se v sobotu 27. května 2017 poprvé v historii otevřel pro veřejnost Novogotický templ. Po třech letech byl tak završen projekt obnovy podpořený z fondů EHP. V interiéru jsou k vidění obnovené vitráže, restaurovaná socha polního maršála Karla Filipa Schwarzenberga a výstava o krajinářských parcích. Výstup na ochoz kolem lucerny templu nabízí krásný výhled do okolí. Novogotický templ je nejcennější stavbou v zámeckém parku v Krásném Dvoře a zřejmě také první rozhlednou i novogotickou stavbou na českém území. Do konce sezony 2017 jej navštívilo téměř sedm tisíc lidí a zámku se díky tomu zvedla návštěvnost o 40 procent.

Projekt **Historické krovů v Chebu**

Křtem publikace *Historické krovů – chebský fenomén*, který se uskutečnil u příležitosti slavnostní vernisáže stejnojmenné výstavy v kostele Zvěstování Panny Marie v areálu františkánského kláštera v Chebu, byla ukončena první etapa plošné dokumentace krovů chebských městských domů. Projekt, zahájený na konci roku 2015, podstatně pozvedl význam historického jádra Chebu. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že střechy chebských domů skrývají zcela ojedinělý soubor krovů, unikátní svou komplexností i stářím některých konstrukcí. Výstava a publikace shrnují poznatky z průzkumu všech krovů v domech na hlavním chebském náměstí; průzkum v navazujících částech historického jádra města bude nadále pokračovat.

Metodika záchrany a prezentace **lidového kulturního dědictví Českomoravského pomezí**

Za přispění NPÚ, ÚOP v Pardubicích, vznikla trojdílná publikace, jejíž jednotlivé svazky se dotýkají průzkumu a dokumentace památek lidové architektury, jejich transferu a rekonstrukce, prezentace a udržitelné péče o ně. Publikace byla vydána v rámci projektu podpořeného z Programu švýcarsko-české spolupráce, v jehož centru stojí cenný soubor lidových staveb z oblasti českomoravského pomezí, kterým však bezprostředně hrozí zánik. Jedinou cestou k záchraně staveb je jejich přemístění. V horizontu pěti až deseti let by proto měly být vybrané ohrožené objekty centralizovány na místo v zachované zemědělské kulturní krajině v blízkosti Litomyšle. Projekt je realizován Spolkem archaických nadšenců ve spolupráci se Švýcarským muzeem v přírodě Ballenberg a Metodickým centrem pro muzea v přírodě při Valašském muzeu v Rožnově pod Radhoštěm.

Odborně metodický den **Památka a krajina města**

Dne 8. 9. 2017 proběhl v přednáškové budově Metodického centra moderní architektury v Brně odborně metodický den věnovaný formování městské krajiny a roli památkové péče v tomto procesu. Pracovníci památkové péče a odborná veřejnost se prostřednictvím příspěvků seznámili s různými přístupy k tvorbě a ovlivňování veřejného prostoru a k památkové ochraně historického prostředí současných měst.

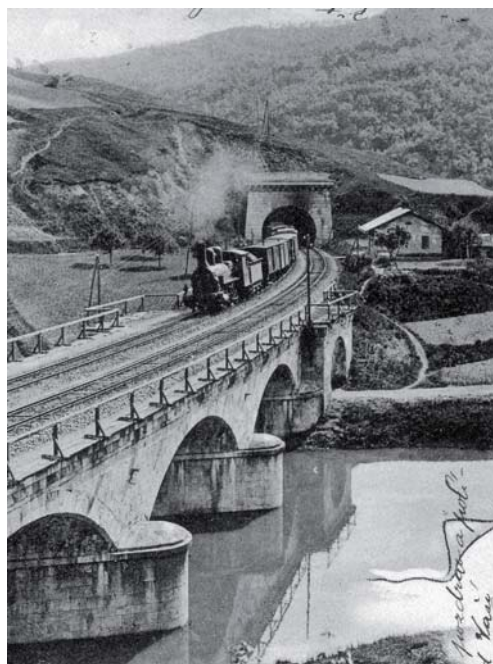
Workshop v Bečově nad Teplou

Na hradě a zámku v Bečově nad Teplou se 1. listopadu konal workshop k dokončené obnově a konzervaci vnějšího pláště Horního hradu. Představil historii a stavební vývoj památky i praktické zkušenosti z první etapy obnovy. Byly prezentovány inspirativní přístupy k obnově, zkušenosti s vápennou vodou, opravou fasády, krovu a pláště a zajištěním historických omítek. Program zakončily komentované prohlídky interiéru i exteriéru hradu, které vedli odborníci podílející se na obnově.

Výstava Z Vídně na sever

Výstava představila Severní dráhu císaře Ferdinanda a Severní státní dráhu. Výstavbu obou tratí i podobu drážních staveb přiblížila pomocí kresebných rekonstrukcí, archivních materiálů, fotografií a pohlednic a také souborem více než sta papírových modelů výpravních budov a dalších drážních staveb. Expozice, která byla návštěvníkům poprvé představena ve výstavní místnosti ostravského pracoviště NPÚ dne 4. října 2017 a potrvá do září roku 2018, je však koncipována jako putovní. K výstavě byla vydána stejnojmenná publikace.

Výstava Káva a čokoláda na dačickém zámku

O kávě a čokoládě vyprávěla sezónní výstava na zámku v Dačicích. Atraktivní téma zahájilo víceletý výstavní projekt **Šlechtické neřesti**, který dále představí kuřáckou kulturu, hazard a pijáctví. Kromě rozličných servisů na kávu a čokoládu byly k vidění historické kafemlýnky a kávovary, ale i obrazy a grafiky s danou tematikou. Výstava také zdokumentovala popíjení kávy a čokolády přímo na dačickém zámku, které kromě cenného míšeňského servisu dokládaly účtenky za nákup těchto pochutin. K výstavě byl vydán stejnojmenný katalog.

Návštěva první dámy na zámku v Zákupích

Státní zámek Zákupy poctila v úterý 9. května návštěvou manželka prezidenta republiky paní Ivana Zemanová. Slavnostní přivítání první dámy proběhlo na prvním nádvoří zámku za účasti starosty města Zákupy Radka Lípy a kastelána zámku Petra Weisse. Následovala prohlídka zámeckých interiérů, která byla příznačně zakončena v apartmánu někdejší první dámy – bývalé české královny a rakouské císařovny Marie Anny Karoliny Savojské, manželky Ferdinanda Dobrotivého.

První knihobudka na starém městě v Pardubicích

V prostoru pardubického Příhrádku byla v srpnu 2017 instalována knihobudka, již spravuje odborná knihovna NPÚ, ÚOP v Pardubicích. Zhotovila ji firma Červenka a Pospíchal – umělecké kovářství a zámečnictví z Hlinska – podle návrhu Ing. arch. Jana Kadlece a každý návštěvník se může přesvědčit, že byla pečlivě koncipována s ohledem na historický prostor, do kterého byla umístěna. Již během prvních dnů si čtenáři vedli zdatně – nejen že byla velká část knih rozpůjčovaná, ale objevovaly se i knihy nově přinesené.

Využití bezpilotního letadla pro dokumentaci památek

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem se v roce 2017 stalo prvním držitelem povolení k provozování leteckých prací v rámci NPÚ. Výhody dokumentace z výšky jako doplněk klasické fotodokumentace jsou nesporné, otevírá se zde i prostor pro měřičskou dokumentaci a fotografie využitelné k propagačním účelům. NPÚ jako právnická osoba se ovšem při používání bezpilotního letadla musí řídit právními předpisy, které situaci značně komplikují. Pro běžnou operativní dokumentaci je použití dronu z administrativních a časových důvodů nevhodné, jelikož je třeba snímkování plánovat s dostatečným časovým předstihem v řádu týdnů; jeho výhody však lze ocenit například při dokumentaci archeologických lokalit mimo „hustě osídlený prostor“, kdy není nutné žádat Úřad pro civilní letectví o výjimku k povolení letu. Bepilotní letadla plánují při své činnosti využívat také další pracoviště NPÚ, například ÚPS na Sychrově.

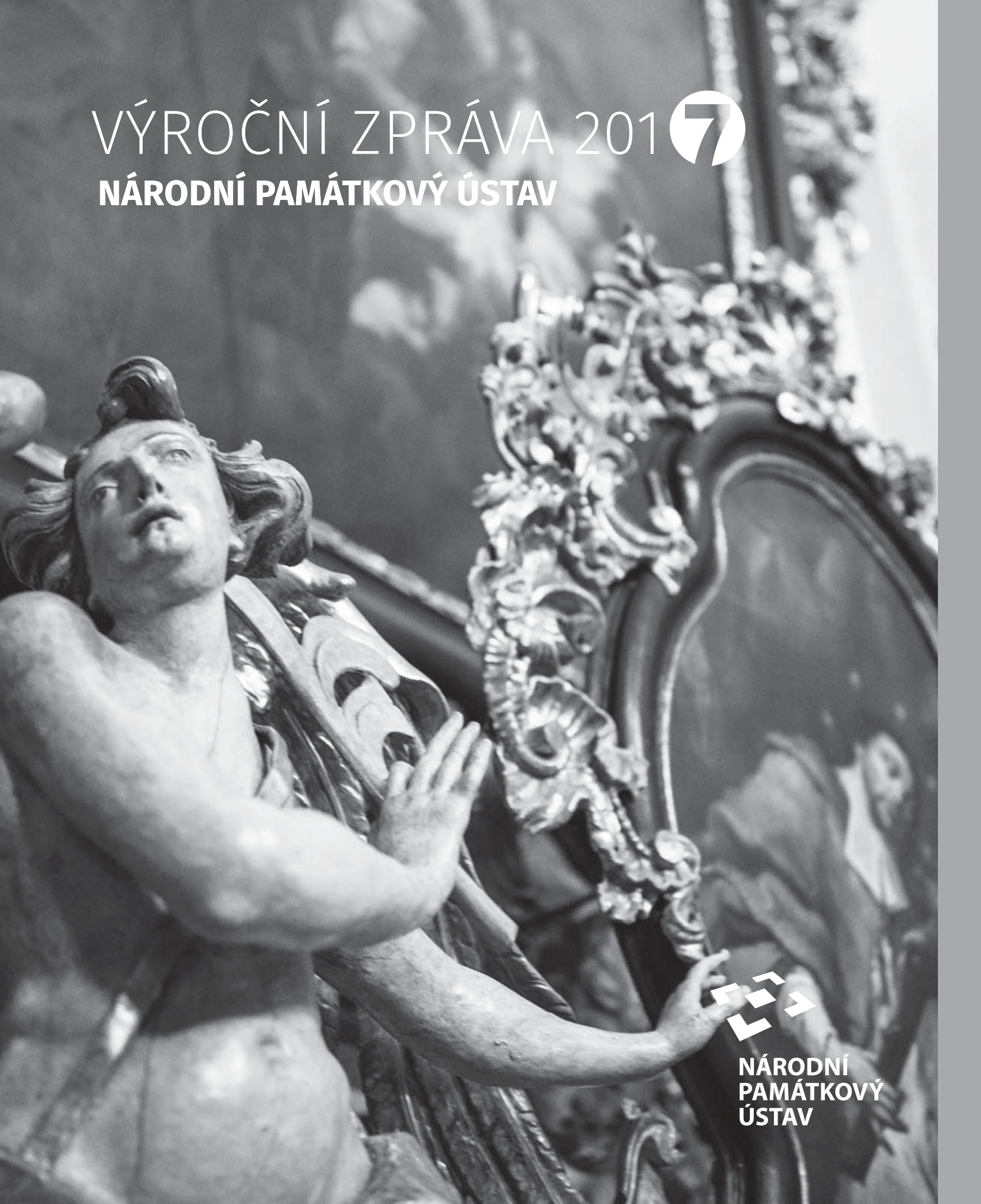

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2017

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Obsah

O Národním památkovém ústavu	1
Hospodaření	6
Projekty financované z evropských zdrojů	12
Obnovy památek z programu SMVS	15
Finanční prostředky NPÚ alokované na záchranné archeologické výzkumy	16
Vědecko-výzkumná činnost	19
Jednotlivá pracoviště	27
Generální ředitelství	30
Územní odborné pracoviště v Praze	32
Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze	34
Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích	36
Územní odborné pracoviště v Plzni	38
Územní odborné pracoviště v Lokti	39
Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem	40
Územní odborné pracoviště v Liberci	42
Územní odborné pracoviště v Josefově	44
Územní odborné pracoviště v Pardubicích	45
Územní odborné pracoviště v Telči	46
Územní odborné pracoviště v Brně	48
Územní odborné pracoviště v Olomouci	51
Územní odborné pracoviště v Kroměříži	53
Územní odborné pracoviště v Ostravě	56
Územní památková správa v Praze	59
Územní památková správa v Českých Budějovicích	61
Územní památková správa na Sychrově	63
Územní památková správa v Kroměříži	65
Souhrnné přehledy	67

O NÁRODNÍM PAMÁTKOVÉM ÚSTAVU

Národní památkový ústav je odbornou a výzkumnou organizací státní památkové péče s celostátní působností. Je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších změn) řízenou Ministerstvem kultury („MK“).

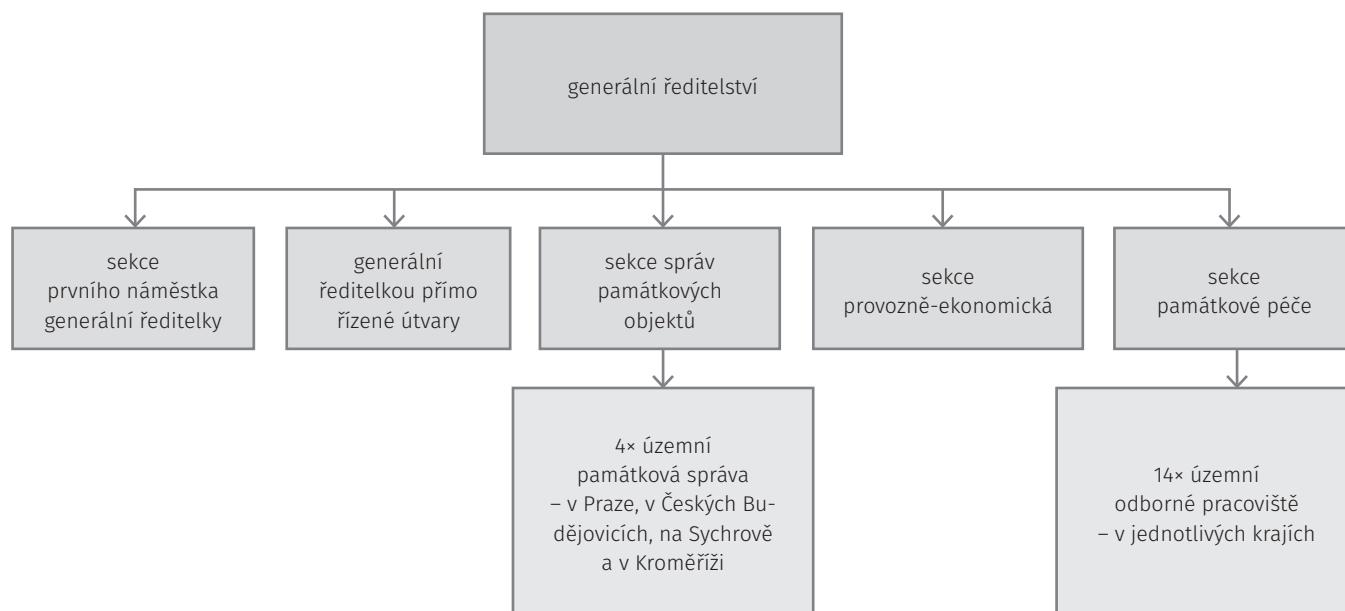
NPÚ se po transformaci proběhlé k 1. lednu 2013 člení na následující organizační celky. Generální ředitelství v Praze („GnŘ“) řídí a metodicky vede

celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném zákonem, statutem a vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště („ÚOP“) v jednotlivých krajích zajišťují úkoly státní památkové péče v plném rozsahu daném zákonem ve své územní působnosti a dále poskytují odbornou a metodickou pomoc vlastníkům a správcům památek. Územní památkové správy („ÚPS“) v Praze, v Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži zajišťují správu památek ve správě NPÚ.

Národní památkový ústav
Valdštejnské náměstí 162/3
118 01 Praha 1
zřízen Ministerstvem kultury
k 1. 1. 2003
IČO: 75032333, DIČ: CZ75032333

Kontakt

ústředna: 257 010 111
e-mail: epodatelna@npu.cz
www.npu.cz

Činnost NPÚ

Hlavní činnosti NPÚ lze rozdělit na dvě základní skupiny:

- výzkum a vývoj, jakož i odborné a metodické činnosti usměrňující péči o památky ve vlastnictví a správě jiných subjektů a o památkově chráněná území;
- péči o soubor zpřístupněných kulturních památek („KP“), zejména státních hradů („SH“) a zámků („SZ“), které jsou v přímé správě NPÚ.

Národní památkový ústav na základě svého zákonného pověření

- plní úkoly stanovené zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči;
- koordinuje a z velké části vlastními odbornými kapacitami zajišťuje základní a aplikovaný vědecký výzkum pro zkvalitňování vědeckého poznání kulturního dědictví, jakož i rozvoje teorie, metodologie a praxe oboru památkové péče;
- vydává v zájmu zvyšování odbornosti a dosažení jednotných standardů kvality, jakož i předvídatelnosti svých odborných vyjádření na podkladě vlastního vědeckého výzkumu i spolupracujících vědeckých a odborných ústavů a vysokých škol celostátně doporučené odborné metodiky a metodická vyjádření, která průběžně aktualizuje;
- zabezpečuje odbornou a metodickou činnost týkající se péče o nemovitě a movité kulturní památky, jejich soubory, památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma a území s archeologickými nálezy;
- shromažďuje a odborně zpracovává vědecké poznatky související s kulturními památkami, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, a napomáhá jejich praktickému uplatnění;
- pro vykonávání odborných činností systematicky ošetřuje, využívá, spravuje a doplňuje dokumentační sbírky a informační fondy obsahující písemnou, grafickou, mapovou a fotografickou dokumentaci; podle kapacitních možností své dokumentační sbírky zpřístupňuje a napomáhá vlastníkům kulturních památek odborným poradenstvím při vyhledávání archivní dokumentace a dalšími odbornými službami, přitom využívá i fondů archivů, muzeí a galerií včetně informačních bází odborné literatury;
- vede Ústřední seznam kulturních památek České republiky a podílí se na zkvalitňování dat v něm obsažených jak vlastními výzkumy, tak koordinací výzkumu památek a převodem jeho výsledků do příslušné evidence;
- zabezpečuje postupnou digitalizaci údajů o kulturních památkách, památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;
- vyjadřuje se k návrhům na prohlášení nemovitých a movitých věcí za kulturní památky nebo zrušení prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává i vlastní návrhy na prohlášení věci za kulturní památku;
- připravuje podklady pro územní památkovou ochranu, zejména pro prohlášení městských a vesnických památkových rezervací a památkových zón a pro územní rozhodnutí o ochranném pásmu nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón;
- pro Ministerstvo kultury připravuje dokumentaci pro návrhy kulturních památek a vybraných památkových území k nominaci do Seznamu světového dědictví;
- zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny a ochranná pásma; dává návrhy na odstranění zjištěných závad orgánům státní památkové péče;
- sleduje technologické způsoby obnovy kulturních památek, shromažďuje a vyhodnocuje poznatky, zkušenosti a informace o historických i novodobých technologiích a materiálech;
- sleduje technické metody ochrany kulturních památek, včetně způsobů provizorního zabezpečení, statického zajištění, ochrany materiálu před rozpadem i znehodnocením a uplatňuje principy preventivní ochrany kulturních památek;
- provádí koncepční i operativní činnosti směřující k záchraně ohrožených kulturních památek, zpracovává podklady pro Seznam ohrožených nemovitých kulturních památek;
- provádí operativní i standardní stavebněhistorické průzkumy, operativní dokumentace, urbanistické průzkumy, archivní průzkumy, přitom se prioritně zaměřuje na kulturní památky ve správě NPÚ a zejména na průzkum a dokumentaci záchranného charakteru na kulturních památkách, kterým hrozí buď zánik nebo výrazné snížení architektonických a historických hodnot;
- sleduje dodržování ochranného režimu památkových rezervací, památkových zón a ochranných pásem nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón;
- sleduje kulturní dědictví našeho státu zahrnuté do Seznamu světového dědictví pro účely povinných zpráv, tzv. monitoringu;
- poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a dotčeným obcím při zajišťování péče o kulturní památky;
- podílí se na prezentaci a popularizaci památkové péče v jednotlivých regionech, poskytuje pomoc obecním úřadům obcí s rozšířenou působností při metodickém řízení činnosti konzervátorů a zpravodajů a při spolupráci s místními občanskými iniciativami vyvíjejícími svoji činnost v oblasti ochrany a uchovávání hmotného kulturního dědictví;
- poskytuje konzultace vlastníkům kulturních památek a projektantům v průběhu zpracování přípravě

a projektové dokumentace obnovy nemovitých kulturních památek nebo staveb, stavebních změn, terénních úprav, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravy dřevin nebo udržovacích prací na nemovitostech v památkových rezervacích, zónách a ochranných pásmech a vyjadřuje se ke všem stupňům dokumentace;

- podílí se na metodických, koordinačních, organizačních a hodnotících činnostech při přípravě a realizaci grantových programů krajských úřadů na úseku památkové péče;
- poskytuje potřebné odborné podklady orgánům státní památkové péče;
- zpracovává písemná vyjádření jako obligatorní podklad závazných stanovisek orgánů státní památkové péče k zamýšlené údržbě, opravě, rekonstrukci, restaurování a jiné úpravě kulturních památek nebo jejich prostředí a ke stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na nemovitos-

tech v památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;

- zpracovává odborná vyjádření k jednotlivým fázím projednávání územně plánovací dokumentace; prosazuje hlediska uchování hodnot historického urbanismu;
- organizuje a zajišťuje odbornou vydavatelskou činnost, organizuje mezioborové konference, semináře a workshopy k nejrůznějším tématům poznávání, péče a popularizace kulturního dědictví;
- prostřednictvím různých typů vzdělávacích a přednáškových programů a výstav týkajících se státní památkové péče oslovuje širokou veřejnost;
- podílí se na odborné edukaci, výchově a vzdělávání pracovníků v oboru památkové péče a spolupracuje se školami všech typů při rozšiřování výsledků vědeckého výzkumu, vzdělanosti a povědomí o hodnotách a významu kulturního dědictví pro současnost a působí na veřejnost směrem k pozitivnímu vztahu k památkám;

- vydává osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty;
- realizuje záchranné archeologické výzkumy na objektech ve správě NPÚ a investiční záchranné výzkumy pro další vybrané akce; provádí odborné zpracování, dokumentaci a evidenci archeologických nálezů;
- zpracovává písemnou a fotografickou dokumentaci mobiliárních fondů ve správě pracovišť NPÚ a tuto dokumentaci zpřístupňuje oprávněným osobám k nahlédnutí;
- zajišťuje rozsáhlé činnosti spojené se správou a prezentací památkových objektů, včetně evidence a pohybu mobiliáře na těchto objektech;
- provádí výzkum a prohlubuje poznání vývoje historických interiérů, jejich uměleckého a uměleckořemeslného vybavení i historických sbírek a výsledky výzkumu aplikuje při zkvalitňování stávajících a při tvorbě nových interiérových instalací na hradech a zámcích ve vlastní správě; poskytuje v této oblasti odbornou pomoc i ostatním subjektům.

Na základě ust. § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (InfZ) předkládáme následující počty věcí vyřizovaných v intencích tohoto zákona v roce 2017:

- územní útvary celkem počet žádostí: 15
- generální ředitelství celkem počet žádostí: 47
- celkem počet za NPÚ: 62
- počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 3
- počet odvolání proti rozhodnutí, předaných MK: 0
- počet stížností podle § 16a InfZ, předaných MK: 0
- počet stížností podle § 16a InfZ, vyřízených formou autoremedury: 0

Rozsudek soudu ve smyslu § 18 odst. 1 písm. c) InfZ, tj. ve věci přezkoumání zákonnosti povinného subjektu, nebyl vydán, jelikož zákonnost může být přezkoumána toliko u rozhodnutí nadřízeného orgánu, tj. MK.

Výhradní licence ve smyslu § 18 odst. 1 písm. d) InfZ nebyla vydána žádná.

Personální údaje o zaměstnancích NPÚ k 31. prosinci 2017

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
Do 20	1	0	1	0,05
21-30	66	122	188	9,46
31-40	202	281	483	24,31
41-50	216	348	564	28,38
51-60	209	298	507	25,52
Nad 60	142	102	244	12,28
Celkem	836	1 151	1 987	100,00

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Základní	16	25	41	2,06
Vyučen	232	158	390	19,63
Střední odborné	5	14	19	0,96
Úplné střední	16	42	58	2,92
Úplné střední odborné	157	316	473	23,80
Vyšší odborné	9	26	35	1,76
Vysokoškolské	401	570	971	48,87
Celkem	836	1 151	1 987	100,00

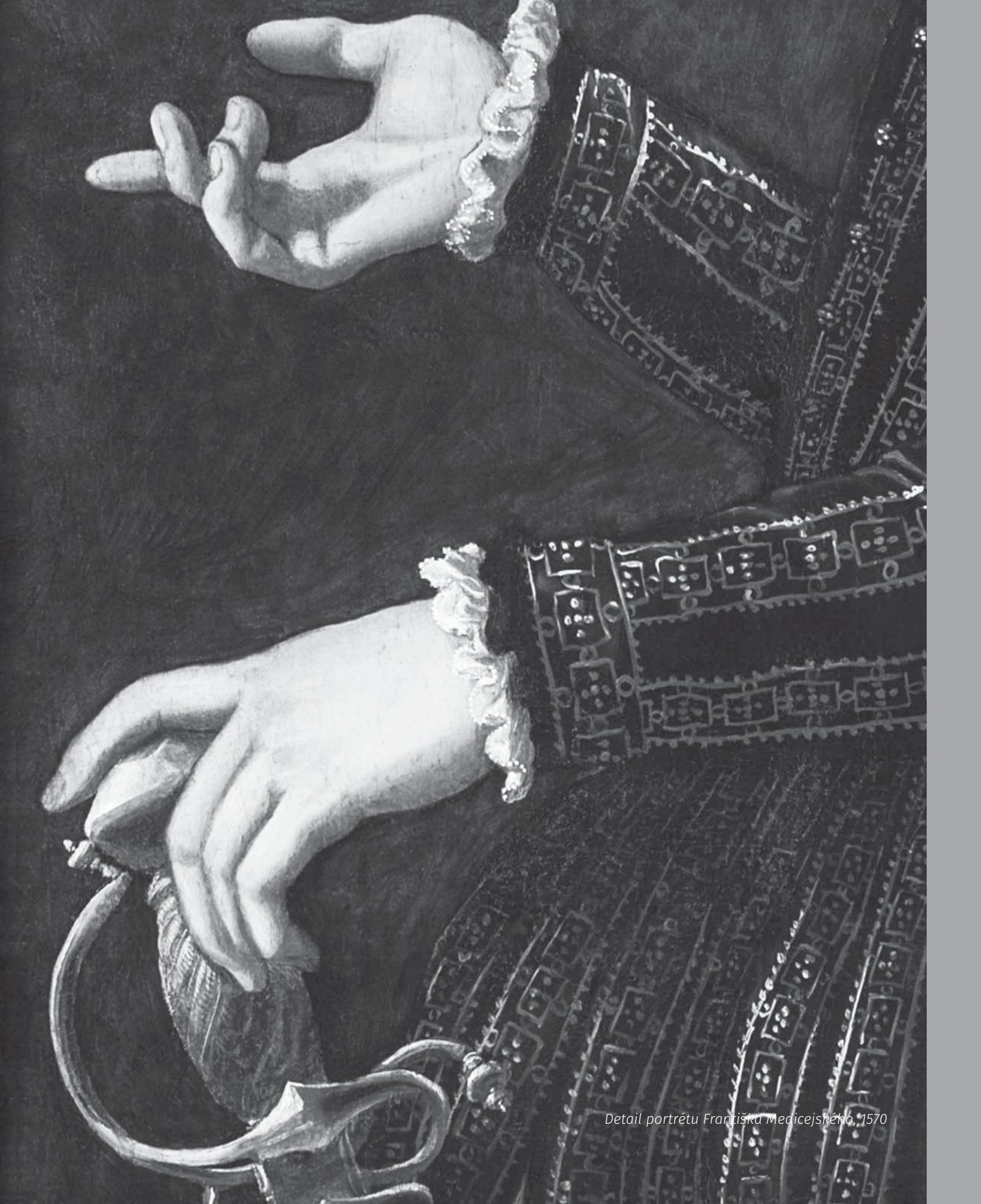
Trvání pracovního poměru

Doba trvání	Počet	%
Do 5 let	784	39,46
Do 10 let	379	19,07
Do 15 let	329	16,56
Do 20 let	189	9,51
Nad 20 let	306	15,40
Celkem	1 987	100,00

Vzniklé a skončené pracovní poměry

Nástupy	528
Odchody	476

Průměrná hrubá měsíční mzda: 25 482,- Kč

Detail portrétu Františka Medicejského, 1570

HOSPODAŘENÍ

K 31. 12. 2017 byl výsledek hospodaření účetního období 10 780 648,60 Kč. V hlavní činnosti jsme dosáhli hospodářského výsledku 10 001 754,16 Kč a v hospodářské činnosti 778 894,44 Kč. Výsledek hospodaření je tedy plně roven přebytku z hospodářské (jiné) činnosti a zvýšeným výnosům v hlavní činnosti.

Výše uvedený výsledek v porovnání s předcházejícími 6 lety:

Rok	Výsledek hospodaření / Kč	Hlavní činnost / Kč	Hospodářská (jiná) činnost / Kč
2011	843 350	104 541	738 809
2012	1 041 257	289 356	751 901
2013	10 758 038	10 371 803	386 236
2014	591 413	167 609	423 805
2015	225 606	0	225 606
2016	727 294	0	727 294
2017	10 780 648,60	10 001 754	778 894

V roce 2017 byl v porovnání s předchozími lety dosažen optimální výsledek z hlediska hlavní činnosti. Z hlediska výsledku hospodaření a z hlediska výsledků hospodářské (jiné) činnosti je vypovídající, že NPÚ jako příspěvková organizace MK ČR hospodaří efektivně.

Komentář k účetní závěrce NPÚ sestavené k 31. prosinci 2017

Výnosy

Celkový plán vlastních výnosů oproti plánu byl splněn na 174,39 % u výnosů z prodeje vlastních výrobků (účet 601), na 118,56 % u výnosů ze vstupného (účet 602) a na 106,41 % u výnosů z pronájmu (účet 603). V celkovém objemu na výše uvedených účtech oproti roku 2016 celkové vlastní výnosy vzrostly o 23 294 459,82 Kč.

Dominantní podíl zde sehrávají tržby ze vstupného. Příznivé počasí, zajímavosti nabízené spravovanými objekty a také velká rozmanitost doprovodných akcí uskutečněných po celý rok včetně posledních měsíců roku 2017 jsou důvodem rostoucího trendu v návštěvnosti. Dále se pozitivně projevuje celoroční zpřístupnění některých objektů.

K zabezpečení plánu oprav a zajištění případných havárií byl jako doplňkový zdroj financování použit fond reprodukce majetku ve výši 36 902 059,03 Kč, dále došlo také k zapojení fondu rezervního, a to na úhradu odvodů za porušení rozpočtové kázně v celkové výši 343 086,60 Kč. Fond odměn byl zapojen ve výši 655 493 Kč. Zapojení rezervního fondu - dary bylo ve výši 2 041 135,29 Kč.

Celkové zapojení fondu pro rok 2017 bylo ve výši 39 941 773,92 Kč.

Náklady

Rozpočet celkových nákladů byl k 31. 12. 2017 naplněn na 97,04 %. V celkovém objemu jsme v roce 2017 zaznamenali oproti roku 2016 nárůst celkových nákladů, a to o 175 365 140,48 Kč.

Osobní náklady (mzdové náklady, zákonné sociální pojištění, jiné sociální pojištění, jiné sociální náklady, nemocenská) byly naplněny na 102,35% upraveného rozpočtu.

Spotřeba materiálových nákladů je naplněna na 117,42 %, nárůst v této položce souvisí se snížením skladových zásob organizace. Spotřeba energií je plněna na 91,78 % a oproti plánovanému rozpočtu.

Plán nákladů na opravy a udržování byl naplněn na 75,59 %. Oproti plánovanému rozpočtu nebyly realizovány v plné výši veškeré neinvestiční účelové dotace. Plán opravy a údržby v provozním příspěvku byl naplněn na 107,02 %. Realizovány jsou především opravy nutné k odstranění nebo předejití havarijního stavu objektů ve správě NPÚ a zajištění bezpečného návštěvnického provozu na zpřístupněných objektech.

Cestovné bylo realizováno oproti plánu na 99,88 %. Oproti roku 2016 došlo k úspoře cestovného o 189 075,88 Kč.

Plán služeb byl naplněn na 106,39 % celkového celoročního předpokladu.

Náklady z drobného hmotného a nehmotného majetku vykazují 126,68 % (31 406 tis. Kč) plnění z důvodu nutné obnovy výpočetní techniky, pomocí které je zajišťováno zavádění moderních technologií řízení podniku a zpracování dokumentů NPÚ, které zahrnuje celou řadu softwarových i hardwarových produktů s využitím digitalizace dokumentů a jejich oběhu v elektronické podobě. Ve srovnání s rokem 2016 došlo k úspoře o 1 205 tis. Kč.

Výdaje na zahraniční cesty

V roce 2017 byly náklady na zahraniční služební cesty na hodnotě 2 273 377,94 Kč, což představovalo 0,13 % celkových nákladů NPÚ. Výdaje na zahraniční služební cesty tvořily 28,81 % celkových nákladů na cestovné. Celkové cestovné (účet 512) bylo v roce 2017 ve výši 7 889 621,08 Kč, což tvořilo 0,47 % celkových nákladů NPÚ.

Náklady na zahraniční služební cesty vykazují v průběhu let 2013–2015 rostoucí tendenci.

V roce 2016 byla tendence klesající oproti roku 2015 a v roce 2017 mají zahraniční služební cesty mírně stoupající tendenci oproti roku 2016.

Mimorozpočtové zdroje financování

V roce 2017 byly čerpány mimorozpočtové zdroje financování ve výši 9 633 745,81 Kč. Podíl mimorozpočtových zdrojů vůči účtu 671 – Výnosy ústředních rozpočtů z transferů je 1,12 %. Podíl čerpání mimorozpočtových zdrojů financování klesá z důvodu rostoucích výnosů 671 (Výnosy ústředních rozpočtů z transferů), které v roce 2017 činily 1 077 528 907,68 Kč.

Veřejné zakázky, které významně ovlivnily finanční hospodaření NPÚ v roce 2017

Významnou zakázkou, která výrazně ovlivnila výši hospodářského výsledku v roce 2017, je zakázka na mobilní telefonii NPÚ, kdy předpokládaná hodnota byla stanovena na 24 000 000 Kč bez DPH a nabídka vítězného uchazeče byla ve výši 27 424 997 Kč bez DPH. Cenová situace na trhu mobilních služeb, má neustále zvyšující tendenci, což povede k výraznému růstu provozních nákladů za mobilní a datové služby i v dalších letech. I tak, lze s přehledem konstatovat, že se smlouvu s Vodafone, a. s., podařilo NPÚ uzavřít za velmi výhodných podmínek.

Všechny veřejné zakázky v rámci generálního ředitelství NPÚ v roce 2017 byly realizovány bez významných odchylek v souladu s průběžným plánováním potřeb NPÚ a zadávací řízení probíhala bez větších komplikací.

V rámci celého NPÚ jsme se nicméně museli vypořádat s ukončením používání Tender marketu a se zahájením plného využívání Národního elektronického nástroje. Na tento přechod s ohledem na způsob schvalování příslušného vládního usnesení nebyl dostatek času. Proškolení si musel NPÚ zajistit z vlastních zdrojů. Národní elektronický nástroj současně vykazoval značné vady a uživatelské nedostatky. Výrazně tak narostla časová náročnost pro administraci veřejných zakázek, aniž by za tímto účelem došlo k navýšení personálních kapacit. Současně s ohledem na nedostatečnou informační kampaň není v tomto nástroji přihlášen adekvátní počet dodavatelů. V poslední době došlo k dílčím úpravám systému, se kterými se aktuálně seznamujeme.

Rozvaha

Řádek	Označení	Název	Běžné období			Minulé období
			brutto	korekce	netto	
1		AKTIVA CELKEM	6 131 499 778,51	-1 803 114 471,14	4 328 385 307,37	4 366 057 113,04
2	A.	Stálá aktiva	5 692 867 562,61	-1 795 980 673,30	3 896 886 889,31	3 948 395 155,88
3	A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	69 522 634,81	-59 935 097,95	9 587 536,86	16 772 997,47
4	A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012),(072)	0,00	0,00	0,00	0,00
5	A.I.2.	Software (013),(073)	46 322 195,72	-36 846 921,26	9 475 274,46	16 543 301,07
6	A.I.3.	Ocenitelná práva (014),(074)	0,00	0,00	0,00	100 000,00
7	A.I.4.	Povolenky na emise a preferenční limity (015),(075)	0,00	0,00	0,00	0,00
8	A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018),(078)	22 294 084,59	-22 294 084,59	0,00	0,00
9	A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019),(079)	806 354,50	-794 092,10	12 262,40	129 696,40
10	A.I.7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek (041)	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00
12	A.I.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	0,00	0,00	0,00	0,00
13	A.I.9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji (035)	0,00	0,00	0,00	0,00
14	A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	5 621 062 413,25	-1 735 678 910,85	3 885 383 502,40	3 929 706 772,36
15	A.II.1.	Pozemky (031)	226 614 272,41	0,00	226 614 272,41	300 181 033,11
16	A.II.2.	Kulturní předměty (032)	352 417 968,24	0,00	352 417 968,24	352 712 283,20
17	A.II.3.	Stavby (021),(081)	3 583 755 778,44	-662 646 920,88	2 921 108 857,56	2 822 812 983,96
18	A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí (022),(082)	904 331 171,25	-657 240 971,04	247 090 200,21	249 667 069,35
19	A.II.5.	Pěstítkelské celky trvalých porostů (025),(085)	471 258,00	-20 436,00	450 822,00	471 258,00
20	A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028),(088)	414 766 126,60	-414 766 126,60	0,00	0,00
21	A.II.7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029),(089)	1 304 606,33	-1 004 456,33	300 150,00	257 282,00
22	A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	137 401 231,98	0,00	137 401 231,98	203 604 862,74
24	A.II.9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	0,00	0,00	0,00	0,00
25	A.II.10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji (036)	0,00	0,00	0,00	0,00
26	A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
27	A.III.1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (061)	0,00	0,00	0,00	0,00
28	A.III.2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (062)	0,00	0,00	0,00	0,00
29	A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (063)	0,00	0,00	0,00	0,00
30	A.III.5.	Termínované vklady dlouhodobé (068)	0,00	0,00	0,00	0,00

Řádek	Označení	Název	Běžné období			Minulé období
			brutto	korekce	netto	
31	A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek (069)	0,00	0,00	0,00	0,00
32	A.IV.	Dlouhodobé pohledávky	2 282 514,55	-366 664,50	1 915 850,05	1 915 386,05
33	A.IV.1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (462)	0,00	0,00	0,00	0,00
34	A.IV.2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů (464)	0,00	0,00	0,00	0,00
35	A.IV.3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy (465)	23 099,00	0,00	23 099,00	19 850,00
36	A.IV.5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky (469),(149)	2 259 415,55	-366 664,50	1 892 751,05	1 895 536,05
37	A.IV.6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery (471)	0,00	0,00	0,00	0,00
39	B.	Oběžná aktiva	438 632 215,90	-7 133 797,84	431 498 418,06	417 661 957,16
40	B.I.	Zásoby	45 936 466,13	-1 218 485,46	44 717 980,67	44 200 272,09
41	B.I.1.	Pořízení materiálu (111)	0,00	0,00	0,00	0,00
42	B.I.2.	Materiál na skladě (112)	1 044 352,16	0,00	1 044 352,16	1 118 979,89
43	B.I.3.	Materiál na cestě (119)	0,00	0,00	0,00	0,00
44	B.I.4.	Nedokončená výroba (121)	29 000,00	0,00	29 000,00	76 350,00
45	B.I.5.	Polotovary vlastní výroby (122)	0,00	0,00	0,00	0,00
46	B.I.6.	Výrobky (123),(184)	20 044 237,82	-1 218 485,46	18 825 752,36	18 299 810,77
47	B.I.7.	Pořízení zboží (131)	0,00	0,00	0,00	0,00
48	B.I.8.	Zboží na skladě (132)	24 315 950,10	0,00	24 315 950,10	24 213 086,43
49	B.I.9.	Zboží na cestě (138)	30 181,05	0,00	30 181,05	0,00
50	B.I.10.	Ostatní zásoby (139)	472 745,00	0,00	472 745,00	492 045,00
51	B.II.	Krátkodobé pohledávky	95 706 685,22	-5 915 312,38	89 791 372,84	88 725 147,43
52	B.II.1.	Odběratelé (311),(194)	9 778 643,55	-4 306 799,40	5 471 844,15	4 615 909,79
53	B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy (314)	16 639 822,83	0,00	16 639 822,83	12 013 089,90
54	B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti (315),(192)	11 335 792,89	-400 417,09	10 935 375,80	37 399 341,53
55	B.II.6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé (316)	0,00	0,00	0,00	0,00
56	B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci (335)	1 621 043,63	0,00	1 621 043,63	1 574 683,37
57	B.II.10.	Sociální zabezpečení (336)	0,00	0,00	0,00	0,00
58	B.II.11.	Zdravotní pojištění (337)	0,00	0,00	0,00	0,00
59	B.II.12.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00	0,00	0,00
60	B.II.13.	Daň z příjmů (341)	192 625,00	0,00	192 625,00	529 505,00
61	B.II.14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění (342)	0,00	0,00	0,00	0,00
62	B.II.15.	Daň z přidané hodnoty (343)	0,00	0,00	0,00	0,00
63	B.II.16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce (344)	0,00	0,00	0,00	28 522,00
64	B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi (346)	0,00	0,00	0,00	0,00
65	B.II.18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi (348)	0,00	0,00	0,00	0,00
66	B.II.28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery (373)	0,00	0,00	0,00	0,00
68	B.II.30.	Náklady příštích období (381)	5 889 024,02	0,00	5 889 024,02	9 670 077,08
69	B.II.31.	Příjmy příštích období (385)	136 120,00	0,00	136 120,00	26 250,00
70	B.II.32.	Dohadné účty aktivní (388)	31 067 996,57	0,00	31 067 996,57	6 985 239,74
71	B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky (377), (199)	19 045 616,73	-1 208 095,89	17 837 520,84	15 882 529,02
72	B.III.	Krátkodobý finanční majetek	296 989 064,55	0,00	296 989 064,55	284 736 537,64
73	B.III.1.	Majetkové cenné papíry k obchodování (251)	0,00	0,00	0,00	0,00
74	B.III.2.	Dluhové cenné papíry k obchodování (253)	0,00	0,00	0,00	0,00
75	B.III.3.	Jiné cenné papíry (256)	0,00	0,00	0,00	0,00
76	B.III.4.	Termínované vklady krátkodobé (244)	0,00	0,00	0,00	0,00
77	B.III.5.	Jiné běžné účty (245)	0,00	0,00	0,00	0,00
78	B.III.9.	Běžný účet (241)	277 538 628,66	0,00	277 538 628,66	268 280 731,86
79	B.III.10.	Běžný účet FKSP (243)	7 474 484,33	0,00	7 474 484,33	7 267 536,64
80	B.III.15.	Ceniny (263)	3 208 840,00	0,00	3 208 840,00	305 310,00
81	B.III.16.	Peníze na cestě (262)	934 313,48	0,00	934 313,48	541 645,00
82	B.III.17.	Pokladna (261)	7 832 798,08	0,00	7 832 798,08	8 341 314,14

Řádek	Označení	Název	Běžné období	Minulé období
83		PASIVA CELKEM	4 328 385 307,37	4 366 057 113,04
84	C.	Vlastní kapitál	4 060 827 424,86	4 095 002 533,24
85	C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	3 917 377 952,97	3 970 868 643,04
86	C.I.1.	Jmění účetní jednotky (401)	3 901 250 521,85	3 969 759 140,65
87	C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku (403)	18 290 886,27	5 750 572,20
88	C.I.4.	Kurzové rozdíly (405)	0,00	0,00
89	C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody (406)	-1 874 115,15	-4 351 729,81
90	C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly (407)	0,00	0,00
91	C.I.7.	Opravy předcházejících účetních období (408)	-289 340,00	-289 340,00
92	C.II.	Fondy účetní jednotky	132 668 823,29	123 406 596,24
93	C.II.1.	Fond odměn (411)	23 026 333,00	23 099 991,00

Řádek	Označení	Název	Běžné období	Minulé období
94	C.II.2.	Fond kulturních a sociálních potřeb (412)	8 155 950,84	7 350 571,44
95	C.II.3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hosp. (413)	12 631 086,00	13 068 121,88
96	C.II.4.	Rezervní fond z ostatních titulů (414)	1 815 699,57	1 972 334,23
97	C.II.5.	Fond reprodukce majetku, fond investic (416)	87 039 753,88	77 915 577,69
98	C.III.	Výsledek hospodaření	10 780 648,60	727 293,96
99	C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	10 780 648,60	727 293,96
100	C.III.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (431)	0,00	0,00
101	C.III.3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období (432)	0,00	0,00
102	D.	Cizí zdroje	267 557 882,51	271 054 579,80
103	D.I.	Rezervy	0,00	0,00
104	D.I.1.	Rezervy (441)	0,00	0,00
105	D.II.	Dlouhodobé závazky	14 405 078,76	346 921,71
106	D.II.1.	Dlouhodobé úvěry (451)	0,00	0,00
107	D.II.2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (452)	0,00	0,00
108	D.II.4.	Dlouhodobé přijaté zálohy (455)	0,00	0,00
109	D.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky (459)	431 157,71	346 921,71
110	D.II.8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery (472)	13 973 921,05	0,00
112	D.III.	Krátkodobé závazky	253 152 803,75	270 707 658,09
113	D.III.1.	Krátkodobé úvěry (281)	0,00	0,00
114	D.III.4.	Jiné krátkodobé půjčky (289)	0,00	0,00
115	D.III.5.	Dodavatelé (321)	51 392 620,39	57 899 176,44
116	D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy (324)	3 015 314,86	3 811 086,77
117	D.III.9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé (326)	0,00	0,00
118	D.III.10.	Zaměstnanci (331)	56 909 509,00	51 035 898,00
119	D.III.11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům (333)	27 628,00	28 664,00
120	D.III.12.	Sociální zabezpečení (336)	27 873 311,00	24 176 009,00
121	D.III.13.	Zdravotní pojištění (337)	11 977 019,97	10 389 133,00
122	D.III.14.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00
123	D.III.15.	Daň z příjmů (341)	0,00	0,00
124	D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění (342)	13 004 287,00	10 767 447,00
125	D.III.17.	Daň z přidané hodnoty (343)	1 009 799,79	826 401,36
126	D.III.18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce (345)	0,00	0,00
127	D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím (347)	227 310,76	640 048,44
128	D.III.20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím (349)	0,00	1 296,50
129	D.III.32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery (374)	1 876 000,00	85 375,41
131	D.III.35.	Výdaje příštích období (383)	254 847,14	698 750,84
132	D.III.36.	Výnosy příštích období (384)	41 162 462,18	42 735 578,92
133	D.III.37.	Dohadné účty pasivní (389)	25 988 176,49	24 598 969,89
134	D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky (378)	18 434 517,17	43 013 822,52

Výkaz zisku a ztráty

Řádek	Označení	Text	Činnosti běžné období (2017)		Činnosti minulé období (2016)	
			hospodářská	hlavní	hospodářská	hlavní
1	A.	NÁKLADY CELKEM	-59 144 361,34	1 677 331 613,18	-50 966 010,07	1 502 165 883,26
2	A.I.	Náklady z činnosti	-59 144 361,34	1 671 429 889,69	-50 966 010,07	1 496 064 749,21
3	A.I.1.	Spotřeba materiálu (501)	-1 772 184,78	49 931 137,51	-1 326 454,96	53 396 918,17
4	A.I.2.	Spotřeba energie (502)	-1 511 063,38	62 435 921,76	-2 130 251,15	60 186 759,07
5	A.I.3.	Spotřeba ostatních nesklad. dodávek (503)	0,00	0,00	0,00	0,00
6	A.I.4.	Prodané zboží (504)	-22 387 675,10	5 252,04	-19 312 439,05	17 857,30
7	A.I.5.	Aktivace dlouhodobého majetku (506)	0,00	-32 130,00	0,00	-321 242,64
8	A.I.6.	Aktivace oběžného majetku (507)	119 276,00	-22 216,77	0,00	-96 544,67
9	A.I.7.	Změna stavu zásob vlastní výroby (508)	-77 867,14	-3 740 214,57	-23 465,83	-4 424 555,40
10	A.I.8.	Opravy a udržování (511)	-594 456,60	317 455 559,84	-506 155,52	260 332 427,96
11	A.I.9.	Cestovné (512)	0,00	7 889 621,08	0,00	8 078 696,96
12	A.I.10.	Náklady na reprezentaci (513)	-169 800,73	2 235 472,73	-33 662,24	1 410 882,97
13	A.I.11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb (516)	0,00	0,00	0,00	0,00
14	A.I.12.	Ostatní služby (518)	-8 481 608,39	193 667 816,58	-7 412 251,73	186 785 365,40
15	A.I.13.	Mzdové náklady (521)	-17 337 982,00	651 513 024,00	-14 004 057,34	576 877 813,00
16	A.I.14.	Zákonné sociální pojištění (524)	-5 291 452,11	211 444 427,79	-4 158 269,93	187 165 112,45
17	A.I.15.	Jiné sociální pojištění (525)	-44 070,45	1 854 880,12	-40 100,64	1 535 217,14
18	A.I.16.	Zákonné sociální náklady (527)	-294 172,91	29 818 184,89	-324 427,91	22 974 683,18

Řádek	Označení	Text	Činnosti běžné období (2017)		Činnosti minulého období (2016)	
			hospodářská	hlavní	hospodářská	hlavní
19	A.I.17.	Jiné sociální náklady (528)	0,00	5 788,00	0,00	31 654,00
20	A.I.18.	Daň z silniční (531)	0,00	3 000,00	0,00	4 019,00
21	A.I.19.	Daň z nemovitostí (532)	0,00	480 734,00	-300,00	458 164,00
22	A.I.20.	Jiné daně a poplatky (538)	-51 033,61	809 414,38	-53 595,65	618 591,21
23	A.I.22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (541)	0,00	33 453,92	0,00	50 175,00
24	A.I.23.	Jiné pokuty a penále (542)	0,00	349 043,60	0,00	376 499,00
25	A.I.24.	Dary a jiná bezúplatná předání (543)	0,00	0,00	0,00	0,00
26	A.I.25.	Prodaný materiál (544)	0,00	0,00	0,00	0,00
27	A.I.26.	Manka a škody (547)	-37 178,54	1 275 623,04	-33 354,45	387 360,00
28	A.I.27.	Tvorba fondů (548)	0,00	62 100,00	0,00	-263 572,05
29	A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku (551)	-148 403,22	96 528 807,63	-184 958,00	97 000 934,71
30	A.I.29.	Zúst.cena prodaného dlouh.nehmot.maj. (552)	0,00	0,00	0,00	0,00
31	A.I.30.	Zúst.cena prodaného dlouh.hmot.majetku (553)	0,00	62 100,00	0,00	395 741,93
32	A.I.31.	Prodané pozemky (554)	0,00	0,00	0,00	267 600,00
33	A.I.32.	Tvorba a zúčtování rezerv (555)	0,00	0,00	0,00	0,00
34	A.I.33.	Tvorba a zúčtování opravných položek (556)	0,00	-521 311,95	0,00	-691 642,46
35	A.I.34.	Náklady z vyřazených pohledávek (557)	0,00	189 931,35	0,00	134 687,86
36	A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku (558)	-1 051 831,61	31 406 289,94	-1 414 395,03	32 611 067,57
37	A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti (549)	-12 856,77	16 288 178,78	-7 870,64	10 764 078,55
39	A.II.	Finanční náklady	0,00	151 785,32	0,00	524 928,78
40	A.II.1.	Prodané cenné papíry a podíly (561)	0,00	0,00	0,00	0,00
41	A.II.2.	Úroky (562)	0,00	0,00	0,00	0,00
42	A.II.3.	Kurzové ztráty (563)	0,00	151 785,32	0,00	116 360,80
43	A.II.4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou (564)	0,00	0,00	0,00	408 567,98
44	A.II.5.	Ostatní finanční náklady (569)	0,00	0,00	0,00	0,00
45	A.III.	Náklady na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00
46	A.III.1.	Náklady ústředních rozpočtů na transfery (571)	0,00	0,00	0,00	0,00
47	A.III.2.	Náklady územních rozpočtů na transfery (572)	0,00	0,00	0,00	0,00
48	A.V.	Daň z příjmů	0,00	5 749 938,17	0,00	5 576 205,27
49	A.V.1.	Daň z příjmů (591)	0,00	5 608 992,77	0,00	5 514 427,27
50	A.V.2.	Dodatečné odvody daně z příjmů (595)	0,00	140 945,40	0,00	61 778,00
51	B.	VÝNOSY CELKEM	-59 923 255,78	1 687 333 367,34	-51 693 304,03	1 502 165 883,26
52	B.I.	Výnosy z činnosti	-59 643 255,78	610 016 893,76	-51 233 804,03	556 919 761,13
53	B.I.1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků (601)	-1 515 011,27	3 836 501,26	-1 394 541,27	3 076 912,36
54	B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb (602)	-24 752 255,29	487 652 951,54	-21 585 933,19	461 364 889,39
55	B.I.3.	Výnosy z pronájmu (603)	0,00	67 040 679,42	0,00	70 793 870,65
56	B.I.4.	Výnosy z prodaného zboží (604)	-32 839 249,76	7 057,91	-28 131 275,61	21 814,20
57	B.I.8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů (609)	0,00	0,00	0,00	0,00
58	B.I.9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (641)	-58 966,47	259 337,91	0,00	827 195,02
59	B.I.10.	Jiné pokuty a penále (642)	0,00	57 779,55	0,00	72 838,50
60	B.I.11.	Výnosy z vyřazených pohledávek (643)	0,00	0,00	0,00	0,00
61	B.I.12.	Výnosy z prodeje materiálu (644)	0,00	8 039,00	0,00	13 411,85
62	B.I.13.	Výnosy z prodeje dlouh.nehm. majetku (645)	0,00	0,00	0,00	0,00
63	B.I.14.	Výnosy z prodeje dlouh. hmot.majetku kromě pozemků (646)	0,00	137 100,00	0,00	357 411,93
64	B.I.15.	Výnosy z prodeje pozemků (647)	0,00	0,00	0,00	0,00
65	B.I.16.	Čerpání fondů (648)	-172 700,00	39 941 773,92	0,00	17 397 884,27
66	B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti (649)	-305 072,99	11 075 673,25	-122 053,96	2 993 532,96
67	B.II.	Finanční výnosy	0,00	67 565,90	0,00	525 191,53
68	B.II.1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů (661)	0,00	0,00	0,00	0,00
69	B.II.2.	Úroky (662)	0,00	690,94	0,00	40 667,92
70	B.II.3.	Kurzové zisky (663)	0,00	4 774,96	0,00	8 827,68
71	B.II.4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou (664)	0,00	62 100,00	0,00	475 695,93
72	B.II.6.	Ostatní finanční výnosy (669)	0,00	0,00	0,00	0,00
73	B.IV.	Výnosy z transferů	-280 000,00	1 077 248 907,68	-459 500,00	944 720 930,60
74	B.IV.1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (671)	-280 000,00	1 077 248 907,68	-459 500,00	944 720 930,60
75	B.IV.2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů (672)	0,00	0,00	0,00	0,00
76	C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0,00	0,00	0,00	0,00
77	C.1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	-778 894,44	15 751 692,33	-727 293,96	5 576 205,27
78	C.2.	Výsledek hospodaření po zdanění	-778 894,44	10 001 754,16	-727 293,96	0,00

Kamenné schodiště v domě čp. 38 v Příboře

PROJEKTY FINANCOVANÉ Z EVROPSKÝCH ZDROJŮ

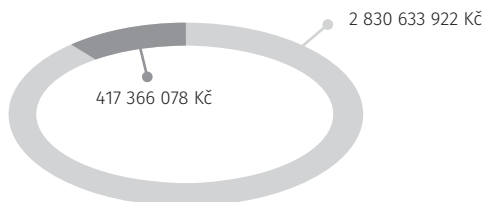
V loňském roce jsme informovali o vynikajícím výsledku Národního památkového ústavu ve 13. kolové výzvě Integrovaného regionálního operačního programu 3.1 (IROP), a to hned s 5 projekty. Stále platí, že IROP, který cílí na revitalizaci a zatraktivnění památek zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO, památek zařazených na Indikativní seznam světového dědictví UNESCO v kategorii kulturní dědictví, národních kulturních památek a památek evidovaných v Indikativním seznamu národních kulturních památek k 1. 1. 2014, nabízí v celém programovém období Evropských strukturálních fondů 2014–2020 zcela unikátní možnost investice do jejich hmotné podstaty. Proto je skvělou zprávou, že jsme v roce 2017 byli schopni navázat na úspěch ve 13. výzvě, a to při hodnocení kolové výzvy č. 52, do níž jsme připravili celkem 9 projektových záměrů. I přesto, že konkurence byla nepoměrně větší, dokázali jsme v konkurenci celkem 88 záměrů získat dotační prostředky pro pět dalších objektů ve správě NPÚ.

Další výzvy v tomto programu nejsou Ministerstvem pro místní rozvoj plánovány, nicméně NPÚ aspiruje na další podporu ve strategiích IROP ITI (Integrované teritoriální investice v režii městských aglomerací) a IROP MAS, pod taktovkou Místních akčních skupin. Nepůjde už o tak značné prostředky, mohou však významně přispět ke zlepšení stavu a provozu mnoha dalších památek.

V krátkosti si připomeňme projekty, které se v roce 2017 „rozběhly“ a na mnoha z nich jsou již patrné pozitivní výsledky.

13. kolová výzva IROP 3.1

Stav alokace výzvy k 8. 3. 2018

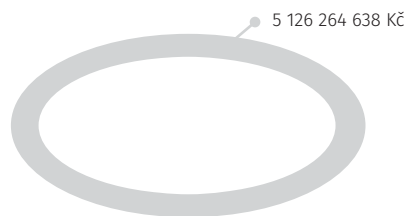
- Finanční objem žádostí o podporu v procesu hodnocení (pouze příspěvek EU) – 0 Kč
- Finanční objem žádostí s pozitivním ukončeným hodnocením (pouze příspěvek EU) – 2 830 633 922 Kč
- Zbývající alokace výzvy (pouze alokace EU) – 417 366 078 Kč

Počet žádostí o podporu k 8. 3. 2018

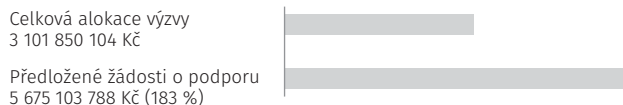
52. kolová výzva IROP 3.1

Stav alokace výzvy k 8. 3. 2018

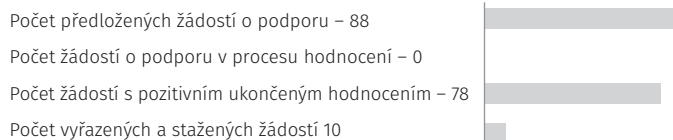

- Finanční objem žádostí o podporu v procesu hodnocení (pouze příspěvek EU) – 0 Kč
- Finanční objem žádostí s pozitivním ukončeným hodnocením (pouze příspěvek EU) – 5 126 264 638 Kč
- Zbývající alokace výzvy (pouze alokace EU) – 0 Kč

Čerpání alokace výzvy

Počet žádostí o podporu k 8. 3. 2018

Slatiňany – Šlechtická škola v přírodě

Projekt zahrnuje revitalizaci zámeckého parku, cestní síť a parkového mobiliáře. Dále také obnovu historických prvků v areálu zámku, oplocení areálu a dobudování infrastruktury pro návštěvníky. Dne 26. 1. 2017 bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Dne 23. 3. 2017 byla podepsána smlouva se zhotovitelem na obnovu fasád, interiérů a zámeckého parku.

Pernštejn – Vrchnostenská okrasná zahrada

Projekt se zaměřuje na obnovu téměř zaniklé a veřejnosti neprezentované sentimentální hradní zahrady s architektonickými objekty umístěnými na terasové západní části jižního svahu. Dne 9. 2. 2017 bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Dne 3. 11. 2017 byla za účasti premiéra Bohuslava Sobotky slavnostně podepsána smlouva se zhotovitelem na obnovu pernštejnské okrasné zahrady.

Selský dvůr „U Matoušů“ v Plzni-Bolevci – Rok na vsi

Projekt je zaměřen na kompletní obnovu selského dvora „U Matoušů“. Dne 10. 7. 2017 bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace a po zbytek roku probíhala příprava výběrových řízení projektu.

Kláster Kladruby – Život v řádu

Projekt řeší regeneraci Nové prelatury, Starého konventu a Rajskeho dvora i Nového konventu. Dne 10. 7. 2017 bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace a po zbytek roku probíhala příprava výběrových řízení projektu.

Horní zámek Vimperk (Winterberg) – Probouzení zimního zámku

Projekt si klade za cíl provést rozsáhlou revitalizaci areálu a umožnit jeho následné zpřístupnění veřejnosti, včetně nabídky odpovídajícího zázemí. Dne 27. 3. 2017 bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace a po zbytek roku probíhala příprava výběrových řízení projektu.

Projekt	Rozpočet projektu
Selský dvůr "U Matoušů" v Plzni – Bolevci. Projekt „Rok na vsi“	39 773 678,57 Kč
Kláster Kladruby – Život v řádu	119 638 246,00 Kč
Horní zámek Vimperk (Winterberg) – Probouzení zimního zámku	110 164 811,00 Kč
Pernštejn – Vrchnostenská okrasná zahrada	117 075 379,51 Kč
Slatiňany – Šlechtická škola v přírodě	112 889 541,60 Kč
Součet	499 541 656,68 Kč

A nyní k novým „přírůstkům“. Přestože hodnocení výzvy č. 52 bylo oficiálně ukončeno teprve 8. 2. 2018, již na konci roku 2017 bylo zřejmé, že uspěje 5 dalších projektových žádostí NPÚ – Karlštejn, Zákupy, Telč, Uherčice a Plasy. Z 88 předložených projektů památek v souhrnné výši 5 650 000 000 Kč mohlo být podpořeno 43 památek za 3 079 000 000 Kč. Celková částka rozdělovaná v tuto chvíli je přitom 3 101 000 000 Kč. Další 35 projektů bylo tedy seřazeno podle počtu bodů a času předložení a je zařazeno v zásobníku náhradníků.

Cisterciácký klášter Plasy – Obnova opatské rezidence

Cílem projektu je stavební obnova, zpřístupnění a zatraktivnění opatské rezidence kláštera Plasy. Budou zpřístupněny nové prostory a vybudována nová expozice – prohlídkové trasy *Zámek Metternichů*. Bez provedení vzorové památkové obnovy by postupem času došlo k nevratnému poškození objektu opatské rezidence kláštera Plasy tvořící jedinečné dílo kulturního umění a poslání. Projektová žádost byla ohodnocena plným počtem bodů, tedy 105, proto byl projekt zařazen do prvního (před)kola vydání právního aktu. Dne 2. 8. 2017 mohlo být vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace a projekt přešel do realizační fáze jako první z úspěšných.

Nevyhovující stav konstrukcí

Zámek Telč – Růže Vysočiny

Hlavním cílem projektu je zachování, ochrana a žádoucí rozvoj památky UNESCO, specifickým cílem předkládaného projektu je pak především památková obnova zámku Telč. Realizací projektu dojde k technické a stavební obnově, především k odstranění havarijního stavu elektroinstalací a střechy, nevyhovujícího stavu vybraných konstrukcí a fasád. Vznikne nová prohlídková trasa Pivovar s depozitářem a dojde k vybudování nové expozice Zámeckého muzea.

Nevyhovující stav interiéru

Zámek Uherčice – Šlechtické sídlo jako divadelní scéna

Hlavním cílem projektu je památková obnova vybraných částí zámeckého areálu s velkým podílem restaurování, obnova objektů v romantickém parku a vytvoření návštěvnické infrastruktury. Zřízeny budou nové expozice i prohlídková trasa, bezbariérový přístup, odpovídající technické i technologické zázemí. Budou odstraněny ne-

Banketní sál zámku

původní a nevyhovující stavební zásahy, vybudovány inženýrské sítě a technická infrastruktura areálu, dále budou provedeny restaurátorské a konzervační práce v rámci historických objektů. Komplexní obnova rozsáhlého areálu má pochopitelně daleko vyšší nároky, stejně jako u mnoha jiných, nicméně je to smysluplný začátek.

Hrad Karlštejn – Klenot české země

Předmětem projektu je rehabilitace a obnova chátrajících a dnes vůbec nebo nevhodně využitých přízemních, suterénních a sklepních prostor Císařského paláce a východní části Purkrabství hradu Karlštejn. Tyto nové prostory se veřejnosti

Skalní sklep pod budovou purkrabství

a také zabezpečení památky. Pro ikonickou památku je to po delší době významnější investice, která zásadně zkvalitní služby pro návštěvníky i provoz objektu.

Zámek Zákupy – Obnova jižního křídla hospodářského dvora

Snad žádný z předchozích objektů nepotřeboval prostředky tak náležitě jako právě Zákupy a o zasloužený bodový zisk jsme museli skutečně bojovat. Dlouhodobé nevhodné využití hospodářského dvora (státní statek, vestavby hygienických příslušenství bytů, garáže, sklad zemědělské chemie apod.) a úplná absence údržby vedly k postupné devastaci a současnému havarijnímu stavu objektů. Obnovené prostory se stanou důstojným zázemím expozice *Cestování za Habsburků* umístěné v bývalých konírnách. Ve druhém

Zchátralý hospodářský dvůr

zpřístupní otevřením nových expozic (např. pro Karlštejn typickým tématem vinařství) a konáním akcí ve víceúčelovém sálu či v komorní zahradě na parkánu. Cílem je také vybudování nových inženýrských sítí, citelně chybějícího moderního návštěvnického centra

rekonstruovaném poschodí bude instalována atraktivní expozice *Zapomenuté zámky*, mapující památkové objekty, které v současnosti nejsou přístupné veřejnosti, nebo ve 20. století zcela zanikly.

LVA – zámek a zámecký park v Lednici – Infrastruktura

Předmětem projektu je vybudování odpovídající infrastruktury památky UNESCO – na několika místech bude zřízeno nezbytné sociální, technické a technologické zázemí. Cílem projektu je obnova architektonických staveb, částí zeleně a vodních prvků parku.

Krásný Dvůr – Chloubka a vášeň rodu Czerninů

Předmětem obnovy je rozsáhlý, téměř 100 hektarový, přírodně krajinářský park včetně romantizujících staveb, které v mnoha případech nabízejí malebné výhledy a průhledy do krajiny (Lusthauz, hrobka, poustevna, obelisk, čínský pavilon, Panův templ, památník padlým z 1. světové války). Rovněž vodní nádrž umístěná ve svahu spolu s navazující vodní kaskádou je v ČR unikátem.

Zámek Litomyšl – Božský zámek

Cílem projektu je zpřístupnění nových prostor památky UNESCO po celý rok, vytvoření zázemí pro kulturní a vzdělávací akce, vytvoření badatelského a restaurátorského zázemí, on-line zpřístupnění jedinečných sbírek divadelních kulís a vytvoření on-line expozice zaměřené na sgrafitovou výzdobu fasád a zajištění plnohodnotného využití.

Panský dům Litomyšl – Depozit krásných umění

Hlavním cílem projektu je obnova empírové budovy Panského domu, v této chvíli sídla mateřské školy v nevyhovujícím technickém stavu. Vytvoření kulturního a badatelského centra umožní efektivní prezentace, využití mobiliárních fondů z depozitářů zámku a vytvoření expozic, které budou celoročně přístupné veřejnosti.

Připravovaných projektových záměrů je v Národním památkovém ústavu o mnoho více a my doufáme, že v příštím roce budeme moci informovat o dalších úspěších v IROP ITI (SH Kunětická Hora, SH Šternberk, SZ Hrádek u Nechanic), IROP MAS (až 14 projektů) či v Operačním programu Zaměstnanost, kde je aktuálně v procesu posuzování svým rozsahem zcela výjimečný a velice komplexní projekt zaměřený tentokrát nikoliv na obnovu památkových objektů, ale na vnitřní vzdělávání zaměstnanců naší instituce. Monitorujeme nadále i jakékoliv další možnosti a v případě vhodných výzev budeme opět připravovat podklady pro nám dobře známý Operační program životní prostředí nebo Finanční mechanismy EHP/Norska.

Projekt	Rozpočet projektu
Cisterciácký klášter Plasy – Obnova opatské rezidence	120 115 412,61 Kč
Zámek Telč – Růže Vysočiny	211 588 964,02 Kč
Zámek Uherčice – Šlechtické sídlo jako divadelní scéna	112 747 872,00 Kč
Hrad Karlštejn – Klenot české země	94 833 231,00 Kč
Zámek Zákupy – Obnova jižního křídla hospodářského dvora	117 219 203,00 Kč
Součet	656 504 682,63Kč

Zbývající projekty, které se ucházely o dotaci z 52. kolové výzvy IROP, jsou velmi dobře připraveny a čekají na svou příležitost, ať už z prostředků Evropských strukturálních fondů, či státních.

OBNOVY PAMÁTEK Z PROGRAMU SMVS

Pokračujících akcí bylo 66 v objemu finančních prostředků na rok 2017 ve výši 338 mil. Kč (celkový objem pokračujících akcí činí 1,281 mld. Kč). Dále bylo zaregistrováno 22 nových prioritních akcí v celkovém objemu 286 mil. Kč a nad rámec priorit bylo

zaregistrováno dalších 12 akcí v objemu 127 mil. Kč. Úhrnně byly tedy nově zaregistrovány akce v objemu 413 mil. Kč s přidělenými prostředky pro rok 2017 ve výši 74 mil. Kč.

Celkem jsme z dostupných prostředků pro rok 2017 ve výši 491 mil. Kč vyčerpali 272 mil. Kč

Souhrn - dotace a čerpání ČNB za rok 2017

PROGRAM	DOTACE			ČERPÁNÍ			
	Neinvestiční	Investiční	Celkem	Neinvestiční	Investiční	Celkem	
Podpora reprodukce majetku stát. kulturních zařízení	134V112	211 239 478	97 450 781	308 690 260	132 659 120	71 736 752	204 395 872
Podpora reprodukce majetku stát. kulturních zařízení (nové)	134V131	21 459 959	3 685 000	25 144 959	4 704 513	238 962	4 943 475
Podpora realizace úsporných energetických opatření	134V115	356 339	14 484 314	14 840 653	0	1 542 612	1 542 612
Zef. prezentace, rozvoj kult. dědictví - IROP SC 3.1	134V711	3 041 778	47 609 043	50 650 821	1 786 760	11 980 470	13 767 230
Obnova památek v majetku státu (povodně)	134V611	91 800 107	0	91 800 107	47 260 078	0	47 260 078
Celkem		327 897 661	163 229 139	491 126 799	186 410 471	85 498 796	271 909 267

ÚPS v Českých Budějovicích měla akcí nejvíce (31), z toho 11 ukončeno a 7 akcí naopak zahájeno. Z významných obnov se podařilo v termínu a řádně dokončit interiéry na SZ Hluboká nad Vltavou, dle harmonogramu probíhá obnova Thurnovského paláce na SH Lipnice a restaurování arkád SZ Náměšť nad Oslavou.

ÚPS v Kroměříži realizovala 17 akcí, z toho 4 dokončené (Minaret, Bítov) a 6 nově započatých. Řádně probíhá oprava Červeného zámku na SZ Hradec nad Moravicí a oprava střechy SZ Vranov nad Dyjí.

ÚPS v Praze měla 18 akcí, z toho 4 významné dokončila (SZ Hořovice, SZ Konopiště, SZ Mnichovo Hradiště a oprava cest SZ Veltrusy) a 3 nově zahájila. Dle plánu probíhají opravy SHZ Bečova nad Teplou, po roční prodlevě opět započaly práce v interiérech hlavní zámekové budovy a na dalších objektech SZ Veltrusy, stejně jako na SZ Stekník.

ÚPS na Sychrově realizovala 17 akcí, kdy bylo prioritou dokončení většího počtu dříve zahájených obnov (10) a registrace pouze menších, jednoletých – převážně havárií.

Z akcí probíhajících v roce 2017 konkrétněji zmiňme:

- SH Rožmberk – rekonstrukce věže Jakobínka – experimentální přístup dle středověkých tradičních stavebních postupů (lešení, výtah) – 9 mil. Kč.
- SZ Stekník – pokračování zpřístupnění zámku – 16 mil. Kč.
- SZ Libochovice – zahájení opravy střech, krovů a stropů po více než čtyřiceti letech nevyhovujícího užití provizorní krytiny, náklady 72 mil. Kč v letech 2017–2020.
- SHZ Český Krumlov – 2. etapa rekonstrukce bývalé mincovny na zámekovou galerii – 25 mil. Kč.

V průběhu roku 2017 bylo úspěšně ukončeno 29 akcí, například:

- SZ Hluboká nad Vltavou – otevření nové prohlídkové trasy ve 2. patře (restaurátorské a stavební práce ve 32 dosud nepřístupných místnostech) – 25 mil. Kč.
- SH Litice – statické zajištění a konzervace severního paláce – dokončení stavebních prací, již v roce 2016 bylo možno hrad zpřístupnit – 8 mil. Kč.
- SZ Lednice – dokončení restaurování interiéru 8 místností Minaretu s orientální výzdobou a jejich zpřístupnění veřejnosti po dlouhých letech – 14 mil. Kč.
- SZ Hrádek u Nechanic – dokončení generální opravy fasád, která byla zahájena před 8 lety, náklady poslední etapy představovaly 3,5 mil. Kč.

FINANČNÍ PROSTŘEDKY NPÚ ALOKOVANÉ NA ZÁCHRANNÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY

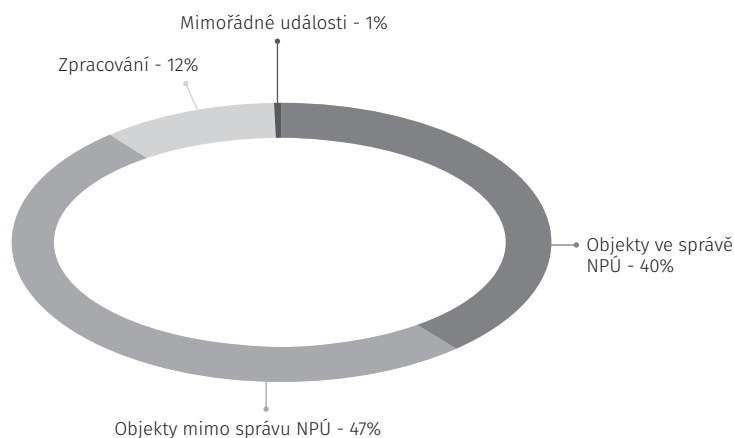
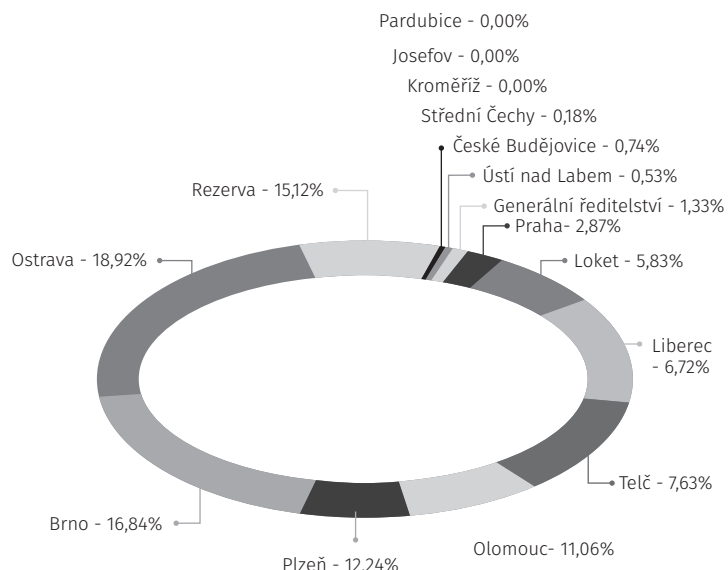
Ministerstvo kultury (MK ČR) poskytlo do rozpočtu NPÚ v roce 2017 finance na záchranné archeologické výzkumy ve výši 9 mil. Kč. Do této částky byly započítané nedočerpané finance z roku 2016 ve výši 1,5 mil. Kč.

Tyto finance byly použity na úhradu nákladů spojených s prováděním záchranných archeologických výzkumů (dále „ZAV“), jejichž potřeba vznikla při stavební činnosti fyzických osob nepodnikajících. Dále pak při ZAV na památkových objektech v majetku státu, které jsou ve správě NPÚ. Konečně byla podpořena oblast zpracování a analýz vzorků na výzkumech podpořených těmito financemi.

Čerpání finančních prostředků bylo rozděleno do 9 po sobě následujících etap. Na generální ředitelství dorazilo celkem 76 žádostí o poskytnutí financí. Největší nápor žádostí byl na počátku výzvy, během I. a II. etapy a při poslední etapě žádostí.

Po uzavření financování z roku 2017 proběhlo vyhodnocení jednotlivých archeologických akcí. Poprvé tak bylo možné zjistit přerozdělení financí z hlediska účelu a vlastnictví objektů. Analýza ukázala, že nejvíce financí bylo investováno do akcí a objektů mimo správu NPÚ (graf 1). Druhou největší položkou byly záchranné archeologické výzkumy provedené na objektech ve správě NPÚ. Na zpracování starších výzkumů bylo využito 12 % z celkové částky. Na mimořádné události bylo vynaloženo 1 %.

Byl také vytvořen přehled čerpání jednotlivých územně odborných pracovišť, ze kterého vyplynulo, že nejvíce financí bylo využito ostravským a brněnským pracovištěm (graf 2). Z grafu dále vyplývá, že rezervu tvoří 15 % z celkové částky. Tato rezerva byla převedena do účtování roku 2018, přičemž celková částka činila 1,3 mil. Kč. Přednostně byla rezerva vyhrazena ostravskému pracovišti na další fázi záchranného archeologického výzkumu vyhořelého kostela v Gutech.

Nejvýznamnější výzkumy

Mezi nejvýznamnějšími výzkumy hrazenými z finančních prostředků na ZAV lze jmenovat archeologický výzkum barokní záchodové jímky v ambitu prelatury kláštera v Plasích, ve které bylo odhaleno velké množství unikátně dochovaných nálezů, například pozůstatky textilu, skleněné nádoby, dřevěné konstrukce a torzo dřevěné figurky.

Těžení sedimentu barokní záchodové jímky v ambitu prelatury v Plasích

V roce 2017 byl ze ZAV financován také výzkum na Vlčí hoře u Bílence (okres Louny, Ústecký kraj), během kterého byly zdokumentovány situace poničené při nelegálních detektorových průzkumech a při erozních procesech.

Se souhlasem zřizovatele bylo do financování zařazeno i řešení následků tragické události, kterou je vyhoření filiálního kostela Božského těla z 16. století v Gutech. Zde jsou naplánované tři fáze záchranného archeologického výzkumu a operativní dokumentace v místě (průzkum a odstranění požářiště, sondážní výzkum v prostoru věže, lodí, presbytáře a sakristie, průzkum a dokumentace základů včetně odstranění recentních konstrukcí).

Záchranný předstihový archeologický výzkum Zámeckého rybníka pod hradem Frýdlant zdokumentoval unikátní situace vpustí, výpustí a rybníčního dna. Během komplexního výzkumu byly odebrány vzorky, které byly následně vyhodnoceny přírodovědnými metodami. Výsledky takto pojatého výzkumu lze považovat v širokém měřítku za zásadní.

Lze konstatovat, že prostředky vyčleněné na ZAV byly využity v souladu se záměrem zřizovatele ve prospěch péče o památkový fond archeologické povahy. Realizované výzkumy, často ve spolupráci s jinými organizacemi oprávněnými k provádění archeologických výzkumů, byly provedeny na velmi kvalitní úrovni a znamenají přínos, nejen co se konkrétních zisků artefaktů a dokumentací jejich nálezových situací týká. Zásadní položkou je možnost na základě výsledků včas provedených archeologických výzkumů upravit vlastní realizační dokumentaci jednotlivých staveb ve prospěch zachování archeologických terénů in situ, tedy v zemi.

Detail jantarové kazety z valdštejnských sbírek, kolem 1650

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Národní památkový ústav (NPÚ) je výzkumnou organizací (dále jen „VO“) podle Rozhodnutí č. 19/2009 ministra kultury České republiky ze dne 14. prosince 2009. Své postavení VO obhájil při projednání dle Postupu při posuzování výzkumných organizací schváleného Radou pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) dne 31. 10. 2014. V roce 2017 probíhala příprava podkladů pro nové hodnocení VO podle Přílohy č. 1 Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „M17+“) schválené Usnesením vlády České republiky ze dne 8. února 2017 č. 107. Hlavními úkoly oddělení vědy a výzkumu NPÚ se tak v roce 2017 staly aktualizace Statutu NPÚ jako VO, zajištění posouzení NPÚ jako VO a následně jeho zapsání do Rejstříku VO MŠMT a vypracování návrhu nové koncepce vědecké a výzkumné činnosti NPÚ na základě Přílohy č. 1 M17+.

Oddělení vědy a výzkumu NPÚ připravilo návrh aktualizace Statutu NPÚ jako VO, který odpovídá specifikaci hlavních činností VO v Rámci společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Úřední věstník Evropské unie ze dne 1. 7. 2014). Nový statut byl zřizovatelem schválen ke dni 11. 5. 2017. Toto schválení bylo jednou z podmínek posouzení NPÚ jako VO a jeho zapsání do seznamu VO vedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Kompetence posuzování rezortních VO přešla na MŠMT od 1. 7. 2017, ministerstvo bylo taktéž pověřeno vedením seznamu VO z rezortních organizací. K 27. 7. 2017 vydalo Rozhodnutí o zápisu NPÚ do seznamu VO.

Oddělení vědy a výzkumu NPÚ pracovalo na návrhu koncepce vědecké a výzkumné činnosti NPÚ splňující požadavky Přílohy č. 1 M17+ a odpovídající dlouhodobým vědeckým a výzkumným potřebám instituce. Byla zřízena Pracovní skupina pro přípravu koncepce vědy a výzkumu NPÚ. Jako výsledek

profilového úkolu č. 9 Ministerstva kultury (MK) na rok 2017 byla předložena zřizovateli k posouzení dlouhodobá koncepce rozvoje vědy a výzkumu NPÚ na období 2018 až 2022. MK využilo ustanovení Metodiky 17+ a termín hodnocení resortních organizací a koncepcí jejich výzkumných činností přesunulo z roku 2017 na rok 2018. Předloženou koncepcí z tohoto důvodu schválilo pouze pro rok 2018. S ohledem na potřebu plánovat výzkumné činnosti v dlouhodobém výhledu, minimálně na tříleté období, nebylo pro NPÚ přijatelné přijmout schválení nové koncepce pouze na jeden rok. Stáhl proto předloženou koncepci z projednání zřizovatelem a prodloužil platnost Koncepce vědecké a výzkumné činnosti NPÚ na období 2011–2016 do doby schválení nové koncepce vědecké a výzkumné činnosti NPÚ ministerstvem. Koncepci rozvoje vědy a výzkumu předložil NPÚ znovu k projednání poté, co MK zpracuje vlastní metodiku hodnocení svých rezortních VO.

Národní památkový ústav (NPÚ) jako výzkumná organizace realizuje základní a aplikovaný výzkum. Věda a výzkum v památkové péči pokrývá široký rozsah statutárních činností organizace a zahrnuje proto mnoho oborů a specializací. Široká laická a odborná veřejnost je s výsledky výzkumných projektů, cílů a úkolů seznamována prostřednictvím publikační činnosti, výuky, odborných konferencí a edukativních workshopů. Texty metodik, které získaly osvědčení o certifikaci příslušného orgánu, např. Ministerstva kultury, jsou umístěny na webových stránkách NPÚ. Zde jsou zpřístupněny i další výsledky

aplikovaného výzkumu – památkové postupy (<https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-institute/publikace>) a certifikované mapy (<http://mapy.npu.cz/>). Výsledky vědecké a výzkumné činnosti jsou využívány a prezentovány rovněž při tvorbě instalací a expozic hradů a zámků spravovaných NPÚ a dlouhodobých i krátkodobých výstav.

NPÚ je celorepublikovou organizací. Výzkumná činnost probíhá průřezově všemi pracovišti, rozprostřenými po celém území České republiky. Odborní a vědečtí pracovníci NPÚ se podílejí na řešení institucionálních výzkumných cílů a programových projektech financovaných Ministerstvem kultury, Grantovou agenturou ČR a Ministerstvem vnitra. NPÚ na vědecké úrovni spolupracuje s vysokými školami humanitního i technického zaměření, jinými státními příspěvkovými organizacemi a vědeckými a výzkumnými institucemi.

Proces realizace a organizování úkolů vědy a výzkumu v NPÚ je mnohovrstevnatý a složitý odborně i administrativně. Úspěšné naplňování vyžaduje vysokou odbornou erudici, vědeckou soustředěnost odborných a vědeckých pracovníků i profesionalitu a zkušenosti s řízením a administrativním vedením výzkumu. Plynulou spoluprací mezi subjekty podílejícími se na řešení projektů a komunikaci s poskytovatelem zajišťuje oddělení vědy a výzkumu, které se aktivně podílí i na výběru, přípravě a tvorbě výzkumných projektů, cílů a úkolů NPÚ. Oddělení vědy a výzkumu průběžně zajišťuje aktivity Komise generální ředitelky NPÚ pro vědu a výzkum, na jejíž činnosti participuje, a chod Komise pro hodnocení výzkumných (grantových) projektů. V roce 2017 se hodnocení výzkumných cílů (dále jen „VC“) financovaných z prostředků institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace (dále jen „IP DKRVO“) uskutečnilo Komisí pro hodnocení výzkum-

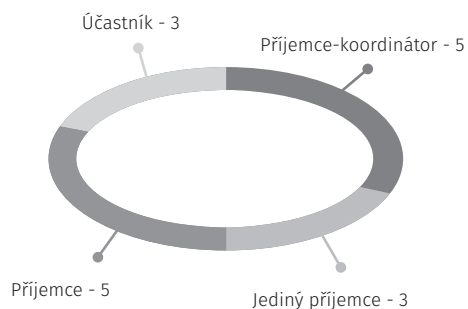
ných (grantových) projektů ve dnech 30. 11. a 1. 12. Komise hodnotila plnění tříletých VC, započatých v roce 2015, nejen za běžný kalendářní rok, ale za celou dobu jejich trvání. Všechny VC byly vyhodnoceny jako splněné. S ohledem na očekávané hodnocení VO dle Přílohy č. 1 M17+, jehož součástí je také hodnocení dlouholeté koncepce vědy a výzkumu, Komise doporučila, aby byly VC pro rok 2018 výjimečně formulovány pouze jako jednoleté. V roce 2018 by se tak řešitelé zaměřili na dokončení výsledků započatých v roce 2017, např. rukopisy odborných knih.

Projekty a cíle aplikovaného a základního výzkumu NPÚ jsou průběžně financovány z běžného rozpočtu organizace, IP DKRVO, z prostředků získaných účastí ve veřejných soutěžích a z dalších zdrojů financování.

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity

Rok 2017 byl posledním rokem řešení pěti níže uvedených pětiletých projektů NPÚ v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) financovaného MK v letech 2013–2017.

Formy spolupráce NPÚ v projektech NAKI

NPÚ v pozici příjemce

Kulturní krajina jako prostor pro společenskou reprezentaci a relaxaci vybraných aristokratických rodů v období od 17. do počátku 20. století (kód projektu: DF13P010-VV001, doba řešení 2013–2017, řešeno ve spolupráci s NZM). Projekt je zaměřen na důkladné poznání kvalit kultivované krajiny a vybraných objektů v širších společen-

ských souvislostech. Jeho výsledky přispějí k detailnějšímu poznání vzniku, vývoje, formy a funkce kulturní krajiny na území vybraných aristokratických panství.

Historický fotografický materiál – identifikace, dokumentace, interpretace, prezentace, aplikace, péče a ochrana v kontextu základních typů paměťových institucí (kód projektu: DF13P010VV007, doba řešení 2013–2017, řešeno ve spolupráci s Technickým muzeem, AMU, MG v Brně a ČVUT). Cílem projektu je přispět k zachování, ochraně a prezentaci historického fotografického materiálu, který představuje jednu z nejohroženějších typologických skupin movitých kulturních památek. Prioritou je tvorba certifikovaných metodik k určení technik, k dokumentaci, aplikaci, instalaci, evidenci, prezentaci, péči a ochraně historického fotografického materiálu na úrovni všech příspěvkových organizací zřizovaných MK ČR, které evidují, spravují, využívají, chrání a pečují o tento druh památek, s reprodukovatelností postupů pro organizace a instituce disponující HFM a nezřízené MK ČR.

Integrovaný informační systém archeologických pramenů Prahy (kód projektu: DF13P010VV014, doba řešení 2013–2017, řešeno ve spolupráci s ARUP, v. v. i.). Cílem projektu je vytvoření interaktivního informačního systému archeologických pramenů Prahy, který umožní zajistit hospodárné nakládání s archeologickým fondem evropského významu a jeho využívání pro základní výzkum, památkovou péči, státní správu, územní rozvoj a plánování i pro prezentaci kulturního dědictví v návaznosti na využití existujících informačních systémů starších generací.

Metodika uchovávání předmětů kulturní povahy – optimalizace podmínek s cílem dosažení dlouhodobé udržitelnosti (kód projektu: DF13P010VV016, doba řešení 2013–2017, řešeno ve spolupráci s Technickým muzeem, MG v Brně). Cílem projektu je zpracování metodik pro optimální dlouhodobé uchovávání movitého kulturního dědictví sbírkotvorných institucí a památkových objektů. Záměrem je zhodnocení současných technologií a systémů ochrany tohoto dědictví z pohledu preventivní péče a návrh jejich optimalizace.

NPÚ v pozici jediný příjemce

Symbyly moci či předměty sběratelského zájmu? Zhodnocení a interpretace sbírkových fondů militarií na státních hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu (kód projektu: DF13P010VV020, doba řešení 2013–2017). Hlavním cílem je širší a hlubší poznání hodnot a metod ochrany a prezentace sbírek militarií.

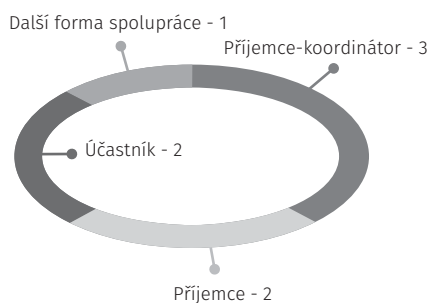
Finanční prostředky přiznané NPÚ z Programu NAKI Ministerstva kultury na léta 2011–2017

Rok	Částka (v tis. Kč)
2011	5 732
2012	23 386
2013	34 782
2014	33 760
2015	32 976
2016	11 358
2017	11 500
Celkem	153 494

Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022

V roce 2017 pokračovalo druhým rokem řešení projektů financovaných z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II). Tyto projekty byly MK vybrány k podpoře na období let 2016 až 2020 v roce 2015 v 1. kole veřejné soutěže ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích. Celkem NPÚ řeší sedm těchto projektů.

Formy spolupráce NPÚ v projektech NAKI II

NPÚ v pozici příjemce-koordinátor

Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR (kód projektu: DG16P02R007, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s FS ČVUT, FS VUT, ÚTAM AV ČR, v. v. i.). Architektura 60. a 70. let 20. století představuje v památkové péči poměrně mladé a stále ještě nedocenené téma. Dosud bylo primárním úkolem co nejširší pokrytí území ČR základním (plošným) výzkumem. Projekt si klade za cíl zhodnocení dřívějších výzkumů, jejich doplnění a rozšíření o aplikovaný výzkum, jenž přispěje k hlubšímu komplexnímu poznání staveb sledovaného období a osvojení způsobu jejich památkové obnovy. Získaná data budou ukládána ve veřejně přístupné aplikaci Památkový

katalog vyvíjené NPÚ pro evidenci památek. Pozornost bude věnována diagnostikování železobetonových konstrukcí a památkovým postupům obnovy materiálové podstaty staveb. Řada železobetonových objektů je již kulturní památkou a v budoucnu se bude jejich seznam rozšiřovat. Hledání vhodného způsobu jejich památkové obnovy je proto stále aktuálnější.

Dokumentace historických staveb sloužících pro zpracování chmele (kód projektu: DG16P02B021, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s FF UJEP). Hlavním cílem projektu je provést základní dokumentaci historických staveb sloužících pro zpracování chmele. Tyto stavby jsou součástí stavebního fondu vázícího se na specifické přírodní podmínky a vyskytují se proto pouze v některých regionech. Zde však představují důležitou součást urbanismu obcí a kulturní krajiny. Jejich vývoji, funkci, konstrukcím ani technologickému vybavení však nebyla dosud věnována žádná badatelská pozornost. Zároveň se jedná o stavby, které (až na výjimky) nejsou památkově chráněné.

Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče (kód projektu: DG16P02H029, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s Technickým muzeem v Brně). Projekt navazuje na projekt NAKI Industriální dědictví Moravy a Slezska a zhodnocuje dosažené výsledky, které rozvíjí v podobě navazující specializované mapy s odborným obsahem (Technické památky v Čechách). Přípravovány jsou obecné metodiky ochrany průmyslového dědictví z pohledu památkové péče a muzejnictví, které budou dokončeny v roce 2018. Dalším výstupem, který zhodnotí předcházející základní terénní a archivní výzkum, bude kritický katalog ke kladenské průmyslové aglomeraci. Na základě předcházejících zkušeností se pro úspěšné řešení jeví

jako nezbytné sledování ochrany, obnovy a nového využití klíčových příkladů průmyslového dědictví v zahraničí.

NPÚ v pozici příjemce

Gotické a raně renesanční umění ve východních Čechách. Výzkum, interpretace, prezentace (kód projektu: DG16P02B003, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s FF Univerzity Pardubice, UDU AV ČR, v. v. i., Muzeem východních Čech v Hradci Králové). Projekt vychází z dlouhodobé potřeby systematicky řešit souhrnný odborný výzkum a zpracování výtvarného umění středověku a raně renesance v oblasti východních Čech. Dosud málo známý fond středověké a raně renesanční výtvarné kultury východočeského regionu bude ukázán v širokých kulturně historických souvislostech střední Evropy. Nově získané výsledky výzkumu budou využitelné pro ochranu a prezentaci movitého i nemovitého kulturního dědictví sledovaného regionu v budoucnosti. Tým badatelů sestavený z pracovníků čtyř institucí zaručuje komplexní přístup k řešení projektu a jejich vzájemnou mezioborovou spolupráci. Mezinárodním přínosem projektu bude spolupráce s polskými specialisty. Jedním z hlavních cílů projektu je realizace výstavy Gotické a raně renesanční umění ve východních Čechách 1200–1550 (s třídílným kritickým katalogem), která komplexně zhodnotí výtvarnou kulturu východních Čech (sochařství, malířství, knižní malba, archiválie, umělecké řemeslo, archeologie; architektura a nástěnná malba budou prezentovány prostřednictvím velkoformátových fotografií).

Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši (kód projektu: DG16P02M043, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s HÚ AV ČR, v. v. i.,

ÚTAM AV ČR, v. v. i.). Hlavním cílem projektu je přinést nové poznatky o formování národní identity syntetizujícím pohledem na dosud nepoznanou stránku historie města Telč. Projekt použije nové způsoby zpřístupnění zdrojů národní a kulturní identity, změni schéma jejího chápání širokou veřejností a vyvine metodu evidence zpráv o jejich hmotných dokladech. Telč se v době baroka stala regionálním centrem prvořadého významu také díky působení jezuitské komunity. Zvláštní postavení telčského řádového domu jakožto střediska vrcholné duchovní formace české řádové provincie, úzký vztah fundátorů ke koleji a sepětí s organismem města poskytuje jedinečnou příležitost sledovat nejen vnitřní charakter, ale i dosud nepoznanou interakci těchto klíčových subjektů. Na základě shromáždění, analýzy a interpretace všech pramenů, které o jejich vzájemném působení svědčí, se rozvine rozsáhlý výzkum, který umožní aplikaci nabytých znalostí a vypracování metodiky evidence dokladů hmotné kultury, která poskytne efektivní nástroj unifikované dokumentace a využití dat. Součástí projektu je snaha překlenout asymetrii odborného diskursu a ustáleného schématu chápání kulturního dědictví spojeného s jezuiti.

NPÚ v pozici další účastník projektu

Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny České republiky (kód projektu: DG16P02M034, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Fakultou zahradnickou Mendelovy univerzity v Brně, FS ČVUT). Cílem projektu je identifikovat, dokumentovat a prezentovat poznatky o hodno-

tách historické kulturní krajiny (HKK) s památkovým potenciálem; rozvinout stávající systém ochrany HKK vycházející z institutu památkových zón na základě podchycení typologických východisek napomáhajících k rozpoznání potenciálu ochrany na doposud nechráněných částech historické kulturní krajiny; posílit povědomí a ochranu hodnot HKK, jako důležité součásti národní identity, kulturního dědictví a implementace mezinárodních úmluv.

Vnitřní zateplovací systémy pro oblast architektonického dědictví (kód projektu: DG16P02H046, doba řešení 2016–2020; řešeno ve spolupráci s FS ČVUT). Projekt se zaměřuje na vnitřní tepelně izolační systémy. Hlavním cílem je objektivní a nezávislé zhodnocení materiálů a technologií vnitřního zateplení na základě výsledků materiálových a stavebně fyzikálních výzkumů, které umožní volbu konkrétních řešení pro charakteristické typy obvodových plášťů existujících staveb.

Jiná forma spolupráce

Neinvazivní a šetrné postupy řešení kvality prostředí a údržby vodních prvků v rámci památkové péče (kód projektu: DG16P02M032, doba řešení 2016–2020, řešeno ve spolupráci s Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.). Rámčovým cílem řešení projektu je komplexní teoretické a praktické zpracování problematiky kvality prostředí vodních prvků kulturních památek a historických sídel v kontextu památkové péče s ohledem na posouzení vlivu možných změn klimatu. Dílčím cílem řešení je ověření environmentálně šetrných a neinvazivních technologií udržení či zlepšení kvality vodního prostředí a snižování množství a nebezpečných vlastností dnového sedi-

mentu nádrží areálů kulturních památek a historických sídel za použití moderních a šetrných technologií a biologicko-enzymatických preparátů. Dalším dílčím cílem je vývoj a praktická poloprovozní aplikace zařízení pro kultivaci a namnožení vhodných testovaných a ověřených preparátů, za využití obnovitelných zdrojů energie, při nízkých provozních nákladech, použitelná přímo správou kulturních památek a areálů historických sídel. Třetím dílčím cílem je řešení kvality vodního prostředí okrasných nádrží, optimalizace složení rybích obsádek těchto vodních prvků a jejich množství při zachování požadavků na všechny funkce objektů z pohledu památkové péče a kulturního dědictví.

Finanční prostředky přiznané NPÚ z Programu NAKI II na léta 2016–2020 na řešení projektů přijatých k financování

Rok	Částka (v tis. Kč)
2016	12 046
2017	13 017
2018	12 470
2019	11 956
2020	11 713
Celkem	61 202

Druhá veřejná soutěž ve výzkumu a experimentálním vývoji a inovacích k NAKI II 2016–2022

V roce 2017 se NPÚ aktivně zúčastnil 2. veřejné soutěže ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích k Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II) vyhlášené Ministerstvem kultury dne 13. března 2017, s podáním návrhů projektů nejpozději do 2. května 2017. Oddělení vědy a výzkumu byly z jednotlivých ÚOP a ÚPS NPÚ zaslány návrhy projektů, které byly zpracovány a komentovány a předloženy k posouzení Kolegiu ředitelů GŘ (dále KGŘ) a Komisi GŘ pro otázky vědy a výzkumu. Po vyhlášení veřejné soutěže NAKI II byl NPÚ osloven

se žádostí o spolupráci na přípravě návrhů projektů dalšími vědeckými organizacemi a institucemi. Také tyto návrhy byly zpracovány a předloženy k vyjádření KGR. Prioritami hodnocení byly charakter veřejné soutěže NAKI II se zaměřením na aplikovaný výzkum, potřebnost tématu pro NPÚ i obor památkové péče jako takový, rozvíjení dlouholeté spolupráce s akademickou sférou, podpora témat napříč územními pracovišti NPÚ a v neposlední řadě i personální možnosti NPÚ. KGR po pečlivém prostudování a projednání vybralo ve dvoukolovém hodnocení k dalšímu rozpracování pro podání do veřejné soutěže NAKI II celkem 19 návrhů projektů. NPÚ vyhodnotil také návrhy projektů dalších výzkumných organizací a institucí, které jej žádaly o podporu, a poskytl celkem jedno kladné stanovisko k projektu, tzv. Letter of intent. Z 19 přihlášek projektů s účastí NPÚ podaných do soutěže v řádném termínu bylo k financování pro léta 2018–2022 přijato celkem 12 projektů.

NPÚ jako příjemce-koordinátor

Proměna středověkého venkovského kostela jako symbolu duchovní tradice a lokální identity (kód projektu: DG18POVV042, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Ústavem archeologické památkové péče severozápadních Čech, v. v. i.). Hlavním cílem projektu je zkoumat, poznat a definovat faktory, které formovaly proměnu středověkého venkovského kostela v následujících staletích. Rozpoznat, jakou roli v tomto procesu sehrál vlastník, patron, duchovní správce, osobní ambice zúčastněných aktérů, konfesní a národnostní změny, finanční situace záduší či geografická poloha.

Prezentace a interpretace historického prostředí jako nedílná součást kulturní výchovy a vzdělávání v čase nových médií a tzv. tekuté modernity (kód projektu: DG18POVV049, doba

řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s UK PF). Projekt řeší otázku, jak v době nových médií a tzv. tekuté modernity systematicky utvářet a dlouhodobě podporovat aktivní postoj veřejnosti k ochraně kulturního dědictví a péči o něj, přičemž sleduje dva synergické cíle: revitalizaci průvodcovské služby v historickém prostředí koncepčně provazuje s regionální podporou místní péče o kulturní dědictví a s rozvojem dobrovolnictví.

NPÚ jako příjemce nebo další účastník

Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu (kód projektu: DG18POVV003, doba řešení 2018–2022; řešeno ve spolupráci s NTM, NZM). Projekt se zabývá odkazem aktivit Josepha Hardtmutha. Bude zpracovaný ve třech částech, které budou prolunty a komplexně uchopí toto téma. Zaměří se na stavitelské počiny Josefa Hardtmutha a jeho význam jako tvůrce krajiny, na Hardtmuthovy podnikatelské aktivity a pozdější osudy jeho rodiny a firmy.

Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě (kód projektu: DG18POVV005, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Fakultou restaurování Univerzity Pardubice, Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci). Hlavním cílem projektu je detailně zpracovat téma renesančního a manýristického štukatérství v období do roku 1620 na území České republiky, které je v současnosti v rámci ochrany i umělecko-řemeslné praxe značně podhodnoceno. Cílem je zpracovat danou problematiku ve všech aspektech formou mezioborového výzkumu založeného na spolupráci historických oborů, památkářů a restaurátorů s podporou přírodovědného sektoru.

Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách (kód projektu: DG18POVV009, doba řešení 2018–2022; řešeno ve spolupráci s NM a NK ČR). Projekt navazuje na zkušenosti s výzkumem knižních proveniencí v NM i u ostatních členů konsorcia. Jeho cílem je virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních celků v tuzemských a zahraničních knihovnách, prezentace dějin čtenářství a knižní kultury obecně formou čtyř výstav a současně podpora péče o historické fondy v menších muzeích, galeriích a dalších pamětových institucích prostřednictvím certifikované metodiky průzkumu, revize a pasportizace historického knižního fondu a experimentálním provozem online formuláře, který tvoří NM a je nástrojem pro zaznamenávání všech provenienčních znaků vyskytujících se ve zkoumaných knihovních fondech.

Historické varhany, prostředky pro uchování a restaurování jejich zvuku a komplexní hudebně akustický a památkový výzkum jako součást národní identity a kulturního dědictví v ČR (kód projektu: DG18POVV014, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Hudební fakultou AMU v Praze). Stěžejním cílem projektu je zachování, systematická záchrana a rekonverze uměleckého a zvukového bohatství národního fondu historických varhan.

Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu (kód projektu: DG18POVV019, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, v. v. i., Historickým ústavem AV ČR, v. v. i., Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.). Pětiletý projekt si klade za cíl přispět k poznání, systematické dokumentaci a nastavení objektivních hodnotících

kritérií pro specifickou skupinu technických památek – historické vodohospodářské stavby.

Řeč materiálu – tradiční řemeslné technologie pro záchranu kulturního dědictví a současný životní styl (kód projektu: DG18POVV030, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK, NTM). Kvalitní řemeslně zpracované výrobky byly, částečně jsou a doufejme, že nadále budou nedílnou součástí našeho životního stylu. Jsou jedním ze signifikantních znaků slohového vývoje, a tudíž i významným dokladem kulturní úrovně. V nedávné minulosti patřila řada řemeslných oborů do běžné domácí produkce a zájem badatelů směřoval více k tzv. lidové produkci, systematické studium mnoha řemeslných dovedností zůstávalo během posledního půlstoletí spíše opomenuto.

Historické liturgické textilie v českých zemích: metodologie, inventarizace, péče a prezentace (kód projektu: DG18POVV035, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Cyrilometodějskou teologickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci). Projekt je zaměřen na aplikovaný výzkum historických textilních památek, zvláště obřadních textilií používaných v křesťanské bohoslužbě (tzv. parament), které patří k nejvýznamnějším pramenům poznání historických textilií obecně. Cílem projektu je vytvoření metodologie památkové péče (inventarizace, restaurování a uchovávaní historických textilií) a prezentace historických církevních obřadních textilií, ať už v galerijním prostředí nebo při památkových instalacích v historických objektech.

Kampanologické památky Vysočiny (kód projektu: DG18POVV056, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Muzeem Vysočiny

v Jihlavě). Projekt má na základě detailní, multioborové dokumentace a výzkumu přinejmenším 1 000 zvonů a zvonových stanovišť vytvořit komplexní soubor nástrojů pro metodiku výzkumu a ochrany zvonů jako specifické formy kulturní, technické a historické památky a pro jejich prezentaci jako specifického kulturního fenoménu, který reprezentuje historický vývoj společnosti, spoluvytváří kulturní hodnotu krajiny a je symbolem místních komunit i národní identity.

Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku (kód projektu: DG18POVV058, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i., Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i.). Dálkový průzkum včetně letecké archeologie patří k nejdůležitějším způsobům získávání informací o archeologických lokalitách a historických památkách. V archivech archeologických institucí na Moravě a ve Slezsku se v posledních dvou desetiletích akumulovalo velké množství leteckých fotografií a souvisejících dat, ale doposud neproběhlo jejich standardní vyhodnocení a trvalé zajištění. Výsledky projektu budou využity k aktualizaci Státního archeologického seznamu ČR.

Bezpečné snímání historických objektů bezpilotními helikoptéry – asistivní technologie, metodika a využití v památkové praxi (kód projektu: DG18POVV069, doba řešení 2018–2022, řešeno ve spolupráci s ČVUT v Praze). Cílem multidisciplinárního projektu je vyvinout metodologii pro bezpečné použití bezpilotních helikoptér při mapování interiérů a exteriérů historických objektů v místech, kde nelze použít konvenční technologie.

Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace

Vědecká a výzkumná činnost NPÚ je financována z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO). NPÚ poskytuje IP DKRVO zřizovatel, Ministerstvo kultury, na základě dosažených vědeckých a výzkumných výsledků uplatněných v Rejstříku informací o výsledcích (RIV; dostupné z <https://www.rvvi.cz/riv>).

V roce 2017 NPÚ použil prostředky IP DKRVO na řešení celkem 7 výzkumných cílů, sestávajících z dílčích výzkumných úkolů. Řešeny byly tyto výzkumné cíle:

I. Archeologie – garant PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D.

II. Prezentace výsledků výzkumu a vývoje NPÚ a podpůrná vědecká činnost pro výzkumné a vědecké pracovníky NPÚ – garant Mgr. Martin Gaží

III. Industriální dědictví – garantka Mgr. Michaela Ryšková

IV. Moderní architektura 20. století – garantka Ing. arch. Naděžda Goryczková

V. Tematické průzkumy – garant Mgr. Petr Skalický

VI. Výzkum, dokumentace a prezentace movitého kulturního dědictví – garantka PhDr. Alena Černá

VII. Výzkum nemovitých památek v ČR. Aplikace nových metodik průzkumu a dokumentace – ohrožené druhy památek a jejich vybrané exempláře – garant PhDr. Vladislav Razím

Finanční prostředky poskytnuté NPÚ zřizovatelem na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO) v letech 2012–2017

Rok	Částka (v tis. Kč)
2012	15 686
2013	15 847
2014	16 053
2015	17 046
2016	18 573
2017	19 126
celkem	102 331

Grantová agentura ČR

NPÚ se účastní také veřejných soutěží vypsaných Grantovou agenturou České republiky (GA ČR). Projekty GA ČR jsou na rozdíl od programů NAKI a NAKI II, zaměřených na aplikovaný výzkum, orientovány na základní výzkum. V roce 2017 byly z podpory GA

ČR řešeny tři projekty: Nové realismy na československé výtvarné scéně 1918–1945 (2017–2019), Organologický a srovnávací výzkum zvukového ideálu nejvýznamnějších představitelů brněnské a loketské varhanářské školy (2017–2019), Proměna městského domu ve 13. století (Brno-Praha-Wrocław; 2017–2019).

Finanční prostředky čerpané NPÚ z podpory GA ČR v roce 2017

Rok	Částka (v tis. Kč)
2017	1 847
celkem	1 847

Rejstřík informací o výsledcích vědy a výzkumu (RIV)

Národní památkový ústav vykazuje celkem 2 603 výsledků evidovaných v databázi RIV. V roce 2017 bylo do RIV předáno k hodnocení 180 nových výsledků.

Přehled výsledků NPÚ v letech 2011–2017

Druh výsledku	Kód	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Celkem
Audiovizuální tvorba se vzdáleným přístupem	A (v)	0	0	1	1	2	0	3	7
Článek v odborném periodiku	J	44	78	86	84	70	133	82	577
Článek ve sborníku	D	9	4	6	1	20	9	19	68
Kapitola v knize	C	78	10	28	18	1	9	11	155
Odborná kniha	B	9	10	10	19	47	11	33	139
Ostatní výsledky nezařaditelné do žádného z výše uvedených druhů výsledku	O	0	1	3	0	4	0	0	8
Ověřená technologie	Z/B				4	4	0	0	8
Specializovaná mapa s odborným obsahem	N/D	12	7	2	1	22	4	16	64
Památkový postup		0	0	0	0	0	3	0	3
Uplatněná certifikovaná metodika	N/A	0	1	6	15	22	14	2	60
Uspořádání (zorganizování) konference	M	1	1	0	2	4	1	1	10
Uspořádání (zorganizování) výstavy	E	1	2	3	4	10	3	6	29
Uspořádání (zorganizování) workshopu	W	1		4	6	11	1	6	29
Software	R					1	0	1	1
Celkem		155	114	149	155	218	188	180	1 159

Uznání výsledků aplikovaného výzkumu typu N (Nmet – certifikovaná metodika, Npam – památkový postup, Nmap – specializovaná mapa s odborným obsahem) se řídí Příkazem ministra kultury č. 25/2014, kterým se ruší příkaz ministra č. 13/2011 a stanovuje se „Postup certifikace Metodik a Památkových postupů Ministerstvem kultury jako uznatelných výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a stanovuje se postup ve věci vydání stanoviska poskytovatele k využitelnosti výsledku Specializovaná mapa s odborným obsahem“.

V roce 2017 nebyly certifikovány žádné památkové postupy.

V roce 2017 byly certifikovány celkem 2 metodiky, ke konci roku byly k certifikačnímu řízení podány další 3 metodiky:

Název metodiky	Autoři	Zdroj financování	Osvědčení o certifikaci
Interpretace fotografie z hlediska obsažených obrazových informací. Metodika maximalizace reálného využití informací poskytovaných hist. fotografickým materiálem jako solitérní památkou a v kontextu používaných databázových systémů evidence pro prohloubení určení a poznání zobrazeného v každodenní praxi při identifikaci osob, míst, ateliérů apod.	Filip Wittlich a kol.	NAKI	č. 154
Jednotná popisná a obrazová dokumentace hist. fotografického materiálu v kontextu používaných elektronických evidenčních systémů v příspěvkových organizacích MK ČR s cílem sjednocení definic a pojmů sloví v oblasti hist. fotografického materiálu v používaných evidenč. systémech a ulehčení uživatelského vyhledávání v nich	Alena Černá a kol.	NAKI	č. 155
Péče a dlouhodobého uchování zbraní a zbroje	Rudolf Protiva	NAKI	v řízení
Prezentace zbraní a zbroje	Zuzana Vaverková, Lenka Vaňková	NAKI	v řízení
Dokumentace kampanologických památek	Petr Vácha	DKRVO	v řízení

V roce 2017 bylo předáno MK ke schválení 8 specializovaných map. Do konce roku bylo schváleno 14 map, u ostatních dosud nebylo ukončeno řízení:

Název metodiky	Autoři	Zdroj financování	Osvědčení o certifikaci
Věžové vodojemy	Irena Blažková, Šimon Eismann	IP DKRVO	v řízení
Archeologický atlas MPZ Litovel	Pavel Šlězár, Karel Faltýnek, Jan Grégr	IP DKRVO	v řízení
Archeologický atlas klášter Plasy	Marcela Waldmannová, Žaneta Sedláková, Linda Foster	IP DKRVO	v řízení
Řepné cukrovary v Jihomoravském kraji od roku 1837 až po současnost	Karel Sklenář	IP DKRVO	v řízení
Zvonařské památky	Petr Vácha	IP DKRVO	v řízení
Archeologický atlas SH Velhartice	Marcela Waldmannová, Žaneta Sedláková	IP DKRVO	v řízení
Mapa vodovodního systému Bredovské zahrady	Miroslav Kolka, Vladimír Vrabec	NAKI	v řízení
Mapa lokací souboru pamětních a směrových kamenů, komunikací a parkových pěšin (s identifikací historického názvosloví) v areálu krajinářského parku v Hradci nad Moravicí dle map a plánů z let 1855–1910	Petr Havrlant, Pavel Maren	NAKI	v řízení
Průzkum archeol. potenciálu a dokumentace archeol. lokalit v Poněšické oboře u Hluboké n. Vlt.	Jiří Havlice, Jan Machula, Ladislav Švadlena	IP DKRVO	schváleno
Archeologický potenciál lokalit Libereckého kraje s využitím dálkového průzkumu země	Renata Tišerová	IP DKRVO	schváleno
Archeologická mapa montánní krajiny severní části CHKO Slavkovský les	Filip Prekop	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas MPZ Šternberk a SH Šternberk	Hana Dehnerová, Jan Grégr	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas SH Bouzov	Pavel Šlězár, Karel Faltýnek, Jan Grégr	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas NKP zříceniny hradu Přimda	Petr Sokol, Žaneta Sedláková	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas zříceniny hradu Gitštein	Petr Sokol, Žaneta Sedláková	IP DKRVO	schváleno
Archeologický atlas SZ Velké Losiny	Hana Dehnerová, Jiří Dupal, Jan Grégr	IP DKRVO	schváleno
Hradiště Dojetřice a další hradiště v povodí Sázavy	Jan Kypta, Filip Laval, Jiří Marounek, Zdeněk Neustupný	IP DKRVO	schváleno
Relikty obléhacích prací v okolí hradu Zbořeného Kostelce a další dochované středověké tábory obléhatelů na území České republiky	Jan Kypta, Filip Laval, Jiří Marounek, Zdeněk Neustupný	IP DKRVO	schváleno
Jáchymov, Abertamy – Horní Blatná – Boží Dar – hornická kulturní krajina	Tomáš Karel, Alžběta Kratochvílová, Ondřej Malina, Josef Večeřa, Viera Večeřová	IP DKRVO	schváleno
Hřebečná – hornická kulturní krajina	Tomáš Karel, Alžběta Kratochvílová, Ondřej Malina, Josef Večeřa, Viera Večeřová	IP DKRVO	schváleno
Průzkumy a prezentace architektury 19. a 20. století – část 1.	Jana Štorková, Eva Zuzáková, Šimon Eismann	IP DKRVO	schváleno
Průzkumy a prezentace architektury 19. a 20. století – část 2.	Matyáš Kracík, Hedvika Křížová, Vratislav Nový, Anna Schránílová	IP DKRVO	schváleno

Metodiky, památkové postupy a mapy jsou v elektronické podobě přístupné na webu NPÚ na adrese http://iispp.npu.cz/mis_public/searchDocument.htm?search=metodika%20certifikovaná. Ucelený přehled o aktuálně řešených i ukončených výzkumných záměrech, projektech, úkolech a cílech NPÚ je prezentován na webových stránkách vědy a výzkumu (www.npu.cz/veda-vyzkum).

Jednotlivá pracoviště

V přední části výroční zprávy jsme čtenáře seznámili s výběrem toho nejzajímavějšího, co se v Národním památkovém ústavu za rok 2017 událo. Na všech pracovištích však po celý rok probíhalo mnoho dalších rozmanitých aktivit. Jejich výběr přinášíme na následujících stranách.

Císařský sál na zámku Bučovice

Generální ředitelství

Kontakt

generální ředitelka:
Ing. arch. Naděžda Goryczková
Valdštejnské náměstí 162/3
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 257 010 111
e-mail: sekretariat@npu.cz
www.npu.cz/gnr

Poradní orgány generální ředitelky

Ediční rada NPÚ
Etická komise
Kolegium generální ředitelky
Komise kastelánů
Komise pro archeologii
Komise pro ochranu památkového fondu v oblasti železniční dopravy
Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století
Komise pro plnění úkolů vědy a výzkumu
Redakční rada časopisu Zprávy památkové péče
Vědecká rada generální ředitelky

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Historická budova Národního muzea v Praze

V roce 2017 pokračovala celková rekonstrukce historické budovy Národního muzea obnovou vnějších fasád a střech. Byla odstraněna půdní vestavba z konce 40. let 20. století, opraveny a doplněny krovy a položeno bednění pro montáž břidlicové krytiny. Proběhlo restaurování plastik na balustrádách i sousoší okolo hlavní věže a na rampě. V interiéru bylo dokončeno restaurování nástěnné výzdoby v Pantheonu a na zadních schodištích a většiny stropů v sálech.

Areál Klementina v Praze

V roce 2017 byla dokončena druhá etapa revitalizace Klementina, spočívající ve stavební obnově a úpravách objektů na severní a východní straně Studentského nádvoří. Byly obnoveny fasády na nádvoří, restaurovány dveře a okna a také malby – nástrovní a v kapli sv. Jana Nepomuckého.

Bečov nad Teplou

Probíhala obnova okružní komunikace kolem hradu a zámku, která by měla být dokončena v roce 2018.

Malá pevnost Terezín

Pokračovala zejména obnova eskarpy hlavního valu. Oprava představující jednu z nejrozsáhlejších renovací v rámci českých bastionových pevností probíhá od roku 2011, ukončena by měla být v roce 2018. Zahrnuje také rekonstrukci tzv. kleští, které z větší části zanikly za 2. světové války.

Interiér kostela sv. Jana Křtitele v Manětíně

Probíhaly práce na odvlhčení stavby, během nichž došlo k odhazení dvou zazděných původních obloukových nik s konchami v západní zdi pod kůrem. Byla provedena nová výmalba na základě restaurátorského průzkumu.

Vzdělávací aktivity

Semináře z cyklu Mobilizace fondy hradů a zámků a preventivní péče v interiérových instalacích a depozitářích

Každoroční semináře jsou určeny odborným pracovníkům NPÚ, zástupcům správ památkových objektů, kastelánům i správcům depozitářů. Setkání na zámku Buchlovice dne 24. 5. bylo zaměřeno na preventivní péči o historická svítidla ze sbírek hradů a zámků a vliv světelných podmínek v historických interiérech. Seminář na zámku Náměšť nad Oslavou dne 8. 11. byl věnován preventivní péči o historické tapiserie v mobiliárních fondech hradů a zámků.

Kurzy a přednášky

V roce 2017 pokračoval 22. a 23. běh dvouletého kurzu památkové péče, který navštěvovalo celkem 75 posluchačů. Uskutečnilo se 98 přednášek a 15 exkurzí. V únoru se konaly závěrečné zkoušky 21. běhu dvouletého kurzu, který úspěšně dokončilo 20 absolventů.

Desátý ročník jednoletého kurzu probíhal od září 2016 do června 2017. Kurz dokončilo závěrečnými prezentacemi 40 posluchačů.

Od září 2017 probíhal kurz dějin umění pro pracovníky NPÚ, který navštěvovalo 43 pracovníků z ÚOP v Brně, Olomouci a Ostravě. Odborným garantem byl Ústav pro dějiny umění Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

V informačním centru a knihkupectví NPÚ pokračoval cyklus přednášek pro veřejnost, během něhož zaznělo sedm příspěvků k mediálnímu tématu kulturní krajiny. Pokračoval také přednáškový cyklus pro veřejnost nazvaný Hovory s kastelány.

Letní škola památkové edukace v kroměřížském mikrokosmu

Ve dnech 23.–26. srpna se v Kroměříži uskutečnil druhý ročník Letní školy památkové edukace, která umožnila pracovníkům památkové péče a učitelům rozvíjet kompetence pro školní i mimoškolní výchovu a vzdělávání. Pro účastníky byly připraveny exkurze, přednášky a tvůrčí dílny zaměřené na rozmanité metody interpretace kulturního dědictví. Setkání pořádal NPÚ ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy.

Informační systémy

Rozvoj integrovaného informačního systému památkové péče (IISPP)

Jedním z hlavních úkolů roku byla harmonizace památkových prostorových dat a publikování služeb dle evropské směrnice INSPIRE. Ve stanoveném termínu se podařilo realizovat technické řešení publikace harmonizovaných dat památkové ochrany na celonárodní úrovni.

V roce 2017 došlo k významným úpravám geoportálu památkové péče; byla např. zprovozněna interní aplikace Sledování změn v RUIAN.

Čtěte také v první části:

Výstava Podoby a příběhy. Portréty renesanční šlechty (str. 8)

Seminář Vesnická sídla v kulturní krajině (str. 36)

Metodická setkání k tématu kulturní krajiny (str. 37)

Dny otevřených dveří v obnoveném domě v Liliové ulici v Praze (str. 49)

Byla navázána spolupráce s několika externími subjekty z řad nestátních neziskových organizací (Wikimedia ČR, Sdružení místních samospráv ČR, Společnost pro obnovu vesnice a malého města). Týká se jak předávání prostorových dat evidence památkového fondu pro účely projektů jako Wikidata, GIS SMS nebo SOVPIS, tak i spolupráce na vlastním rozvoji IISPP.

Po celý rok probíhalo intenzivní čištění a doplňování dat evidence kulturních památek a chráněných území, zpřístupňovaných prostřednictvím aplikace Památkový katalog. Pokračovalo zpracování digitalizovaných archivních dat.

Projekt Zpátky na zem / Down to Earth

V letech 2016–2017 se NPÚ účastnil česko-rakouského projektu zaměřeného na průzkum, ochranu, obnovu a oživení historických hliněných konstrukcí. Projekt byl realizován v rámci aktivity Mobility (kód č. 7AMB16AT019) ve spolupráci s Archaiou, o. p. s., a IVA – ICRA (Institute for Comparative Research in Architecture).

Výzkumy a průzkumy

V rámci statutární činnosti a DKRVO probíhaly průzkumné, dokumentační a další odborné práce, převážně v rozsáhlejších areálech NKP. Na výzkumnou činnost navazovaly přednáškové, publikační a osvětové aktivity, mimo jiné příspěvky na odborných konferencích: Dějiny staveb

(J. Beránek), Hrady a tvrze v historických souvislostech (J. Beránek), Město a jeho hradby (F. Iša). Z odborných článků lze jmenovat Kunštát – hradní kaple (J. Beránek), Dřevíc – dějiny osídlení či Praha – pražské brány (F. Iša). V rámci meziinstitucionální odborné výzkumné činnosti proběhla příprava výstavního katalogu pro projekt NAKI Gotické a renesanční umění ve východních Čechách (J. Pařízková Čevonová).

Publikační činnost

Ad unicum I/1 – od gotiky k manýri-smu

Šárka Radostová (ed.)

Viz str. 47 v první části

Interpretace fotografie z hlediska obsažených obrazových informací

Filip Wittlich a kol.

Viz str. 47 v první části

Jednotná popisná a obrazová dokumentace historického fotografického materiálu

Alena Černá a kol.

Viz str. 47 v první části

Svědectví fotografie (Volný čas objektivem šlechty. Fotografové šlechtici v zemích Koruny české. Fotografické ateliéry na území zemí Koruny české)

Viz str. 47 v první části

Zprávy památkové péče

Celostátní odborné oborové recenzované periodikum určené především profesionálním pracovníkům památkové péče, ale i odborníkům ze souvisejících oborů či vlastníkům památek. V roce 2017 bylo v rámci 77. ročníku vydáno 6 čísel periodika a zvláštní příloha věnovaná výstupům z vědy a výzkumu.

Územní odborné pracoviště v Praze

Kontakt

ředitel: Ing. arch. Ondřej Šefců
Na Perštýně 356/12
110 00 Praha 1 – Staré Město
tel.: 234 653 111
e-mail: sekretariat.praha@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-praha

Poradní orgány ředitele

Ediční rada
Interní komise
Památková rada
Pražská archeologická komise
Redakční rada Staletě Prahy
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci
za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vzdělávací aktivity

Kolokvium Zveřejňování informací v archeologii

Odbor archeologie ÚOP v Praze ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR uspořádal 20. dubna 2017 kolokvium, které zásadním způsobem přispělo k probíhající diskusi o archeologických informačních systémech v ČR. Odborníci i zájemci z řad veřejnosti se mohli vyjádřit k naléhavým problémům, jako jsou aktuální hlediska a trendy v přístupu k informacím a datům, význam kulturního dědictví pro společnost, zveřejňování a nakládání s informacemi v archeologii nebo medializace a její dopady na archeologické památky. Vyjasnit důvody pro a proti zveřejňování původní terénní dokumentace prostřednictvím webové aplikace bylo nezbytné před spuštěním oborového agendového systému Archeologická mapa ČR v červnu 2017 i dalších fází webu www.praha-archeologicka.cz, kde jsou publikována data díky projektu NAKI integrovaný informační systém archeologických pramenů Praha 2013–2017.

Nejvýznamnější archeologické výzkumy a objevy v Praze

Praha 1 – Nové Město, Nekázanka čp. 887 (Wittmandorfský dům)

Celková rekonstrukce jedné z posledních budov předasanační zástavby v dané oblasti otevřela cestu k hlubšímu studiu parcelace Nového Města. Výzkum odhalil reliktury středověkých domů, z nichž jeden hloubkově orientovaný můžeme spojovat již se založením Nového Města v polovině 14. století. Ve dvorním křídle objektu byly objeveny unikátní pozůstatky roubené konstrukce vystavěné mezi lety 1481–1505.

Praha 1 – Staré Město, Klementinum

V roce 2017 pokračoval archeologický výzkum v areálu bývalé jezuitské koleje, dnes sídla Národní knihovny ČR. Kromě nálezů dlažeb, pecí, odpadních jímek a studní, jejichž konstrukce tvořilo zděné roubení, či dokonce dřevěný výplet, byly objeveny i raně středověké suterény dřevohliněných domů. Zajímavým nálezem bylo odkrytí části kovolitecké dílny z 12. století, pod jejíž podlahou bylo odhaleno torzo hrobové jámy. Byla tak potvrzena domněnka, že pod celou jižní polovinou Klementina se nalézá rozsáhlé raně středověké pohřebiště z 10. století.

Praha 1 – Malá Strana, Velkopřevorské náměstí čp. 485 (komenda řádu Maltézských rytířů)

Novověký cihlový kanál tvořící součást rozsáhlého odvodňovacího systému

Mezi nejvýraznější objevy výzkumu komendy z 2. poloviny 12. století patřily v roce 2017 nálezy zděných románských konstrukcí, několika hrobů náležejících

k raně středověkému pohřebišti lokalizovanému na severovýchod od původní románské baziliky, doklady stavebních proměn severní věže kostela Panny Marie, renesanční podzemní prostory a novověký (barokní?) odvodňovací systém i oranžerie na zahradě Velkopřevorského paláce.

Výstavní projekty s účastí odboru archeologie

Odbor archeologie pražského pracoviště se svými nálezy a badatelskou činností soustavně podílí na interinstitucionálních výstavních projektech – v roce 2017 poskytl kolekce exponátů spolu s dokumentací k výstavám:

Praha Karla IV. – středověké město (Muzeum hl. m. Prahy, dům U Zlatého prstenu)

Od nitě ke košili. Textil a móda středověkých Pražanů (Muzeum hl. m. Prahy)

Krása hliněných dýmek. Archeologické nálezy dýmek v Čechách a na Moravě (Regionální muzeum v Jílovém u Prahy a muzeum v Novém Strašeci)

Nové národní kulturní památky a kulturní památky v Praze

Na území Prahy byly v roce 2017 vyhlášeny tři nové národní kulturní památky, jejichž dokumentaci pro vládu ČR připravil odbor EDIS pražského pracoviště NPÚ. Jedná se o Ďáblický hřbitov s Čestným pohřebišťem popravených a umučených politických vězňů a příslušníků druhého a třetího odboje, budovu Invalidovny v pražském Karlíně a palác Lucerna na Novém Městě.

Praha má od roku 2017 také tři nové nemovitě kulturní památky – rodný dům Jana Kubelíka, světově proslulého houslového virtuosa, areál ředitelské vily Podolské cementárny a budovu Státní ústřední školy bytového průmyslu na Žižkově náměstí (dnes Vyšší odborná škola uměleckoprůmyslová a Střední uměleckoprůmyslová škola).

Vybrané obnovy památek

Praha 3, kostel Nejsvětějšího Srdce Páně

Obnova vnějšího pláště zvonice vynikající sakrální památky od architekta Jože Plečnika na její jižní a západní straně byla prováděna v restaurátorském režimu včetně repase hodin, restaurování ciferníku a ručiček a kříže na obelisku.

Praha 3, Nová obřadní síň Olšanské hřbitovy

V rámci celkové obnovy vnějšího pláště olšanské Nové obřadní síně, vystavěné roku 1898, proběhlo doplnění chybějící věže dle doložené původní projektové dokumentace, což je z hlediska památkové péče velmi pozitivní, protože budova získala svůj původní vzhled. Barevnost fasády věže byla zvolena na základě sondážního průzkumu podle nejstarší dochované vrstvy.

Významné restaurátorské akce

Díky spolupráci s řadou soukromých i institucionálních investorů proběhlo restaurování dalších movitých součástí interiérů především pražských kostelů a kaplí, stejně jako i samotných staveb. Mezi významné akce lze zařadit postupnou obnovu hlavního oltáře kostela Panny Marie Vítězné v Karmelitské ulici nebo restaurování hlavního oltáře kostela sv. Haštala na Starém Městě, kde práce úspěšně završily postupnou revitalizaci převážně barokního oltářního mobiliáře, vážně poškozeného povodněmi roku 2002. Velkým úkolem byla pokračující oprava Státní opery, kde řada

prací v interiérech i na fasádě probíhá v režimu restaurování a na základě nálezů a jejich interpretace ve vztahu k dochované dokumentaci může dojít k rehabilitaci původních řešení zejména interiérů významné divadelní budovy. Očištění a sejmutí nevhodných nepůvodních oprav a doplňků se dočkalo alegorické sousoší Čechie přijímající úspory lidu od Antonína Wildta podle kresebného návrhu Josefa Mánesa na atice prezidia Akademie věd (původně Česká spořitelna). Stranou nezůstává ani veřejná plastika ve správě Galerie hlavního města Prahy a funerální památky ve správě Pražských hřbitovů (Olšany, Malvazinky, Malostranský hřbitov) nebo Židovské obce.

Prezidium Akademie věd (původně Česká spořitelna), alegorické sousoší na atice od Antonína Wildta po restaurování

Publikační činnost

Průvodce pražskou archeologií.

Památky známé, neznámé i skryté

Ivana Boháčová, Jaroslav Podliska (edd.)

Viz kapitola Publikační činnost

Cihly v historické architektuře Prahy. O výrobě a využití zdicích cihel. Seznam pražských cihelen

Josef Hájek (ed.)

Viz kapitola Publikační činnost

Staletá Praha 2017

Multioborový časopis zařazený na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik v ČR. V roce 2017 vyšla v rámci 33. ročníku 2 čísla periodika. První číslo přineslo např. studie o architektuře karlínského chrámu sv. Cyrila a Metoděje nebo o první pražské mozaikářské dílně Viktora Foerster, připomnělo také čtvrt století zapsání Prahy na Seznam světového dědictví UNESCO. Druhé číslo bylo věnováno archeologickým tématům, s úvodní studií Dominikánský klášter sv. Klimenta v Praze na Starém Městě či příspěvkem o neznámém protileteckém krytu v Praze 6 – Bubenči.

Čtěte také v první části:

Výstava na zámku Ctěnice (str. 35)

Ocenění projektu záchrany rotundy sv. Václava, „kostela z legend“ (str. 50)

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Kontakt

ředitel: Ing. Jan Žižka
Sabinova 373/5
130 11 Praha 3
tel.: 274 008 111
e-mail: sekretariat.sc@npu.cz
www.npu.cz/uop-sc

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Redakční rada časopisu Průzkumy památek
Redakční rada časopisu Památky středních Čech
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Nově prohlášené národní kulturní památky

K 1. červenci 2017 bylo Nařízením vlády České republiky č. 69/2017 Sb. na seznam národních kulturních památek zapsáno dalších 5 objektů ze Středočeského kraje:

- Zámek s parkem v Brandýse nad Labem
- Sokolovna v Rakovníku
- Krematorium v Nymburce
- Střední strojní průmyslová škola v Mladé Boleslavi
- Vodní elektrárna v Poděbradech

Obohacení seznamu národních kulturních památek o podstatný konvolut moderní architektury výrazně přispěje k povědomí a prestiži staveb z období 1. poloviny 20. století, které se mezi kulturní památky dostávají hlavně v posledních letech.

Dokumentace a evidence památek

Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví

Smilkov, nalezené sousoší putti

Pravidelný monitoring pohybu předmětů na trhu se starožitnostmi přinesl velký úspěch v podobě identifikace dvou sousoší putti na území hlavního města Prahy, které byly do odciže-

ní v roce 2016 součástí sochařské výzdoby zámeckého theatronu ve Smilkově (okr. Benešov). Díky policejnímu vyšetřování se podařilo identifikovat v Královéhradeckém kraji také dvojici kamenných váz s orlími hlavami ze jmenovaného sochařského souboru a navrátit je spolu s putti zpět majiteli.

Oddělení evidence nemovitých památek

V roce 2017 oddělení pokračovalo v systematickém zkvalitňování záznamů v Památkovém katalogu a dalších databázích NPÚ. Probíhala rovněž dokumentace kulturních památek a mapování nemovitostí pro územně analytické podklady. Byly podány návrhy a aktualizace na prohlášení za kulturní památku k 15 stavbám. Během roku bylo Ministerstvem kultury prohlášeno 5 nemovitých kulturních památek – Dolní zámek v Panenských Břežanech (okres Praha-východ), sýpka v Plaňanech (okres Kolín), husitský sbor v Tmani (okres Beroun), základní škola J. A. Komenského v Kutné Hoře (okres Kutná Hora) a občanská záložna čp. 10 v Poděbradech (okres Nymburk).

Oddělení zaznamenalo zvýšený počet žádostí o vyjádření k žádostem o zrušení statusu kulturní památky – oddělení se vyjádřilo k 8 žádostem a 1 kulturní památka byla zrušena.

Oddělení evidence movitých památek

Oddělení působilo zejména v oblasti evidence tzv. mobiliárních fondů hraček a zámek, také ale v evidenci movitých památek, které jsou převážně v církevním majetku a tvoří vybavení klášterů, far, kostelů a kaplí. Zapojilo se do pilotního projektu evidence zámeckých knihoven.

V roce 2017 bylo nově prohlášeno 6 movitých kulturních památek; podány byly návrhy na prohlášení souboru mobiliáře z kostela sv. Jiří v Lošanech (okr. Kolín) a kamenné sochy sv. Jana Nepomuckého ze soukromého majetku z Olešné (okr. Rakovník). Pro MK ČR bylo vypracováno také odborné stanovisko k návrhu na (do)prohlášení mobiliáře Městského muzea Čáslav. Oddělení je zapojeno do integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví – (dotačního) programu MK ČR pro systematickou dokumentaci církevních mobiliářů.

Vybrané obnovy památek

Anastylóza kaple č. 18 poutní cesty v Litovicích

V roce 2017 byla zrealizována úplná anastylóza výklenkové kaple č. 18 z dvacátých let 18. století, která je součástí poutní cesty z Prahy do františkánského kláštera v Hájku. Kaple se zřítla v roce 1983. V roce 2013 proběhl průzkum rumiště, dochované kamenné prvky byly vyzvednuty a zrestaurovány, se zhotovením kopií chybějících částí. Při výstavbě

kaple byl použit téměř kompletně dochovaný základový pískovcový rám, tělo stavby bylo vyzděno z plných

pálených cihel s vysazením architektonického členění, do něhož byly zaimplementovány restaurované kamenné články. Charakter stavby dotvořily vnější omítky s plastickou štukaturou.

Kolín, dům čp. 7

Dvoupatrový dům U Zlaté štíky se nachází v ústředním prostoru městské památkové rezervace Kolín. V jádru gotický dům dostal současnou podobu při obnově v roce 1734. Průčelí domu s podloubím člení vysoký pilastrový řád a zdobí bohatý štukový dekor. Průzkum ukázal, že barokní tvarosloví bylo v roce 1922 provedeno nově, v režné omítce, v podstatě imitující kámen. Cílem obnovy v roce 2017 bylo zachování vysoké architektonické hodnoty průčelí s přízná- ním charakteru poslední hodnotné rekonstrukce. Výsledek zdařilé obnovy dokládá vysokou kvalitu štukatérské práce s citem pro tvar i detail.

Sázava, bývalý hospodářský dvůr benediktinského kláštera

V roce 2017 byla dokončena obnova havarijních střech hospodářského dvora bývalého benediktinského kláštera v Sázavě, který byl veden v Seznamu nejohroženějších památek ČR. Střechy chlévů, sýpky a stodoly byly obnoveny, krovy byly opraveny tesařsky – protézováním poškozených částí a jejich prvků nebo výměnou prvků za kopie. Chybějící střecha nad obytnou částí byla podle dokumentace SHP zrealizována nově, krov byl proveden jako kopie původního. Následně budou obnoveny střechy pivovaru a mlýna v areálu.

Smečno, zámek č. 1

V roce 2017 proběhla celková rekonstrukce střešního pláště zámku ve Smečně. Podle potřeby došlo k opravě krovové konstrukce, byla kompletně vyměněna prejzová krytina na střechách všech křídel zámku a na obou věžích. Podle historických fotografií byl redukován počet vikýřů a zmenšena jejich velikost. Velký počet původních komínů s bohatě profilovanými hlavicemi byl obnoven v původních tvarech. Jedná se o kvalitně provedenou a mimořádnou zdařilou akci památkové obnovy v regionu.

Archeologický výzkum

Veltrusy, oranžerie v areálu zámku

Na severní straně klasicistní oranžerie zámku Veltrusy bylo odkryto torzo otopného zařízení, jímž byl objekt vyhříván. Mimořádně dobře dochovaná pec se vstupní nikou obslužného prostoru představuje ukázkový příklad technického vybavení svého druhu. Po diskusi o aktuálních možnostech konzervace a prezentace nálezu byl objekt opět zasypán, s cílem zamezit degradaci stavebních konstrukcí.

Celkový pohled na zahluobené otopné zařízení odkryté v oranžerii u veltruského zámku

Prezentační činnost

Přednáškový cyklus Cestovatelské pondělky

Na veřejně přístupných přednáškách středočeští památkáři prezentují poznatky ze soukromých zahraničních cest i aktuální témata.

Publikační činnost

Architektonická činnost ateliéru Fellner & Helmer v českých zemích

Dana Linhartová

Viz kapitola *Publikační činnost*

Hořovicko, historická sídla v kulturní krajině, památková ochrana krajiny a sídel

Jana Berková (ed.)

Sborník byl vydán u příležitosti konference Vesnická sídla v kulturní krajině.

Oděv a textil v životě člověka doby lucemburské

Alena Nachtmannová – Olga Klapetková (edd.)

Viz kapitola *Publikační činnost*

Průzkumy památek

V rámci 24. ročníku byla vydána 2 čísla recenzovaného časopisu. Obsahy, resumé a bibliografie jsou dostupné na www.pruzkumypamatek.cz. Vydání periodika bylo částečně finančně podpořeno z úkolu DKRVO.

Památky středních Čech

V rámci 31. ročníku vyšla 2 čísla recenzovaného časopisu a příloha Ročenka 2016. Časopis se soustředí na památkový fond a památkovou péči zejména ve středních Čechách. Vydání periodika bylo částečně finančně podpořeno z úkolu DKRVO.

Čtěte také v první části:

Konference Móda a oděv doby renesance (str. 9)

Seminář Vesnická sídla v kulturní krajině (str. 36)

Přednáškový cyklus Historická krajina středních Čech (str. 37)

Průzkumy a dokumentace na hradě Krakovci (str. 51)

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Kontakt

ředitel: Ing. Daniel Šnejd, DiS.
Senovážné náměstí 6
370 21 České Budějovice
tel.: 387 312 140
e-mail: sekretariat.cb@npu.cz
www.npu.cz/uop-cb

Poradní orgány ředitele

Ediční rada ÚOP
Interní komise ÚOP pro posuzování významných projektů obnovy a restaurování památek
Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu péče o kulturní památky v územní působnosti ÚOP
Krajská archeologická komise
Památková rada ÚOP
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Obnovy, výzkumy a dokumentace památek

Inventarizace historických oken zámku Komařice

Podrobná inventarizace všech oken zámku čp. 1 byla odbornými pracovníky českobudějovického ÚOP vytvořena v rámci předprojektové přípravy na jejich opravu a restaurování. Nejcennější součástí souboru, v němž převažují klasicistní výplně s dřevěnými venkovními

Historické okno zámku Komařice

žaluziemi, jsou okna barokního typu, sedm z nich zachovaných kompletně a čtyři zčásti. Hodnotná je i kompletní výbava oken z konce 19. století ve dvou přízemních místnostech.

Restaurování stropu lodi kostela Nanebevzetí Panny Marie v Klokotech

Za odborné účasti pracovníků českobudějovického ÚOP pokračovalo další etapou restaurování interiéru klokotského poutního kostela. Fabionový strop kostelní lodi zdobený malbami Vojtěcha Bartoňka (1859–1908) a štuky byl zhotoven na místě vrcholně barokního v letech 1892–1893. Při restaurování bylo užito jako srovnávacího materiálu Bartoňkových nástěnných maleb v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Klecanech. Strop lodi, jehož výzdoba v mnohém respektovala zaniklý barokní vzor, byl navrácen do stavu v závěru 19. století.

Archeologický výzkum zámeckých zahrad ve Vimperku

V měsících září a říjnu 2017 proběhla druhá etapa archeologického výzkumu terasových zahrad pod zámek Vimperk, který byl v roce 2015 převeden do správy NPÚ. Jednalo se o předstihovou archeologickou sondáž zaměřenou na Dolní zámeckou zahradu založenou na počátku 17. století. Před zahájením celkové obnovy zahradního areálu bylo ověřeno umístění a stav dochování pozůstatků zahradní architektury a dalších technických zařízení. Byla zkoumána především obezděná a do skály částečně vytesaná vodní nádrž o rozměrech 8,5 × 9,5 m, navazující na patrovou renesanční arkádu. Dokladem vysoké úrovně vybavení původní zahrady jsou zlomky keramických zahradních váz zdobených kolky s vegetabilními motivy.

Archeologický výzkum zahrad pod zámek Vimperk

Prezentační činnost

Putovní výstavní projekt Hološovice v kontextu jihočeské venkovské architektury

Projekt vzniklý za finanční podpory Ministerstva kultury z programu Podpora pro památky UNESCO připravili odborní pracovníci českobudějovického ÚOP u příležitosti blížícího se 20. výročí zápisu Hološovic na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO (1998). Jeho první

zastavení se konalo ve výstavní síni českobudějovické radnice od 7. do 31. října 2017. Rozmanitost venkovské architektury v jednotlivých regionech jižních Čech byla představena nejen na výstavních panelech, ale i unikátní kolekcí přesných modelů typických venkovských usedlostí a chalup. V rámci vzdělávacího programu Život na vsi poznávali žáci a studenti funkci a stavební vývoj jednotlivých částí venkovského stavení. Digitální 3D model navíc umožnil virtuální prohlídku typické holašovické usedlosti.

Výstava Schwarzenberská krajina Hlubocka a Třeboňska

Výstava v zámecké galerii státního zámku Třeboň představila od 1. července do 31. srpna 2017 proměny krajiny regionu Třeboňska a Hlubocka, která byla od šedesátých let 17. století formována aktivitami Schwarzenbergů a jejich promyšleného hospodářského systému. Vedle rozsáhlých úprav noblesních sídel zde v průběhu tří staletí vznikalo množství kostelů, kaplí, panských dvorů, hospodářských a správních objektů, mysliven, hájoven, božích muk či památníků. Výstavní panely byly doplněny o související historické artefakty ze zámků Český Krumlov, Třeboň a Hluboká, promítán byl historický dokumentární film ze života Schwarzenbergů. Výstavu provázelo vydání stejnojmenné publikace. Výstava i publikace jsou výstupem Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní kulturní identity (NAKI) Kulturní krajina jako prostor pro společenskou reprezentaci a relaxaci vybraných aristokratických rodů v období od 17. do počátku 20. století.

Mezinárodní den památek a historických sídel

Oslava Mezinárodního dne památek a historických sídel byla v Českých Budějovicích spojena s 300. výročím narození Marie Terezie. Dvůr bývalého povoznictví U Ferusů v sobotu

22. dubna oživily divadelní scénky setkání saského kurfiřta a císařovny, přehlídka barokní módy, tanec, hudba, ukázky tradičních řemesel i škola šermu. Atmosféru dne přiblížil v přímém přenosu Český rozhlas České Budějovice.

Mezinárodní den památek v Českých Budějovicích

Vzdělávací aktivity

V roce 2017 pokračovala spolupráce s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích výukou předmětů zaměřených na památkovou péči, architektonicko-historický průzkum a jihočeskou krajinu. Realizovány byly také vzdělávací programy pro žáky a studenty ZŠ a SŠ, které v roce 2017 absolvovalo přes 2 000 účastníků.

Publikační činnost

Dominikánský klášter v Českých Budějovicích

Daniel Kovář – Roman Lavička
Viz kapitola Publikační činnost

Gotické kachle z Jindřichova Hradce Jiří Havlice – Jan Kypta a kol.

Autoři knihy přemýšlejí na základě archeologicky nalezených pozůstatků kachlových kamen o možnostech výzkumu životního stylu a myšlenkového světa obyvatel hradu a města

Jindřichova Hradce v pozdním středověku. Formou katalogu jsou prezentovány dvě sbírky gotických kamnových kachlů, rozčleněné do několika tematických celků podle vyobrazených námětů.

Holašovice v kontextu jihočeské venkovské architektury

Pavel Hájek a kol.

Viz kapitola Publikační činnost

Schwarzenberská krajina Hlubocka a Třeboňska

Ludmila Ourodová-Hronková a kol.

Viz kapitola Publikační činnost

Památky jižních Čech 8

Martin Gaží (ed.)

Osmé pokračování sborníku přináší rozsáhlejší studie i drobnější informativní zprávy o pestrém památkovém fondu v Jihočeském kraji. Do úvodní části byly zahrnuty texty dokumentující historii památkové péče v regionu, všímající si peripetií údržby a oprav zámku Libějovice v 19. století či marného úsilí o uchování autentických součástí staroměstského hřbitova v Českých Budějovicích na konci padesátých let 20. století. Další podrobnější studie se zabývají barokním kačeníkem na Třeboňsku, židovským hřbitovem v Milevsku, historií kláštera v Borovanech, českokrumlovskou architekturou na přelomu 19. a 20. století či restaurováním i historií renesanční Rožmberské brány ve vyšebrodském klášteře a beuronské mozaiky na budově českobudějovického Petrina. Z textů zachycujících aktuální dění v jihočeské památkové péči je nutno zmínit shrnutí několikaleté dokumentace zachovalých procesních korouhví, sumarizaci informací o skulpturalistickém muzeu dělnického hnutí v Českých Budějovicích či záchraně barokních varhan v Rancířově.

Čtete také v první části:

Přednáškový cyklus Památkový rozměr jihočeské krajiny (str. 37)

Územní odborné pracoviště v Plzni

Kontakt

ředitel: Ing. arch. Jan Kaigl, Ph. D. (do 27. 6. 2017)

Mgr. Petr Sokol (od 1. 7. 2017)

Prešovská 7

306 37 Plzeň

tel.: 377 360 921, 724 663 697

e-mail: sekretariat.plzen@npu.cz

www.npu.cz/uop-plzen

Poradní orgány ředitele

Komise pro program restaurování

Komise pro stavební památkové programy

Krajská archeologická komise

Památková rada

Redakční rada

Regionální hodnotitelská komise

Škodní komise

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Prezentační činnost

Putovní výstava Zlatý věk obor – z historie obornictví v Čechách

Výstava instalovaná postupně na zámcích Chudenice, Kozel a Horšovský Týn představila obory v Čechách a na Moravě, historii obor a obornictví ve světě i v českých zemích a dobové lovecké techniky. Výstavu doprovázely odborné přednášky.

Fotografická výstava o kostele v Čečovicích

V květnu byla v domě U Zlatého slunce v Plzni, sídle plzeňského pracoviště Národního památkového ústavu, instalována výstava archivních i nových fotografií kostela v Čečovicích. Jde o gotickou stavbu z doby kolem roku 1364 a národní kulturní památku, významnou i ve střeoevropském kontextu. Lze ji hodnotit jako přímý import z ciziny, odvozený z bohatého architektonického tvarosloví katedrál v oblastech podél řeky Rýna. Zprostředkující uměleckou úlohu sehrála podle všeho stavební huť katedrály v Řezně.

Archeologické výzkumy

Výzkum barokní záchodové jímky v Plasích

V budově prelatury někdejšího kláštera v Plasích se zachovala barokní záchodová jímka elipsovitého půdorysu zhruba 3,5 × 2,3 m a hluboká 9 m. Svému původnímu účelu sloužila přibližně v období let 1700–1850. Potom byla zasypána. Z hloubky 8–9 m byl exkavován a následně proplaven přes síta sediment o objemu asi 6,5 m³. Získány byly stovky artefaktů, i z organických materiálů (textilie, usně, papír, dřevo, botanika), a předmětů malých rozměrů (dopisní pečeti).

Publikační činnost

Památky západních Čech

Studie v 6. svazku publikace pro hmotné kulturní dědictví a památkovou péči v západních Čechách se zabývají historickou ikonografií zámku Kaceřov, vznikem vnitřního vybavení kostela v Nicově a dějinami zámku ve Velkých Dvorcích, vsi Ostrovec a usedlosti čp. 7 ve Vysočanech u Ovesných Kladrub. Formou zpráv se lze seznámit s kralovickými matrikami v 18. století, sepulkrálními památkami v areálu kostela v Malém Boru a s hotelem Slovan (Waldek) v Plzni. Recenze se týká monografie o Hanuši Zápaloši.

Přehled publikační činnosti zaměstnanců za rok 2017

A. Černá a kol.: **Interpretace fotografie z hlediska obsažených obrazových informací.**

A. Černá a kol.: **Jednotná popisná a obrazová dokumentace historického fotografického materiálu v kontextu používaných elektronických systémů v příspěvkových organizacích MK ČR.**

J. Kaigl: **Čečovice, Kostel sv. Mikuláše, Národní kulturní památka.**

T. Karel – A. Kratochvílová: **Nález roubené konstrukce pozdně gotického domu ve Stříbře (Ruská, čp. 305).**

T. Karel – M. Waldmannová:

Příspěvek k poznání středověké zástavby okolí tzv. královské kaple kláštera Plasy.

F. Kasl – P. Sokol: **Zaniklá ves u Zábělé (okr. Plzeň-město), Využití leteckého skenování pro rekonstrukci středověké kulturní krajiny.**

V. Kovařík: **Tři zaniklé barokní sochařské památky na Kladensku a Slánsku – Slaný, Zvoleněves, Koleč.**

L. Kovaříková: **Módní vlivy a symbolika kostýmních prvků ve scénách tzv. Vyšebrodského cyklu.**

V. Pilná: **Známá stříhová řešení lucemburského období a jejich experimentální užití.**

P. Sokol: **Šibenice jako součást kulturní krajiny raného novověku.**

T. Štumbauer: **Shrnutí poznatků komplexního výzkumu genealogického vývodu Leopolda hraběte z Klenové a Janovic z mobiliárního fondu zámku Kozel.**

D. Tuma: **Schwarzenberská lovecká zařízení.**

D. Tuma – V. Červenka: **Sepulkrální památky v areálu kostela v Malém Boru na Horažďovicku.**

Čtěte také v první části:

Mezinárodní den archeologie (str. 16)

Územní odborné pracoviště v Lokti

Kontakt

ředitelka: Mgr. Romana Riegerová

Kostelní 81/25

357 33 Loket

tel.: 352 684 796

e-mail: sekretariat.loket@npu.cz

www.npu.cz/uop-lo

Poradní orgány ředitelky

Památková rada

Archeologická komise Karlovarského kraje

Regionální komise pro posouzení návrhů na prohlášení
a zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Obnova kaple ve Vykmánově

Na počátku roku 2017 byla dokončena obnova kaple ve Vykmánově, zahájená na podzim 2017. Došlo k celkové rekonstrukci této drobné stavby, která se nacházela v havarijním stavu. Dlouhodobá absence údržby vedla ve druhé polovině 20. století ke zřícení střechy kaple včetně korunní římsy a značné degradaci vnitřních i venkovních omítek. Stavba byla zarostlá vegetací a dlouhodobě nevyužívaná. Změna nastala až po vyřešení majetkové otázky a na základě opatření stanovených

výkonným orgánem státní památkové péče. Následně bylo novým vlastníkem, kterým se stal Státní pozemkový úřad, zadáno zpracování projektové dokumentace na obnovu kaple.

Obnova Křížové cesty z kostela sv. Vavřince v Chodově

V roce 2017 pokračovalo třetím rokem restaurování obrazů z cyklu Křížové cesty, která je součástí vnitřní výzdoby kostela sv. Vavřince v Chodově. Jedná se o cenný soubor 14 olejomalb z let 1789–1905, na jehož vzniku se podílelo několik regionálních malířů. V roce 2017 bylo dokončeno restaurování zbývajících 10 obrazů z cyklu (V.–XIV. zastavení Křížové cesty) včetně polychromovaných vyřezávaných rámců. Restaurování malířských děl bylo dalším krokem k jejich poznání. Odhaleny byly nápisy s datacemi a signatury autorů přemaleb.

Obnova sloupu se sochou světice ve Žluticích

Celkovou obnovou prošel barokní kamenný sloup se sochou světice, který se nacházel dlouhou dobu v havarijním stavu. Socha byla deponována v muzeu ve Žluticích a rozbitý sloup byl ponechán rozvalený na pozemku u kostela sv. Petra a Pavla. V roce 2016 se přistoupilo k jejich obnově. Původní místo, na němž se socha se sloupem nacházela, zaniklo při nové výstavbě. Proto bylo hlavním úkolem nalézt vhodný prostor pro umístění památky. Po značných debatách byla umístěna v těsné blízkosti budovy muzea. Nyní je tedy tato drobná památka opět hodnotnou součástí města.

Obnovený sloup se sochou světice ve Žluticích

Nalezení a obnova barokního obrazu z františkánského kostela v Chebu

Na kůru v lodi františkánského kostela v Chebu bylo náhodně objeveno zmačkané a znečištěné plátno v naprosto havarijním stavu. V roce 2017 proběhla první etapa jeho restaurování. Plátno bylo vyrovnáno, zpevněno a vyčištěno. Následně se ukázal námět klečícího světce mezi anděly a dle dochovaných partií lze usuzovat na velmi kvalitní dílo barokní malby. Mělo by se jednat o protějškový obraz sv. Františka, který se původně nacházel právě na zdi nad kůrem kostela.

Vzdělávací a prezentační aktivity

Archeologické výzkumy Karlovarského kraje

Dne 16. února se v Městské knihovně Loket uskutečnilo tradiční představení nejvýznamnějších archeologických výzkumů realizovaných v předchozím roce na území Karlovarského kraje.

Metodický den

Další odbornou exkurzí pokračovala spolupráce loketských památkářů se Střední průmyslovou školou v Lokti. Tři desítky studentů se na hradě Hartenberg seznámily se specifiky stavební obnovy historických památek.

Čtěte také v první části:

Přednáškový cyklus k tématu kulturní krajiny (str. 37)

Projekt ArchaeoMontan 2018 (str. 40)

Projekt Historické krovky v Chebu (str. 52)

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Kontakt

ředitel: PhDr. Petr Hrubý
Podmokelská 1/15
400 07 Ústí nad Labem
tel.: 472 704 800
e-mail: sekretariat.usti@npu.cz
www.npu.cz/uop-ul

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Komise k zabezpečení Havarijního – střešního programu
Komise k zabezpečení Programu péče o VPR, VPZ a KPZ
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vzdělávací aktivity

Přednáškový cyklus

V roce 2017 v sídle územního odborného pracoviště NPÚ v Ústí nad Labem (zámek Krásné Březno) pokračovala obdobně jako v předchozích letech přednášková činnost pro laickou i odbornou veřejnost. Přednášky zaměstnanců ústeckého ÚOP se konaly jednou měsíčně a zahrnovaly tato vystoupení:

S. Flesar: **Nová využití pro staré kostely – dvacet let poté**

M. Páral: **W. A. Hablik – krystalické vize**

J. Leibl: **Drobné památky Jiříkova**

J. Zajíc: **Architektura českých menšinových škol na Teplicku do roku 1938**

L. Radová: **Pěstování a obchodování s chmelem ve světle písemných a ikonografických pramenů**

G. Jeřábková: **August Frind: „dvorní“ malíř mecenášské rodiny Dittrichů (1852–1924) z Krásné Lípy**

J. Rybánský (Muzeum Varndorf): **Život a dílo Vincenze Pilze** (autorská přednáška o výstavě ke Dnům evropského dědictví)

J. Krechler: **Dějiny a obnova zámeckého parku Jezeří**

J. Bureš – **Náš Bůh jest hrad přepevný – secesní evangelické chrámy architektů J. W. Graebnera a R. Schillinga na Teplicku**

A. Čornyjová: **Dietetická a kolektivní opatření ve vybraných tiscích raného novověku**

Významné události

Zpřístupnění zámku Krásné Březno

Veřejnost měla během významných dnů turistické sezony možnost navštívit zámek Krásné Březno, sídlo ÚOP v Ústí nad Labem:

13. 2. až 19. 5. – Výstava Josef Opitz (1890–1963). Expozici zapůjčilo Oblastní muzeum Chomutov.

18. 4. – Den otevřených dveří v kostele sv. Floriána a na zámku Krásné Březno, u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel a zahájení turistické sezony v Ústí nad Labem.

5. 6. až 29. 9. – Prezentována výstava Život a dílo Vincenze Pilze, zapůjčená Muzeem Rumburk.

3. až 11. 9. – Dny evropského dědictví 2017 v kostele sv. Floriána a na zámku Krásné Březno.

11. až 15. 9. – Dny evropského dědictví 2017 na zámku Krásné Březno.

23. 10. 2017 až 23. 3. 2018 – výstava Zaniklá krajina severozápadních Čech

3. 11. – Strašidelné čtení na zámku Krásné Březno (edukační večer).

K výstavě Zaniklá krajina severozápadních Čech byl připraven edukační program pro školy

Kostel sv. Floriána se poprvé připojil k Noci kostelů

Noc kostelů poprvé v kostele sv. Floriána

V roce 2017 měli návštěvníci poprvé možnost zažít atmosféru večerní prohlídky původně luteránské zámecké kaple Panny Marie v Krásném Březně. Akce se konala v rámci Noci kostelů a Muzejní galerijní noci v Ústí nad Labem. Součástí programu byla prohlídka unikátního oltáře s rodokmenem Jesse s alabastrovými reliéfy, panelová výstava o historii kostela a jedinečnosti alabastrových reliéfů z oltáře a kazatelny. Průvodci byli po celou dobu akce k dispozici návštěvníkům k individuálním komentovaným prohlídkám a zodpovězení dotazů.

Zpřístupnění zámecké kaple alias kostela sv. Floriána v Krásném Březně (NKP)

- 1. 4. – Zahájení stálé průvodcovské služby v kostele během hlavní turistické sezony.
- 18. 4. – Den otevřených dveří v kostele sv. Floriána a na zámku Krásné Březno, u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel. Objekty se tak zároveň zapojily do zahájení turistické sezony v Ústí nad Labem.
- 31. 5. – Večer se kostel rozsvítil zeleně. Na Světový den roztroušené sklerózy, jako výraz solidarity a účasti s lidmi, kteří trpí touto nemocí, se po celém světě řada veřejných i soukromých budov rozsvěcuje zelenými světly. Prvních 5 objektů ve správě NPÚ tak učinilo v roce 2017 poprvé, mezi nimi i kostel sv. Floriána.
- 15. 6. – Pěvecký sbor CONCERTO při Základní umělecké škole Neštětice uvedl v kostele své koncertní vystoupení s názvem Tak trochu jinak...
- 3. 7. až 28. 8. – Otevřené letní pondělky v kostele sv. Floriána v Krásném Březně.
- 10. 9. – Varhanní koncert duchovní hudby (17. až 19. století) – historicky první varhanní koncert pro veřejnost v kostele sv. Floriána.
- 28. 10. a 17. 11. – sváteční prohlídky v kostele.

Vánoční koncerty v kostele sv. Floriána:

- 26. 11. – Adventní koncert sboru CONCERTO
- 10. 12. – Pastorální mše F dur od M. Sojky – pořádal pěvecký sbor CONCERTO pod záštitou ZUŠ Neštětice
- 14. 12. – Koncert ZUŠ Neštětice
- 17. 12. – Česká mše vánoční v podání Chorea Academica

Publikační činnost

Sakrální architektura 20. století v Ústeckém kraji

Jiří Bureš – Marta Pavlíková – Alena Sellnerová a kol.

Viz kapitola Publikační činnost

Zapomenutá poutní místa Českého středohoří v Ústeckém kraji

Vít Honys

Publikace představuje 15 dnes většinou zapomenutých poutních míst oblasti Českého středohoří na území dnešního Ústeckého kraje, pocházející převážně z období 17. – počátku 19. století.

Monumentorum Custos / Časopis pro památky severozápadních Čech

V pořadí deváté číslo časopisu přineslo odborné příspěvky věnující se kulturnímu dědictví severozápadních Čech. V centru pozornosti byly církevní památky, jejich výzdoba a vybavení. Kromě obsáhlých studií o alabastrovém oltáři v kostele sv. Floriána v Ústí nad Labem a barokním oltáři baziliky Panny Marie Bolestné v Bohosudově nabídlo drobnější články věnované obnově a dokumentaci památek a zprávy o proběhlých akcích a seminářích.

Čtete také v první části:

Výstava Zaniklá krajina severozápadních Čech (str. 36)

Projekt Naše kulturní dědictví – hornická kulturní krajina Krušnohoří/Erzgebirge (str. 41)

Územní odborné pracoviště v Liberci

Kontakt

ředitel: Mgr. Miloš Krčmář

Jablonecká 642/23
460 01 Liberec

tel.: 485 222 411

e-mail: sekretariat.liberec@npu.cz

www.npu.cz/uop-liberec

Poradní orgány ředitele

Ediční a publikační rada

Interní komise

Krajská archeologická komise

Památková rada

Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci
za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Rekonstrukce domu U Pelikána čp. 243 v Liberci

V roce 2017 proběhla obnova mansardové střechy a fasády památkově chráněného domu U Pelikána v ulici Na Perštýně v Liberci. Klasicistní dům, který postavil Johann Karl Kunze pro barvíře Andrease Altmanna, zůstal po plošném odstranění klasicistní zástavby během druhé poloviny 20. století jediným dokladem charakteru zdejších původních domů. Během renovace byla nepůvodní eternitová krytina nahrazena vláknocementovými šablonami, dožilá fasáda byla lokálně doplněna vápennou maltou a natřena monochromním minerálním nátěrem světle šedého odstínu. Došlo také k restaurování štukových ornamentů včetně domovního znamení. Zdařilá rekonstrukce citlivě navázala na historickou podobu jednoho z důležitých zástupců liberecké klasicistní architektury.

Dům U Pelikána v Liberci po obnově

Obnova fasád zámku čp. 50 ve Stráži pod Ralskem

*Zámek ve Stráži pod Ralskem
po obnově fasád severovýchodního
a východního křídla*

První etapa celkové obnovy venkovních fasád zámku čp. 50 ve Stráži pod Ralskem byla zahájena u severovýchodního a východního křídla. Během prací byly podrobně vyhodnoceny veškeré nálezové situace, dokládající vývoj stavby od raně gotické přes pozdně gotické, renesanční a barokní fáze až po výslednou klasicistní etapu a její mladší úpravy. Cenné prvky starších řešení fasády včetně torz renesančních sgrafit byly restaurátorsky zafixovány a překryty novou omítkou. Průčelí bylo obnoveno v klasicistní podobě, se kterou korespondují ostění okenních otvorů, sokly a profilovaná korunní římsa. Proběhla také rekonstrukce okenních výplní či restaurování okenních mříží.

Restaurování hlavního oltáře z kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie v Horní Řasnici

Restaurování hlavního oltáře probíhalo v dílčích etapách v letech 2012–2017. Před zahájením záchranných prací se oltář nacházel v torzálním stavu, architektura i jednotlivé dřevorezby vykazovaly silné napadení červotočem. Pro záchranu oltáře bylo nutné nejprve provést petrifikaci a teprve poté mohl být proveden restaurátorský průzkum. Následovalo upevnění uvolněných partií polychromie a snímání nepů-

Hlavní oltář z kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie v Horní Řasnici po restaurování

vodních přemalob, připevnění odpadlých řezb a dořezání chybějících drobnějších prvků. Následovala retuš a rekonstrukce polychromie. Tím byla zrestaurována architektura oltáře a restaurátorské práce se přesunuly na svatostánek, sochy sv. Václava a sv. Josefa a obrazy Panny Marie Immaculaty, Boha Otce. Na závěr proběhly dořezby a rekonstrukce chybějících akantových řezb – dvě symetrická křídla po stranách architektury a nástavec oltáře. Slavnostní vysvěcení zrestaurovaného hlavního oltáře Neposkvrněného Početí Panny Marie se konalo 17. listopadu 2017.

Další významné obnovy

K dalším obnovám kulturních památek uskutečněným za odborné spolupráce ÚOP v Liberci patří rekonstrukce náměstí v Novém Boru, pokračující obnova zámku v Horní Libchavě, kostelů sv. Máří Magdalény v Mařenicích, sv. Zikmunda ve Stráži pod Ralskem, sv. Vavřince v Jezvém, sv. Fabiána a Šebestiána v Zákupech a sv. Jana Křtitele v Brenně. Dalšími etapami pokračovaly práce na hradech Kumburk a Valdštejn.

V roce 2017 byla zahájena celková obnova poutního areálu s kostelem Navštívení Panny Marie v Horní Polici financovaná dotací IROP.

Po šesti letech bylo ukončeno restaurování středověkých nástěnných maleb v kostele sv. Havla v Kuřívodech. Zahájena byla záchrana malovaného stropu v kostele sv. Stanislava v Loukově a pokračovala obnova výmalby v kostele sv. Josefa v Krásné. Dále proběhlo restaurování vybraných náhrobků v areálu kostela Narození sv. Jana Křtitele v Kamenickém Šenově, sloupu se sochou Panny Marie v Doksech nebo sochy sv. Jana Nepomuckého ve Vítovicích v Krkonoších. Dílčí etapy restaurátorských prací probíhaly na vybraných movitých památkách, například na hlavních oltářích v kostelech sv. Josefa v Krásné, sv. Filipa a Jakuba v Roztokách u Jilemnice, sv. Archanděla Michaela ve

Smržovce nebo na bočním oltáři sv. Jana Nepomuckého v kostele sv. Alžběty Uherské ve Cvikově.

Vzdělávací aktivity

Přednáškový cyklus Památky kolem nás

Přednáškový cyklus pořádaný ve spolupráci ÚOP v Liberci s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci zahájila přednáška Mgr. Petry Šternové na téma Architekturou k uzdravení, meziválečná sanatoria a ozdravovny v Libereckém kraji. Následovalo dalších sedm přednášek, z nichž se některé uskutečnily v rámci tématu NPÚ Krajina. Jednalo se o příspěvky Krajinou okolí Jablonného v Podještědí od minulosti k dnešku Ing. Lucie Medkové, Ph.D., a Ing. Evy Klápštové, Vhodné květiny pro náš venkov Ing. Adama Baroše, Putování krajinou Zahrádecka v průběhu dob RNDr. et PhDr. Markéty Šantrůčkové, Ph.D., Vhodné květiny pro náš venkov Ing. Martina Webera a Významné stromy a aleje Libereckého kraje Mgr. Šárky Mazánkové. Dále zazněla přednáška Ing. Tomáše Krebse o 120 letech libereckých tramvajů a Bc. Radima Váchy s názvem Záchrana Starého hřbitova v Kamenickém Šenově aneb spolek SONOW a jeho snaha o kultivaci veřejného prostoru. Cyklus zakončil příspěvek z okruhu moderní architektury Kam s ním? Hromadné garáže v meziválečném Liberci a Jablonci nad Nisou v podání Mgr. Jaroslava Zemana.

Publikační činnost

Fontes Nissae – Prameny Nisy

Odborné recenzované periodikum vychází dvakrát ročně ve spolupráci Technické univerzity v Liberci, Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Liberci, a dalších šesti institucí. Obsah časopisu je zaměřen na památky, historii a umění v oblasti

dnešního Libereckého kraje s přesahy do částí někdejších Zemí koruny české, zejména Horní Lužice a Dolního Slezska. Obsah XVIII. ročníku tvoří celkem 11 recenzovaných příspěvků (studii a materiálii), množství zpráv a recenzí.

Propagační letáky Prezentace památek

V roce 2017 vydal NPÚ, ÚOP v Liberci, dva propagační letáky prezentující vybrané památky na území Libereckého kraje. První přináší informace o kostele Povýšení sv. Kříže v Jablonci nad Nisou, druhý o bývalém Beranově hostinci č. e. 14 na Trávníčku. Oba letáky vyšly v české, anglické a německé jazykové mutaci a jsou k dispozici volně v síti informačních center v regionu Trojmezí a v elektronické podobě na webových stránkách libereckého pracoviště NPÚ.

Čtěte také v první části:

Výstava Překrývání (str. 36)

Konference Nová věcnost v Československu? / Neue Sachlichkeit in der Tschechoslowakei? (str. 41)

Územní odborné pracoviště v Josefově

Kontakt

ředitel: Ing. Jiří Balský
Okružní 418
551 02 Jaroměř-Josefov
tel.: 491 814 357
e-mail: sekretariat.josefov@npu.cz
www.npu.cz/uop-josefov

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení
věci za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Restaurování oltáře Panny Marie v kapli sv. Michala v Úpici

Barokní oltář z konce 17. století, tvořený sochou Panny Marie Immaculaty v akantovém orámování, se nacházel dlouhodobě v kritickém stavu. V letech 2014–2017 byl kompletně restaurován a navrácen do autentické historické podoby. Dřevní hmota musela být náročně zpevňována, barokní zlacení a polychromie byly velmi špatně dochovány a převrstveny mladšími vrstvami; po domluvě bylo na akantovém rámu zlacení kompletně rekonstruováno a na sochařské výzdobě byla prezentována druhotná celistvě dochovaná historická polychromie. Zrestaurováno bylo také antependium z 19. století na oltářní menze.

Vzdělávací aktivity

O pískovci v Šárovcově Lhotě

Workshop v Šárovcově Lhotě byl v roce 2017 věnován pískovci

Třetí ročník workshopu v cihelně v Šárovcově Lhotě se zaměřil na vlastnosti pískovce jako stavebního kamene, možnosti použití ve stavebnictví a způsoby jeho opracování. Účastníci se seznámili s historickými způsoby těžby a opracování pískovce i současnými postupy, poznali tento materiál i z pohledu restaurátora. Při praktických cvičeních si vyzkoušeli opracování kamene kopiemi historických nástrojů i postupy uplatňované při současné kameňnické práci.

Konference Možnosti požární ochrany historických staveb se zaměřením na stavby dřevěné

Konferenci o možnostech požární ochrany historických staveb uspořádal Národní památkový ústav se sdružením Omnium, z. s., v reakci na zničující požár kostela Božího těla v Gutech. Napříč příspěvky rezonovala potřeba zlepšit stav zabezpečení kulturních památek, rozšířit možnosti financování, ale také výzva volit zodpovědně způsob požárního zabezpečení s ohledem na památkové hodnoty objektu i možnosti efektivního zásahu v případě zahoření. ÚOP v Josefově následně navázalo intenzivnější spolupráci s Hasičským záchranným sborem Královéhradeckého kraje zaměřenou na posilování prevence vzniku požárů památkově chráněných staveb, v první etapě především dřevěných.

Setkání knihovníků na Kuksu

V hospitálu Kuks proběhl již druhý seminář s praktickou dílnou určený všem, kteří se každodenně starají o historické knihovní fondy. Bohatství uchovávané nejen v zámeckých knihovnách spravovaných Národním památkovým ústavem a Národním muzeem zůstávalo dosud skryto domácí i světové badatelské veřejnosti. Účastníci setkání se seznámili s metodami zacházení se starými tisky, jejich katalogizace a zpřístupnění veřejnosti.

Čtěte také v první části:

Přednáškový cyklus Barokní krajina (str. 37)

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

Kontakt

ředitelka: Mgr. Naděžda Pemlová
Příhrádek 5
531 16 Pardubice
tel: 466 797 711
e-mail: sekretariat.pardubice@npu.cz
www.npu.cz/uop-pardubice

Poradní orgány ředitelky

Interní komise
Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu péče o kulturní památky v územní působnosti NPÚ, ÚOP v Pardubicích
Krajská archeologická komise
Památková rada ředitele/ky NPÚ, ÚOP v Pardubicích
Redakční rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a zrušení věcí za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Restaurování mariánského sloupu v Chocni

V roce 2017 proběhlo velmi náročné restaurování celého sloupu. Předcházející restaurátorský průzkum konstatoval havarijný stav všech čtyř soch i středního trojbokého sloupu – pylonu s výzdobou. Vrcholová socha Panny Marie i světecké sochy byly transferovány do ateliéru restaurátorů. Pylon byl rozebrán a vzhledem ke stavu kamene musely být tři jeho části oproti původ-

nímu plánu nově vysekány. Na sochách restaurátoři sejmuli značnou část doplňků, které tvarově i materiálově nevyhovovaly, kámen očistili, zpevnili, vytmelili, provedli lazurní barevnou retuš a hydrofobizaci. V dolních partiích soklu proběhlo odsolování pískovce a na původních částech pylonu byl realizován stejný restaurátorský zásah jako u soch. Následně byly nové prvky i dochované části osazeny na nerezové čepy.

Mariánský sloup v Chocni – detail zlacení

Obnova střechy a fasády domu čp. 142 v Lanškrouně

Dům na náměstí A. Jiráska slouží v současné době jako městská knihovna. V roce 2017 proběhla celková obnova vnějšího pláště, která zahrnovala výměnu střešní krytiny, opravu krovu a rehabilitaci historické fasády. Obnova historické fasády spočívala v odstranění novodobých cementových omítek z 20. století v ahistorických žlutých a zelených odstínech, následovala konzervátorská -restaurátorská oprava dochovaných historických říms a rehabilitace původního členění fasády. Provedenou obnovu lze z památkového hlediska hodnotit více než pozitivně. V tomto kontextu je nutné vyzvednout chvalyhodný přístup vlastníka stavby města Lanškrouna.

Prezentační činnost

Představení dokumentu o záchraně kostela Nalezení sv. Kříže v Litomyšli v Českém centru ve Vídni

Začátkem srpna se ve Vídni uskutečnilo promítání dokumentárního filmu o záchraně piaristického kostela Nalezení sv. Kříže v Litomyšli, které

pořádalo České centrum ve spolupráci s NPÚ, ÚOP v Pardubicích.

Představení dokumentu v Českém centru ve Vídni

Dorazili jak ti, kteří se zajímají o historii a kulturu, tak restaurátoři, novináři nebo představitelé ministerstva zahraničí. Národní památkový ústav rovněž po celou první polovinu letních prázdnin prezentoval ve výloze Českého centra samotnou obnovu kostela, DVD s dokumentem i propagační materiály informující o litomyšlských památkách, jež poskytlo v anglické i německé verzi Informační centrum v Litomyšli.

Čtěte také v první části:

Metodika záchraný a prezentace lidového kulturního dědictví Českomoravského pomezí (str. 52)

První knihobudka na starém městě v Pardubicích (str. 54)

Územní odborné pracoviště v Telči

Kontakt

ředitel: Mgr. Pavel Macků
Hradecká 6
588 56 Telč
tel.: 567 213 116
e-mail: sekretariat.telc@npu.cz
www.npu.cz/uop-telc

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci
za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Prezentační činnost

Výstava Telč v průběhu staletí

Od 3. do 31. srpna byla v zámecké zahradě státního zámku Telč instalována výstava, která návštěvníky seznámila s rozvojem panství a podobou okolní krajiny od 17. století po součas-

nost. Představila panství Telč jako promyšleně fungující hospodářský celek, pro nějž byl klíčový rozvoj rybníkářství a lesního hospodářství. Utváření a modelování krajiny zde probíhalo po staletí v duchu harmonického začlenění drobné architektury a uměleckých prvků do celkové kompozice panství, které bylo po staletí protknuto hlubokou vírou jeho majitelů i obyvatel samotných. Výstavu uspořádalo ÚOP v Telči ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem a doprovázelo ji vydání stejnojmenné publikace.

Přednáškový cyklus Rodinné stříbro – Památky kolem nás

Přednáškový cyklus ÚOP v Telči je již pevně ukotvenou tradicí, která si získala své příznivce a své publikum. S péčí o kulturní památky i dalšími tématy posluchače seznamují jak odborníci z ÚOP v Telči, tak z dalších institucí. Cyklus v roce 2017 doprovázela výstava Od bratří Wrightů k dnešku – historie letectví v díle plastikových modelářů (nejen)

z Vysočiny, která představila zástupce všech epoch létání. Byla zacílena na modely vojenských letounů převážně větších měřítek z období 20. a počátku 21. století. Výstavu doplnila speciální část věnovaná výročí vzniku nejznámějšího evropského letounu Spitfire a letecké artefakty a odznaky ze soukromé sbírky.

Vybrané obnovy památek

Obnova pivovaru v Kamenici nad Lipou

Příkladnou obnovou prošel pivovar v samotném centru MPZ Kamenice nad Lipou. Soubor pivovarských staveb vystavěný po roce 1860 není kulturní památkou, avšak představuje jednu z dominant plošně chráněného území. V roce 2017 došlo k celkové adaptaci objektů, jejímž záměrem bylo obnovit v areálu pivovarnický provoz. Byly opraveny a vyměněny dřevěné prvky stropů a krovů, nově položena pálená krytina a rehabilitován vzhled hvozdu. Hlavní budova byla opatřena replikami původních dřevěných oken a obnoveny byly rovněž chybějící omítky. Areál je v současnosti funkční a otevřen návštěvníkům, ačkoli jej čekají ještě finální úpravy.

Obnova vesnického domu s černou kuchyní v Daňkovicích na Žďársku

Dům čp. 47 v Daňkovicích patří díky svým původním konstrukcím ke zvláště hodnotnému kulturnímu dědictví Vysočiny. Je významným dokladem zděného vesnického stavení severního Horácka. Postupná obnova probíhá od roku 2014, kdy dům získal nového majitele. Jsou zde k vidění tradiční hliněné a vápenné omítky, dřevěné a cihelné podlahy, původní vybavení aj. V roce 2016 byla na původní opravený krov navracena dřevěná šindelová krytina, byly restaurovány původní okenní a dveřní výplně i dřevěný prkenný štít (lomenice). Zachovaná zcela ojedinělá černá kuchyně se prakticky nezměnila od dob svého vzniku. V roce 2017 probíhaly práce v interiéru a v okolí byly vysázeny původní dřeviny a květinová zahrada.

Restaurování sloupu Nejsvětější Trojice v Jaroměřicích nad Rokytnou

Sloup se sousoším Nejsvětější Trojice naproti hlavnímu vstupu do zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou byl vystavěn v letech 1713–1716. Důvodem obnovy v roce 2017 byl narušený stav památky, zejména povrchová degradace kamene a poruchy omítek. Restaurátorský

zákrok byl koncipován jako soubor opatření k ošetření a záchraně hmotné podstaty památky. Kámen byl očištěn, zbaven mikrovegetace a lokálně konsolidován. Dožilé tmely byly nahrazeny materiálem na minerální bázi. Trhliny byly injektovány a kovové atributy antikorozně ošetřeny, nově natřeny či přezlaceny. V případě architektury došlo pouze k lokálnímu vyspravení poškozených míst, rozsáhlejší obnova by měla následovat v blízké budoucnosti.

Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v Řehořově u Jihlavy

Žulový sloup s vrcholovou sochou sv. Jana Nepomuckého z pískovce pochází z doby kolem roku 1750 a výtvarně dotváří prostranství návsi v Řehořově na Jihlavsku. Mikrovegetace a prachové depozity zakrývaly souvrství polychromie, tvořené množstvím často málo odborných vysprávek a přetěrů původní barevné vrstvy. Povrch kamene byl degradován, trhlinka v dřívku sloupu byla v minulosti stažena kovovými sponami a pozlacená svatozář vykazovala známky koroze. V první fázi obnovy bylo demontované sousoší převezeno do ateliéru a podrobena rozšířenému restaurátorskému průzkumu. Na jeho základě byla upřesněna koncepce zásahu zejména u polychromie, jejíž náročná obnova byla provedena s určitou mírou respektování vysprávek a za pomoci retuší, případně dílčích rekonstrukcí originální vrstvy polychromie. Sousoší s obnovenou polychromií i pětihvězdičkovou obroučkovou svatozáří bylo instalováno na obnovený sloup.

Operativní průzkumy a dokumentace

Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod

Areál psychiatrické nemocnice v Havlíčkově Brodě

V roce 2017 provedlo ÚOP v Telči kompletní průzkum areálu léčebny pro návrh na zapsání na seznam KP. Areál je dokladem snahy státu o zlepšování zdravotně sociálního stavu populace a posilování zdravotní péče v našich zemích od druhé poloviny 19. po první třetinu 20. století. Zcela soběstačný areál léčebny, kompletně realizovaný ze státního rozpočtu, je typickým příkladem tehdejší obrovské občanské výstavby charakteristické osvětleným záměrem a kvalitním, řádně dodržným projektem. Průzkum potvrdil sofistikovaná stavební řešení, množství dochovaných prvků řemeslné výroby v interiérech i exteriérech; mezi mizejícími jsou to např. klempířské výrobky, mezi hojně zastoupenými třeba výplně dveřních otvorů, podlahové povrchy skryté pod PVC a další. Nelze popřít projev důmyslného urbanismu, architektury i stavitelství. Ústav patří v Kraji Vysočina mezi ojedinělá díla svého druhu a patrně zde nemá obdoby svým rozsahem, dochovanou funkcí a mírou intaktnosti.

Kaple Panny Marie v Simtanech na Havlíčskobrodsku – nález barokních maleb v interiéru

Simtany, malba s tváří patřící patrně římskému vojákovi

Během udržovacích prací na objektu, toho času bez památkové ochrany, byly odhaleny prvky nad soklem prozrazující barokní tematiku. Z následné sondáže je zřejmý neobvykle bohatý a kvalitní výjev barokního mistra. Plánované restaurátorské celoplošné odhalení maleb by mělo prozradit jejich tematiku. Vysoká umělecká úroveň interiérových maleb v běžné kapličce je pro kraj nebývalá.

Publikační činnost

Adaptace zámku v Náměšti nad Oslavou na prezidentské sídlo

Vít Hrbek

Viz kapitola Publikační činnost

Telč v průběhu staletí

Martina Indrová – Irena Tobiášková

Publikace vydaná u příležitosti stejnojmenné výstavy seznamuje čtenáře s rozvojem panství Telč a podobou okolní krajiny od 17. století po současnost.

Památky Vysočiny 2016

Sborník přináší tematicky různorodé příspěvky, zabývající se např. proslulým poutním místem Křemešník nedaleko Pelhřimova nebo vilou Marie Karas v Jihlavě. V části věnované obnovám je přiblížena obnova kostela sv. Víta v Jemnici, fasád hradu Ledec nad Sázavou a rekonstrukce Staré radnice v Havlíčkově Brodě. Dále je představen projekt Telč, jezuité, řád a jeho mecenáši či seminář o historických hřbitovech, uspořádaný ve spolupráci s Ústavem historických věd Filozofické fakulty Univerzity Pardubice.

Čtěte také v první části:

Mezinárodní škola Scola Telcz 2017 (str. 41)
Archeologický výzkum na zámku v Telči (str. 51)

Územní odborné pracoviště v Brně

Kontakt

ředitel: PhDr. Zdeněk Vácha
nám. Svobody 8
601 54 Brno
tel.: 542 536 111
e-mail: sekretariat.brno@npu.cz
www.npu.cz/uop-br

Poradní orgány ředitele

Archeologická komise NPÚ, ÚOP v Brně
Interní komise
Památková rada
Regionální komise pro posuzování
návrhů na prohlášení věci za kulturní
památku

Objekt ve správě pracoviště

Vila Stiassni
tel.: 778 545 993, 724 756 189
web: www.vila-stiassni.cz

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Ústavní soud v Brně

V roce 2017 byla dokončena obnova uličních průčelí monumentální neorenesanční budovy Ústavního soudu, původně Zemské sněmovny postavené v letech 1875–1878 podle projektu Antona Heffta a Roberta Raschky. Po sanaci spodního zdiva byly doplněny plochy omítek a domodelovány absentující části výzdoby. Barevný tón nátěru fasády vychází z původního odstínu identifikovaného ze světlíku. Restaurovány byly dveře hlavního vstupu a pískovcové bloky pilířů kočárového vjezdu. Akce završila několikaletou komplexní obnovu budovy.

Obnovené průčelí Ústavního soudu v Brně

Hrobka opatství sv. Tomáše na Starém Brně

Restaurátorskou obnovou prošla hrobka augustiniánského opatství svatého Tomáše na Starém Brně umístěná na brněnském Ústředním hřbitově. Tvarově bohatá historizující architektura vznikla kolem

roku 1885 dle projektu brněnského architekta Germana Wanderleye a je mimo

jiné místem posledního odpočinku opata Johanna Gregora Mendela, zakladatele vědy o genetice a základních principech dědičnosti. V rámci obnovy proběhla výměna dvou prasklých pilířů, byl vybudován nový základ pod balustrádou včetně odvodnění a celkově obnoveny kamenné prvky. Na základě průzkumů bylo provedeno zlacení detailů. Náročná obnova byla provedena s finančním příspěvkem z programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností Ministerstva kultury ČR.

Boční oltář v chrámu Jména Panny Marie ve Křtinách

Komplexní restaurátorský zásah proběhl v letech 2012–2017 na barokním bočním oltáři Čtrnácti sv. pomocníků v poutním chrámu Jména Panny Marie ve Křtinách. Restaurování, které lze označit za mimořádně přínosné a kvalitně provedené, bylo koncipováno s maximální snahou odstranit neadekvátní druhotné zásahy a respektovat výrazové hodnoty a autenticitu původního barokního provedení. Obnova byla z velké části financována

z Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR a z dotací Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Archeologické výzkumy

Hrad Veveří, výkopy pro vodovodní potrubí na arkádovém nádvoří

V roce 2017 proběhlo celkem 18 výzkumných akcí záchranného charakteru. Na hradě Veveří (okr. Brno-město) byly uskutečněny 4 akce, dále proběhl výzkum v areálu zámku Uherčice (okr. Znojmo) a na zřícenině hradu Templštejn u Jamolic (okr. Znojmo). Rozsáhlé záchranné archeologické výzkumy proběhly v souvislosti s výstavbou rodinných domků v trati „Spálený“ na katastru Dambořic (okres Hodonín) a v prostoru západního valu předhradí ve Znojmě-Hradišti.

Vzdělávací aktivity

V průběhu roku 2017 zajišťovalo pracoviště kurz Kulturní dědictví a památková péče na Moravě v rámci Univerzity 3. věku Masarykovy univerzity v Brně. Ve spolupráci s Knihovnou Jiřího Mahena v Brně byl připraven přednáškový cyklus Za historií a památkami Jihovýchodní Moravy s podtitulem Ve městě i na cestě. Přednášeli odborníci z ÚOP v Brně a v Kroměříži.

Odborně-metodické dny (OMD) a odborné semináře

V březnu se uskutečnil OMD s titulem Záchrané archeologické výzkumy (s důrazem na objekty lidového stavitelství, zahrady a parky). Na Mohyle Míru u obce Prace proběhl OMD na téma Sanace historických staveb – příklad Mohyly míru s podtitulem Ochrana proti zemní vlhkosti, odstranění závad a regulace klimatu – alias Oprava Mohyly snad již na delší dobu, než jednu zimu. V závěru

roku vystoupili na dalším OMD pracovníci Památkové inspekce MK ČR na téma Předmět ochrany kulturní památky a určování jejího rozsahu.

Workshop zaChraňte stodoly

V září 2017 se uskutečnil IV. ročník workshopu zaChraňte stodoly v Hrubé Vrbce, věnovaný tradičnímu stavitelství z hlíny na příkladu obnov unikátně dochovaného souboru vrbeckých stodol. V průběhu dvou dnů si zájemci z široké veřejnosti vyzkoušeli přípravu hliněné směsi pro cihly i omítky, nahazování omítky i výrobu hliněných cihel. Za čtyři roky trvání workshopů opravili účastníci osm stodol a postavili topeniště z pálených cihel a hlíny v Kuželově. Dvě opravované stodoly a areál usedlosti čp. 12 v Hrubé Vrbce byly v rámci kampaně zaChraňte stodoly prohlášeny za kulturní památky.

Publikační činnost

V roce 2017 vyšlo 19. číslo bulletinu **Památková péče na Moravě – Monumentorum Moraviae tutela**, věnované především sakrální architektuře.

Byl vydán dvanáctý díl edice **Katalog lidové architektury, okres Znojmo. Zaměření studentů FA VUT v Brně pod vedením Antonína Kuriala**. Aktuální svazek mapuje lidové stavitelství na území okresu Znojmo.

Tématu vojenství a lovectví je věnována publikace **Zbraně a zbroje na Státním zámku Hluboká. Poklady zbrojnic na hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu**.

Čtěte také v první části:

Vzdělávací program Umění čist krajinu (str. 35)

Odborný seminář Památky zahradního a krajinářského umění, jejich historie a současnost (str. 35)

Výstava Poklady zbrojnic na státních hradech a zámcích (str. 47)

Metodické centrum moderní architektury v Brně

Kontakt

Vedoucí: Ing. Petr Svoboda
Hroznová 82/14, 603 00 Brno
tel.: 724 016 567

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vědecko-výzkumná a publikační činnost

Aktivity metodického centra (MCMA) v sobě pojí správu a veřejné zpřístupnění vily Stiassni i specializované činnosti zaměřené na podporu obnovy památek architektury 20. století. Expertní činnost se v roce 2017 soustředila na výzkum vedoucí k vydání dvou metodických publikací. Dále vyšly odborné publikace Vila Stiassni – 90 let pohnutých osudů a Brněnský Písečník, místo, které nespolykal čas. Stejně jako

v předchozím roce MCMA koordinovalo národní výzkumný projekt Analýza a prezentace hodnot moderní architektury 60. a 70. let 20. století jako součásti národní a kulturní identity ČR financovaný Ministerstvem kultury v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje. V rámci tohoto projektu proběhl v prostorách ČVUT v Praze workshop Výtvarné umění jako součást architektury 60. a 70. let

20. století a byla vydána odborná monografie Nádraží Ostrava-Vítkovice.

Ve spolupráci s rakouskými Donau-Universität Krems a Bundesdenkmalamt je od roku 2016 připravován projekt Platforma pro technologie obnovy památek moderní architektury. Společně s vydavatelstvím FOIBOS BOOKS byla dokončena první etapa projektu Slavné školy 1918–2018, kdy byly zpracovány

objekty škol z období let 1918 až 1968; databáze je dostupná na www.slavnestavby.cz. MCMA v Brně rovněž spolupracovalo s Muzeem Brněnska na projektu Stopy textilních magnátů v Brně, jehož výsledky byly publikovány ve stejnojmenné knize.

Vzdělávací aktivity

Seminář Požární ochrana industriálních památek a historických budov

Ve dnech 15. a 16. června 2017 proběhlo ve vile Stiassni mezinárodní setkání na téma Požární ochrana industriálních památek a historických budov. Na semináři určeném pro české a norské památkáře, muzejníky, hasiče a provozovatele památek byly představeny výsledky tříletého výzkumného projektu NPÚ, který vedl ke vzniku podrobné metodiky požární ochrany zpřístupněných památek. Setkání umožnilo cennou výměnu zkušeností na mezioborové i mezinárodní úrovni. Akce byla podpořena z Fondu pro bilaterální spolupráci na programové úrovni FM EHP/Norska.

Britský Workcamp ve vile Stiassni

Britská nezisková organizace The Friends of Czech Heritage – Přátelé českých památek vyslala i v roce 2017 do České republiky zhruba desítku dobrovolníků, kteří se od 9. do 15. července podíleli na obnově posledních zanedbaných částí zahrady vily Stiassni. Prostor byl také pro diskuse s českými dobrovolníky a památkáři, došlo i na pracovní setkání se zástupci spolku Centrum Josefa Arnolda v zahradě Arnoldovy vily – významné brněnské památky, která čeká na opravu a nové využití.

Prezentační činnost

Výstava Stavět a bydlet ve vile Stiassni

Jednou z akcí pořádaných ve vile Stiassni byla výstava Stavět a bydlet! Pionýři moderního bydlení 1906–2016, kterou si mohli návštěvníci prohlédnout v průběhu července a srpna. Prostor bývalé kuchyně a přípravny, dnes využívaný jako výstavní sál, se proměnil v místo věnované vývoji funkčního městského bydlení, od sídlišť v Drážďanech a Kolíně nad Rýnem přes stuttgartský Weissenhof, brněnskou kolonii Nový dům a pražskou Babu až po aktuální projekt nového sídliště Spreebord v Berlíně. Výstava byla zapůjčena z berlínského Werkbundu a doplnily ji dva modely domů z kolonie Nový dům, které propůjčilo Muzeum města Brna.

Další výstavy a akce

V roce 2017 proběhlo celkem osm přednášek pro nejširší veřejnost, které se věnovaly aktuálním výstavám, výzkumným projektům či vydávaným publikacím. Po celý rok byly k vidění výstavy věnované architektuře 20. století. V lednu a únoru probíhala výstava k devadesátinám brněnského architekta a pedagoga Ivana Rullera, kterou vystřídaly Technické památky v Norsku a České republice. Březen až červen patřil expozici Dobřichovické vily: sídla pražské honorace. Studenti FAVU VUT v Brně pak vystavovali své fotografie nazvané Vila Stiassni: proměny. Sezónu zakončila výstava věnovaná architektovi vily Stiassni Ernstu Wiesnerovi.

Z návštěvníckého programu ve vile Stiassni je třeba zmínit květinová aranžmá ve stylu 30. let, která si mohli návštěvníci prohlédnout od 27. ledna do 5. února. Přípomínkou šermu jako významného ženského sportu v meziválečném období, kterému se věnovala také nejmladší příslušnice rodiny Stiassni, byla výstava En garde. Při několika příležitostech byly připraveny kostýmované noční prohlídky, které nabídly příběh na motivy knihy Choderlose de Laclose Nebezpečné známosti nebo návštěvníky zapojily do vyšetřování vraždy továrníka – tímto programem se vila Stiassni připojila k Hradozámecké noci.

Celkově vilu Stiassni v roce 2017 navštívilo 11 935 návštěvníků, o 1 643 více než v předchozím období.

Z mimořádných akcí lze jmenovat setkání rodin Löw-Beer, Tugendhat a Stiassni, které se v Brně uskutečnilo v květnu a mělo zázemí také ve vile Stiassni. Na pozvání představitelů města se do Brna sjela více než stovka potomků slavných podnikatelských rodin.

Noční kostýmované prohlídky ve vile Stiassni

Hradozámecká noc ve vile Stiassni

Čtěte také v první části:

Odborně metodický den Památky a krajina města (str. 52)

Územní odborné pracoviště v Olomouci

Kontakt

ředitel: Mgr. František Chupík, Ph.D.
Horní náměstí 25
779 00 Olomouc
tel.: 585 204 111, 775 888 957
e-mail: sekretariat.olomouc@npu.cz
www.npu.cz/uop-olomouc

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci
za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Restaurování slavnostního sálu Fakultní základní školy Komenium Olomouc

V letech 2016 a 2017 byla úspěšně zahájena oprava a restaurování slavnostního sálu FZŠ Komenium Olomouc, postavené v letech 1873–1875. Slavnostní sál zdobí iluzivní a figurální výmalba ve stylu neorenesančního dekorativismu a osvětluje jej nyní již zrestaurovaný osmiramenný odlévaný lustr, původně na plyn. Výmalba je provedena klišovými a temperovými barvami na starší hlazené omítce z doby dokončení stavby školy, v kombinaci s olejovou malbou jako imitací mramoru na pilastrech. Tým restaurátorů započal svou práci na stropě sálu, jenž byl kromě znečištění a nesoudržnosti barevných vrstev v jedné třetině zvlněný v důsledku částečného prohoření z druhé poloviny 20. století, římsa fabionu pod stropem nesla stopy tektonických trhlin. Další etapa v roce 2017 navázala restaurováním stěn sálu, které bude pokračovat v roce 2018.

Restaurování slavnostního sálu FZŠ Komenium Olomouc

Evidence a dokumentace památek

Základní evidence mobiliárních fondů (ZEMF) byla v průběhu roku 2017 v rámci Olomouckého kraje prováděna na instalovaných objektech Šternberk, Bouzov a Velké Losiny. Pracovníci olomouckého pracoviště připravili v závěru roku 2017 mobiliární fond hradu Šternberk k protokolárnímu předání.

Probíhala průběžná archivace a aktualizace dat v programu ArtGuard na základě historicky pořízených digitálních fotografií a videosnímků projektu Informačního systému ochrany. Současně byly provedeny lustrace hledaných či odcizených předmětů v rámci mezinárodní spolupráce.

Vkládáním dalších digitálních dokumentů jsme ke konci roku 2017 dosáhli počtu 137 784 digitálních dokumentů z ÚOP v Olomouci (z celkového počtu 1 153 221).

Odbor EDIS pokračoval v revizi rozsahu památkové ochrany nemovitých kulturních památek. Dále probíhala bodová identifikace jednotlivých objektů a částí pro zpřesňování údajů v Památkovém katalogu.

Archeologické výzkumy

Odbor archeologie v roce 2017 realizoval 56 archeologických akcí. Mezi nevýznamnější odkryvy se řadí akce v historickém jádru Olomouce: III. etapa předstihového výzkumu v souvislosti s rekonstrukcí budovy Filozofické fakulty Univerzity Palackého na Křížkovského 10, dále náročný výzkum při rekonstrukci třídy 1. máje a výzkum během rekonstrukce budovy Filozofické fakulty Univerzity Palackého v ulici Na Hradě č. 5. Doklady o životě ve středověku přinesl také menší výzkum ve dvoře domu čp. 762 na náměstí Přemysla Otakara v Litovli.

Olomouc, Na Hradě č. 5 – záchranný archeologický výzkum

V souvislosti s rekonstrukcí budovy pro potřeby katedry historie FF Univerzity palackého v Olomouci proběhl počátkem roku 2017 terénní odkryv v suterénu a na dvorku objektu. V prostoru se dříve nacházelo olomoucké fojtství a později městská zbrojnice. Na dvorku se podařilo odkrýt severovýchodní nároží kamenné budovy, datované již do pozdně románského období. Stavba odpovídá

poloze tzv. Juliánské věže, zbořené roku 1673. Tuto věž lze pokládat za součást tzv. (Nového) Hrádku, který byl vybudován těsně před rokem 1213 a byl tvořen obytnou kamennou věží o rozměrech cca 8 × 10 m a další dřevohliněnou zástavbou. Samotná budova pozdějšího fojtství je dle nálezů mladší, z přelomu 13. a 14. století. Podle vyobrazení a dobových popisů se jednalo o čtvercovou budovu o straně cca 20 metrů s věžicí na jihovýchodní straně. Geofyzikální prospekce v roce 2016 potvrdila existenci věžice i na jihozápadní straně.

Olomouc, Křížkovského č. 10 – vyhodnocení druhé etapy záchranného archeologického výzkumu v prostoru nádvoří děkanátu Filozofické fakulty UPOL

V rámci druhé etapy záchranného archeologického výzkumu bylo odkryto 39 kostrových, orientovaných hrobů ve čtyřech řadách. Zemřelí byli bez výbavy či jakýchkoliv součástí oděvů. Pohřebiště by mělo náležet ke klášteru u sv. Jakuba, avšak datování je obtížné, s předpokladem do vrcholného středověku. Zajímavý je objev jámy zasekané 1,2 metru do skály, v jejímž zásypu se ukrývala keramika z doby kolem poloviny 10. století, železná sekerovitá hřívna a naprosto unikátní břidlicová destička 1 cm silná a přibližně 11 × 12 cm velká s rytinou mužské postavy nesoucí kříž. V okolí nebyly doloženy jiné stejně datované objekty. Nález je zajímavý i polohou na nejvyšším místě tzv. Petrského návrší, kde se nacházel nejpozději od roku 1063 biskupský kostel sv. Petra.

Břidlicová destička s rytinou mužské postavy, nalezená během 2. etapy výzkumu v Křížkovského č. 10

Olomouc, Křížkovského č. 10 – vyhodnocení třetí etapy záchranného archeologického výzkumu

Archeologické páce třetí etapy se soustředily na výzkum dvou nových suterénních místností v severním křídle objektu. Až do roku 1784 se zde nacházel hřbitov farnosti sv. Petra. Prozkoumaný terén dosáhl mocnosti 2,5 metru, až do hloubky necelých dvou metrů zasahovala úroveň hrobů. Celkem bylo odkryto 486 kostrových hrobů, převážně z období baroka. Jen asi deset hrobů bylo starších, vrcholně středověkých. Pod úrovní hřbitova byly dochovány situace ze středo- a mladohradištního období včetně pravěku. K nejzajímavějším patří stavba se srubovým základovým věncem o zjištěných rozměrech 6 × 5 m. Podle předběžného vyhodnocení zanikla někdy ve 12. století. V suterénu východního křídla byl zachycen objekt kruhového půdorysu o průměru 1,8 m,

Olomouc, Křížkovského 10 – ukázka medailonku s tisky z hrobové výbavy

Olomouc, Křížkovského 10 – archeologický výzkum v prostoru zaniklého hřbitova u kostela sv. Petra

zahloubený 80 cm do skalního podloží, který zanikl v polovině 10. století.

Další činnost odboru archeologie

V konzervátorské dílně bylo konzervováno několik set kovových artefaktů, mimo jiné i v rámci projektu NAKI II Moravské křižovatky. V archeologickém depozitáři na Wittgensteinově ulici bylo dokončeno stěhování archeologických nálezů ze starších provizorních úložišť do nové budovy. Pracovníci odboru archeologie se již tradičně zapojili do programu dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace (DKRVO) v cíli Odborné vyhodnocení poznatků o archeologickém památkovém fondu ČR. Dále byly zaměstnanci aktivní

ve Středomoravské archeologické komisi (SMAK). Pracovníci předali do tisku šest odborných článků a aktivně se účastnili celé řady konferencí, včetně jedné zahraniční. Úspěšně se rozvíjela také spolupráce s katedrou historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého (praxe studentů, přednášková činnost).

Čtete také v první části:

Výstava Komponovaná krajina v okolí Nových Zámků u Litovle (str. 35)

Vycházky za památkami Olomouckého kraje (str. 37)

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

Kontakt

ředitelka: PhDr. Jana Spathová
Sněmovní náměstí 1
767 01 Kroměříž
tel.: 573 301 456
e-mail: sekretariat.kromeriz@npu.cz
www.npu.cz/uop-kromeriz

Poradní orgány ředitelky

Interní odborná komise
Komise pro Havarijní program a Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajině památkové zóny
Krajská archeologická komise
Památková rada
Rada Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži
Rada projektu Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži
Redakční rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vybrané obnovy památek

Okres Kroměříž

Po dvou letech bylo dokončeno restaurování sousoší Nejsvětější Trojice v Hulíně. Na měšťanském domě čp. 142 na Riegrově náměstí v Kroměříži byla restaurována štuková výzdoba, opravena fasáda a vyměněna okna. Proběhlo restaurování soch sv. Jana Nepomuckého a sv. Vendelína v Kyselovicích a obnova a restaurování hřbitovní kaple v barokním hřbitovním areálu ve Střílkách. Dále bylo dokončeno restaurování bočního oltáře Čtrnácti svatých pomocníků v kostele Nanebevzetí

Zrestaurované sousoší Nejsvětější Trojice v Hulíně

Panny Marie v Kroměříži či zabezpečení výmalby kaple na zámku Dřínov. Na zámku v Bystřici pod Hostýnem proběhla rekonstrukce bývalé konírny a navazujících místností v přízemní části východního křídla zámku.

Okres Uherské Hradiště

Kostel sv. Martina v Buchlovicích prošel sanací zdiva a úpravou zpevněných ploch v okolí stavby. Bylo obnoveno vstupní průčelí kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti včetně restaurování kovových a zlacených prvků.

Okres Vsetín

Byla opravena fasáda věže kostela v Brankách a položena nová měděná krytina na bání. Obnovou fasády prošel také kostel Povýšení sv. Kříže v Halenkově a kostel Navštívení Panny Marie v Zašově, na zámku v Hošťálkově byla opravena západní fasáda. Ve Valašském Meziříčí v ulici Mostní bylo položeno nové dláždění, dále zde proběhla úprava prostoru na pěší zónu s vyznačením mýtné brány.

Okres Zlín

Na kostele sv. Cyrila a Metoděje v Bratřejově byly obnoveny fasády, na zámku Lešná u Zlína proběhlo odstranění škod po havárii vodo-

vodní přípojky, s restaurováním štukových prvků a parket. U vily Lékárna v Luhačovicích byl upraven terén a části fasády. Kostel ve Slavičíně získal nové vstupní schodiště, na zřícenině hradu Lukov proběhla v předhradí další etapa konzervace hradeb. V Malenovicích byly zahájeny práce na statickém zajištění a opravách vnějších fasád hradu, byly opraveny kamenné portály a vyměněny vstupní dveře zdejšího kostela sv. Mikuláše. Ve Zlíně proběhla výměna a repase části oken budovy radnice a oprava části omítaných ploch fasád a balkonů Morýsova domu čp. 1285.

Nové kulturní památky ve Zlínském kraji

V roce 2017 byl památkový fond kraje rozšířen, Ministerstvo kultury nově prohlásilo dvě kulturní památky: vinohradnickou bídu ve Veletinách, která doplnila zdejší cenný soubor památkově chráněných objektů, a sochu sv. Jana Nepomuckého v Těšově, kvalitní sochařské dílo z počátku 20. století.

Prezentační činnost

Přednáškové cykly

V obou přednáškových cyklech pořádaných ÚOP v Kroměříži – Zahradní kultura v souvislostech a Památky i nepamátky Zlínského kraje – bylo hojně zastoupeno mediální téma Krajina, kulturní i přírodní dědictví. Přednášky obohatily komentované vycházky, které představily kulturní i přírodní dědictví přímo v terénu. Zájemci se vypravili například na Hostýnsko, hrady Engelsberg a Starý Světlav nebo za lidovou architekturu na Valašsku. Poslední vycházka představila přírodní památku Obora u Kroměříže i z pohledu archeologie. Celkem šest vycházek přilákalo přibližně 100 zájemců.

K tématu Rok renesanční šlechty kroměřížské ÚOP připravilo ve spolupráci s Krajskou knihovnou Františka Bartoše ve Zlíně sérii tří přednášek – Putování Zlínským krajem za renesancí, Renaissance ve světské a církevní architektuře na Kroměřížsku a Kouzlo renesančních zahrad.

Příspěvky přednesené v rámci cyklu Památky i nepamátky Zlínského kraje se věnovaly například magické hoře Radhošť, přírodnímu a kulturnímu bohatství Hostýnska, umění ve veřejném prostoru města Zlína v proměnách času nebo renesanci ve světské a církevní architektuře na Kroměřížsku.

Prohlídková trasa Buchlovská spirála

Již čtvrtým rokem kroměřížské ÚOP společně se správou státního hradu Buchlov připravilo pro návštěvníky hradu speciální prohlídkovou trasu s odborným výkladem, tzv. Buchlovskou spirálu.

Vzdělávací aktivity

Buchlovský Sciurus 2017

Na hradě Buchlov proběhl v pátek 8. září osmý ročník symposia zaměřeného na tradiční poznávání a záchranu kulturních památek, a to nejenom ve Zlínském kraji.

Konference Hrady a tvrze v širších souvislostech

Kroměřížské ÚOP ve spolupráci se Sdružením pro stavebněhistorický průzkum pořádalo ve dnech 20.–23. června v prostorách Arcibiskupského zámku v Kroměříži 16. specializovanou konferenci stavebněhistorického průzkumu zaměřenou na Hrady a tvrze v širších souvislostech. Tato široká badatelská oblast byla v programu konference blíže specifikována čtyřmi okruhy: hrady a tvrze v historické sídelní struktuře, každodenní život na tvrzích a hradech, možnosti moderních technologií při odborné dokumentaci a aktuální výsledky průzkumů jednotlivých lokalit. Konference se zúčastnilo na 130 zájemců. V rámci konání konference zaznělo 40 příspěvků, týkajících se převážně lokalit v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, na Slovensku, ale i v jiných částech Evropy. Obsah těchto příspěvků zcela naplnil zvolené tematické okruhy konference. V roce 2018 bude z konference publikován sborník příspěvků pod názvem Svorník 2017.

Seminář Pečujeme o památky

Dne 15. června uspořádalo kroměřížské pracoviště ve spolupráci s Klubem UNESCO Kroměříž odborný seminář, na kterém byl prezentován významný podíl neziskových organizací v péči o památky. Setkání poskytlo příležitost ke sdílení zkušeností neziskovým, zejména dobrovolnickým organizacím i těm, kteří památky spravují.

Další události

Začátkem roku 2017 proběhlo krajské kolo soutěže o Cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón ve Zlínském kraji, komise hodnotila rok předcházející. O titul Historické město roku 2016 bojovalo za Zlínský kraj město Holešov.

Nominace na Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro

Obnova hlavního průčelí zámku v Holešově byla nominována na cenu Patrimonium pro futuro

V roce 2017 nominovalo ÚOP v Kroměříži na cenu dvě akce ve městě Holešov – obnovu hlavního průčelí holešovského zámku a objev pozdně gotického sklepa s trámovým stropem v domě čp. 26 na náměstí Dr. E. Beneše.

Publikační činnost

Ingredere Hospes X.

Časopis Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Kroměříži za rok 2017

ÚOP v Kroměříži vydává od roku 2008 každoročně publikaci Ingredere Hospes, která přispívá k hlubšímu poznání kulturních památek nejen ve Zlínském kraji a seznamuje odbornou i laickou veřejnost s činností kroměřížského ÚOP. Desátý ročník se zabývá průzkumem a obnovou hradu Cimburk u Koryčan, přináší ale kvalitní příspěvky i o dalších tématech, přehled o aktivitách pracoviště, přednáškových cyklech, konferencích, odborných seminářích a dalších akcích v roce 2017.

Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži

Kontakt

vedoucí: Ing. Igor Kyselka, CSc.

Gen. Svobody 1192/39

767 01 Kroměříž

tel.: 778 531 417

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Metodická a odborně konzultační činnost

Metodické centrum uspořádalo v roce 2017 pro zaměstnance NPÚ tři praktické semináře: seminář o řezu a zásadách péče o dřeviny v zámeckých zahradách se uskutečnil 5. dubna na zámku a v přilehlém parku na Hluboké; seminář o dřevokazných houbách proběhl 12. září v Třeboni, ve dnech 13. září a 25. října se v Kroměříži uskutečnil seminář o karanténích chorobách a škůdcích parkových dřevin.

Ve dnech 25. a 26. dubna v Českém Krumlově proběhlo tradiční setkání specialistů na památky zahradního umění. Tématem setkání byla vzájemná informovanost o přístupech v památkové péči a diskuse o možné koordinaci postupů a další spolupráci.

V roce 2017 byla poskytována metodická pomoc při péči o zámecký park v Kynžvartu. Dále byla vydána odborná metodika **Studie obnovy památky zahradního umění, ideová fáze projektové přípravy**, která doplnila předchozích deset metodik týkajících se různých aspektů zahradní kultury.

Vzdělávací aktivity

Vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost

Dne 16. května v Kroměříži metodické centrum uspořádalo odborný seminář Kulturní detail v krajině, historické struktury krajiny, jenž tematicky doplnil mediální téma NPÚ Krajina, kulturní i přírodní dědictví.

Během roku metodické centrum pro odbornou veřejnost připravilo ještě dva odborné semináře – dne 6. června seminář Cibuloviny a veřejnost, 7. října proběhl ve spolupráci se správou Arcibiskupského zámku v Kroměříži mezioborový mezinárodní workshop Z Libosadu do krajiny a zpět (EUROPOM 2017), který byl zaměřen na obnovu Štěpnice v Květné zahradě, součástí programu byla i výstava Staré a krajové odrůdy ovoce.

Centrum se dále podílelo na spolupráci při organizaci kroměřížského programu podzimní mezinárodní konference ICOMOS/IFLA.

Vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost

Přednáškový cyklus Zahradní kultura v souvislostech nabídl celkem deset populárně naučných přednášek vztahujících se k zahradnímu umění. Přiblížil drobné památky i historické struktury krajiny, obnovu vybraných krajinářských parků, zámecké zahrady a jejich mecenáše v 19. století, Lednicko-valtický areál či krajinářské parky našich západních sousedů a Černínů z Chudenic. Celoročně byly nabízeny edukační programy pro školy. Pro veřejnost byly připraveny již tradiční komentované prohlídky kroměřížských zahrad.

Další aktivity

Návštěvníci Květné zahrady mohli během léta zhlédnout výstavu **Svědectví map**, která představila vývoj mapového zobrazování české venkovské krajiny od 16. do 19. století. Výstavu do Kroměříže zapůjčilo Národní zemědělské muzeum.

V době letních prázdnin byly ve spolupráci s Arcidiecézním muzeem v Kroměříži realizovány na zámku a v Květné zahradě programy pro rodiny s dětmi – **Prázdniny na zámku**, třetím rokem byl v Květné zahradě neslyšícím návštěvníkům k dispozici samoobslužný průvodce ve znakovém jazyce – mobilní aplikace *Osmero cest do Libosadu*.

Komentované prohlídky Květné zahrady v rámci Víkendu otevřených zahrad

Během roku 2017 se metodické centrum zejména po odborné stránce, ale i organizační zapojilo do příprav několika rozsáhlých akcí. Jedná se především o výstavu **Kamélie – královna plesových květin**, **Víkend otevřených zahrad** v Květné a Podzámecké zahradě a festival barokní kultury **Hortus Magicus** v Květné zahradě.

Čtěte také v první části:

Barokní festival Hortus Magicus (str. 17)
Mezinárodní konference ICOMOS / IFLA (str. 39)

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Kontakt

ředitel: Mgr. Michal Zezula
Odboje 1941/1
702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
Tel.: 595 133 903
e-mail: sekretariat.ostrava@npu.cz
www.npu.cz/uop-ostrava

Poradní orgány ředitele

Expertní komise NPÚ, ÚOP v Ostravě pro obnovu shořelého kostela Božího těla v Gutech
Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Redakční rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení za kulturní památku

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Ocenění Patrimonium pro futuro

Kaple sv. Rodiny v Odrách

V roce 2017 uspěla v Patrimoniu pro futuro v celorepublikové konkurenci kaple sv. Rodiny v Odrách, kterou na cenu nominovalo ÚOP v Ostravě. Ocenění v kategorii objev, nález roku převzalo město Odry, vlastník památky.

V interiéru barokní hřbitovní kaple sv. Rodiny z roku 1719 byl při obnově objeven barokní dřevěný malovaný strop s vyobrazením Korunování Panny Marie doplněný dekorativními vegetabilními motivy. Objev byl tím překvapivější, že archivní prameny sice zmiňují existenci malovaného prkenného stropu, měl však být v roce 1862 stržen a nahrazen novou konstrukcí. Dalším zajímavým nálezem v interiéru stavby byly fragmenty

Kaple sv. Rodiny v Odrách získala ocenění Patrimonium pro futuro v kategorii objev, nález roku

nástěnných maleb iluzivních bočních oltářů odkryté v lodi kaple. V exteriéru na boční straně a v závěru kaple pak byla pod omítkou odkryta roubená konstrukce z doby výstavby. Všechny tyto objevy byly pro město Odry natolik zajímavé a zásadní, že nechalo přepracovat původní projekt obnovy kaple. Mohlo se tak realizovat nákladné restaurování nástěnných maleb a malovaného stropu a sanace roubené konstrukce v exteriéru stavby.

Věžový vodojem v železniční stanici Opava-východ

Věžový vodojem v železniční stanici Opava-východ získal po obnově nové využití

Na cenu v kategorii záchrana památky nominovalo ostravské pracoviště NPÚ nové využití věžového vodojemu v železniční stanici Opava-východ. Přestože tato nominace ocenění nezískala, jedná se o příklad

kvalitní konverze památky, která umožnila nejen její zachování, ale zároveň stavbu oživila díky novému využití. V prostorách doplněných objekty sochaře Kurta Gebauera se pořádají výstavy i přednášky. Vodárny železničních stanic jsou přitom obecně ohroženým stavebním druhem, protože jejich poloha a stavební uspořádání často neumožňují další využití.

Koupi vodojemu v železniční stanici Opava-východ inicioval Ing. Vladimír Peringer, který s dalšími dobrovolníky ve prospěch záchrany vodárenské věže založil obecně prospěšnou společnost Vodárenská věž Opava. V roce 2016 byla obnova a konverze vodárny dokončena.

Archeologické výzkumy

Nové Lauby – první fáze záchranného archeologického výzkumu v centru Ostravy

Dne 23. října 2017 NPÚ, ÚOP v Ostravě, ve spolupráci s Ostravským muzeem zahájilo první fázi záchranného archeologického výzkumu na parkovišti mezi ulicemi Velká, Muzejní a Pivovarská v centru Ostravy. Jeho cílem je především zjištění stavu dochování sklepů,

kteře patřily k původní domovní zástavbě podél Velké ulice. Objednatel prací – statutární město Ostrava – využije poznatky výzkumu jako podklad pro plánovaný projekt zástavby místa byty, obchody, restauracemi i podzemním parkovištěm.

Záchranný archeologický výzkum v centru Ostravy

Vávrovice

Záchranný archeologický výzkum v obci Vávrovice byl vyvolán narušením žárového hrobu při neohlášené skrývce orniční vrstvy na konci června 2017. Pracovníkem NPÚ, ÚOP v Ostravě, byla skrytá plocha zkontrolována a na základě pozitivního zjištění byl investor stavby rodinného domu informován o nálezů a nutnosti realizace záchranného výzkumu. Místo nálezů je součástí rozsáhlého popelnicového pole registrovaného badateli od poloviny 19. století v severozápadní části obce. Výzkum by měl pokračovat v roce 2018. Terénní dokumentace a získané nálezy budou podrobně zpracovány v rámci vyhotovení nálezové zprávy.

Přednášky pro veřejnost

ÚOP v Ostravě pořádalo v roce 2017 pravidelné přednášky informující veřejnost o aktivitách a zajímavých počinech z oblasti památkové péče. Část přednášek se v souvislosti s prezentačním tématem NPÚ týkala kulturní krajiny.

19. ledna – Dendrochronologie – čtení v letokruzích stromů (Ing. Josef Kyncl)

22. února – Proměny historické zeleně v Moravskoslezském kraji (Mgr. Alena Halamíčková)

16. března – Ostravské gestapo a osudy jeho konfidentů (Mgr. Radomír Seďa)

26. dubna – Význam krajiny pro vesnická památkově chráněná sídla (Mgr. Tomáš Nitra)

20. září – Strojírny na Moravě – otázky, přístupy a východiska (Mgr. Květa Jordánová z Ostravské univerzity v Ostravě)

18. října – Dřevěný kostel v Guttech. Klenot beskydské architektury a jeho zánik (Mgr. Romana Rosová)

8. listopadu – 1617–1647: Soumrak dynastie Poděbradů. Láska a manželství, nenávisť a lhostejnost v životě posledních potomků krále Jiřího z Poděbrad (prof. Irena Korbelářová ze Slezské univerzity v Opavě)

Významné události

Ostravská muzejní noc

Územní odborné pracoviště v Ostravě se připojilo společně s dalšími kulturními institucemi ve městě k Ostravské muzejní noci, která se uskutečnila 10. června a připomněla výročí 750 let od první písemné zmínky o Ostravě. Při této příležitosti byla připravena minivýstava archeologických nálezů z historického jádra města, dále prohlídka instalované výstavy Krnov – historie, archeologie s výkladem odborných pracovníků – archeologů. Přednáška Martina Strakoše a Romany Rosové o historii a stavebněhistorickém průzkumu ostravských jatek a prezentace s praktickými ukázkami etap, postupů a metod stavebněhistorických průzkumů byly dalšími body úspěšného programu.

Požár dílny vzorkovny / dezinfektury v krnovské Karnole

Dne 20. prosince 2017 vyhořela národní kulturní památka – unikátní dílna vzorkovny / dezinfektury továrny na sukna A. Larisch a synové, později zaniklého vlnář-

ského podniku Karnola v Krnově. Dílna vzorkovny byla v roce 2010 prohlášena národní kulturní památkou. V rámci České republiky představovala unikát. Autenticita atmosféry posledního pracovního dne je požárem zničena.

Publikační činnost

Křest knihy Kulturní dědictví Severní státní dráhy

Křest knihy Kulturní dědictví Severní státní dráhy s tematickou přednáškou autorky Aleny Borovcové se uskutečnil 2. února. Publikace následuje způsobem zpracování a zaměřením knihy Kulturní dědictví Severní dráhy císaře Ferdinanda (KFNB).

Křest knihy Odboje 1941/1. Obnova památky moderní architektury ve stylu 30. let

Publikaci Odboje 1941/1. Obnova památky moderní architektury jsme veřejnosti představili 5. června. Stavba, která je nyní sídlem ostravského odborného pracoviště, byla dokončena v roce 1933. Proto se křest knihy o uvedené budově uskutečnil ve stylu 30. let. Atmosféru navodily nejen přednášky o architektuře, módě a stolování, ale také stylová hudba a ochutnávka jídel připravených podle dobových receptů.

Těžba zlata na Bruntálsku. Montánní region pohledem mezioborového výzkumu

Michal Zezula a kol.

Sborník Národního památkového ústavu v Ostravě 2017

Tradiční sborník pracoviště

Čtete také v první části:

Výstava Zlatorudná krajina. Dobývání vzácných kovů v andělskohorském rudním revíru (str. 36)

Konference Forum Urbes Medii Aevi XVI v Ostravě (str. 41)

Záchranný archeologický výzkum a operativní dokumentace po požáru dřevěného kostela Božího Těla v Guttech na Těšínsku (str. 50)

Metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě

Kontakt

vedoucí: doc. PhDr. Ing. arch. Miloš Matěj, Ph.D. et Ph.D.

Československé armády 413/95

715 00 Ostrava

tel.: 595 133 903

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Vědeckovýzkumná činnost

Metodické centrum průmyslového dědictví je zaměřeno na výzkum technických památek a průmyslového dědictví (památky výroby, těžby, dopravy, spojů a skladování), které mají svůj specifický hodnotový systém – zahrnující například typologickou významnost, kontinuitu technologie – a specifické přístupy k ochraně.

Metodické centrum dlouhodobě spolupracuje s institucemi a odborníky z řady muzeí a vysokých škol zabývajícími se problematikou průmyslového dědictví v ČR i v zahraničí. Podílí se na několika výzkumných projektech. Je řešitelem-koordinátorem projektu DG16P02H029 – Průmyslové dědictví z pohledu památkové péče, na kterém spolupracuje s Technickým muzeem v Brně, a koordinátorem cíle Industriální dědictví programu DKRVO.

Metodické centrum průmyslového dědictví se zaměřuje na výzkum technických památek a průmyslového dědictví. Na obrázku je zachycena kladenská koksovna Koněv.

Publikační činnost

Z Vídně na sever – dvě páteřní železniční tratě České republiky

Alena Borovcová

Publikace se zabývá především prvním obdobím výstavby a provozu Severní dráhy císaře Ferdinanda a Severní státní dráhy – tratí, které se staly páteřními železničními sítěmi habsburské monarchie i dnešní České republiky. Kniha je doplněna bohatou obrazovou přílohou a katalogem zajímavých objektů dochovaných na obou drahách. Publikace vznikla jako doprovodný katalog stejnojmenné výstavy.

The Cultural Heritage of the Northern State Railway

Alena Borovcová

Viz kapitola *Publikační činnost*

Kulturní dědictví kladenské průmyslové aglomerace

Miloš Matěj a kol.

Viz kapitola *Publikační činnost*

The Cultural Heritage of of the Kladno Industrial Area

Miloš Matěj a kol.

Publikace Kulturní dědictví kladenské průmyslové aglomerace, podrobněji zmíněná na str. 44 v první části, byla v roce 2017 vydána také v anglické jazykové mutaci.

Čtěte také v první části:

Výstava Z Vídně na sever (str. 53)

Územní památková správa v Praze

Kontakt

ředitel: Mgr. Dušan Michelfeit
Sabinova 373/5
130 11 Praha 3 – Žižkov
tel.: 274 008 111
e-mail: ups.praha.pr@npu.cz
www.npu.cz/ups-pr

Poradní orgány ředitele

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS v Praze, k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ
Odborná rada ředitele NPÚ, ÚPS v Praze
Pracovní skupina na přípravu IROP SH Karlštejn

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Hodnocení návštěvnické sezony

Střední Čechy

Třináct střeodočeských památek ve správě NPÚ navštívilo přes 810 tisíc lidí – téměř stejně jako v mimořádně úspěšném roce 2016. Nejoblíbenější byl ikonický hrad Karlštejn. Zámek Konopiště zaznamenal o téměř 20 % vyšší návštěvnost – přes 174 tisíc prodaných vstupenek. Renesanční křídlo bylo v roce 2017 doplněno o soudobou zbroj, zbraně, předměty každodenní potřeby a archiválie a prezentováno při večerních prohlídkách s renesanční tematikou. Třísté výročí narození Marie Terezie, pra-pra-prababičky posledního majitele zámku, připomněly kulturní akce a hlavně výstava. Sezona byla také ohořelena gastronomickými slavnostmi s oblíbenými jídly českých panovníků. Na třetí nejoblíbenější hrad v kraji Křivoklát přišlo přes 101 tisíc výletníků. Rok renesanční šlechty se odrazil v nočních scénických prohlídkách, přibližujících typické stránky života na renesančním dvoře a významné osobnosti se vztahem ke Křivoklátu, a v pásmu z Monteverdiho madrigalů u příležitosti 450. výročí narození autora.

Souhradí Točnická a Žebrák oproti minulému roku vidělo o 18 % více lidí, což byla nejlepší návštěvnost

za posledních 10 let. Návštěvníci se rádi vracejí za přátelským prostředím, klidem a možností zůstat libovolnou dobu. Osvědčila se i novinka – zlevněná společná vstupenka na oba hrady.

Na zámku v Mníšku pod Brdy se v roce 2017 opět téměř nezavíralo – děti i dospělí sem zvali na prohlídky po celé vánoční svátky, dokonce i na Štědrý den, Silvestra a Nový rok. Novinkou byly pravidelné výstupy na věž s hodinovým strojem a vyhlídkou.

Zbrojnice na zámku Konopiště – největší soubor renesančních militarií v České republice

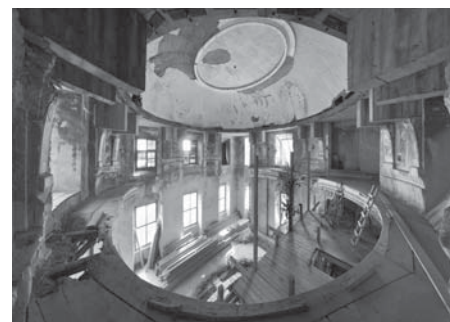
Ústecký kraj

Na dvanáct státních památek v kraji přišlo téměř 240 tisíc turistů. Nejvíce návštěvníků přilákal zámek Ploskovice. Jen o něco méně lidí vystoupalo na hrad Házmburk a třetí nejvyšší návštěvnost zaznamenali na zámku Jezeří. Stále známější se stává tradiční festival Hudební léto v Jezeří upozorňující na mimořádnou hudební historii zámku, v roce 2017 byly všechny koncerty vyprodané. Mimořádný úspěch má u ná-

vštěvníků obnovený a na konci května otevřený Novogotický templ – rozhledna v zámeckém parku v Krásném Dvoře.

Na zámku Ploskovice začalo restaurování nástropních maleb Josefa Navrátila v Pianu nobile, do roku 2019 je v plánu celkem 10 místností. Návštěvníci mohou při prohlídkách pozorovat práci restaurátorů – provoz nebude omezen. Restaurování hrazené ze SMVS se uskuteční díky hospodárnosti při opravě střech zámku.

Téma Krajiny jako kulturního i přírodního dědictví na zámku Stekník přiblížily komentované procházky po okolí zámku. Stále větší oblibu mají letní akce v půvabné terasovité zahradě, odkud je krásný výhled na moře chmelnic. Na Stekníku pokračuje obnova interiérů z dotace SMVS. Započala restaurátorská uměleckořemeslná obnova dřevěného obložení místností. Do konce roku 2018 by měly být obnoveny čtyři místnosti v prvním patře, sala terrena a hlavní sál, kde je v plánu odkryt původní výmalby.

Divadelní sál na Jezeří pamatuje slavnou hudební minulost zámku, nyní čeká na obnovu

Karlovarský kraj

Tři státní památky v kraji vidělo celkem přes 122 tisíc lidí, o 10 tisíc více než v roce předchozím. Sezónu zahájil hrad a zámek Bečov přivítáním miliontého návštěvníka od otevření zámku v roce 1996. Na Bečově dlouhodobě nabízejí speciální prohlídky pro děti, nadstandardní zázemí, zajímavé kulturní akce. Velký podíl na úspěchu má medializace. Do Roku renesanční šlechty se Bečov zapojil divadelním představením v exteriéru o Pluhovi z Rabštejna. Renesanční období na Bečově byla doba dolování cínu a doba, kdy vznikla současná podoba nejstarší části památky.

Na zámku Kynžvart v roce 2017 ukazovali poklady z trezoru – první vydání slavného díla Johannese Keplera *Astronomia nova* z roku 1609, první moderní atlas nebeské sféry *Uranometria* od Johanna Bayera z roku 1603, nejcennější zlaté a orientální mince zámecké numismatické sbírky, Kroniku města Chebu psanou chebským katem Carlem Hussem, rukopisy z 9.–16. století a soubor vzácných daguerrotypií z období 1839–1850. Jednou z akcí Roku renesanční šlechty na Kynžvartu byl pořad českého astronoma a astrofyzika Jiřího Grygara o osobnosti a díle J. Keplera ve světle moderní vědy. V roce 2017 bylo dokončeno restaurování kašny na nádvoří a do zámecké kaple se vrátil restaurovaný oltářní obraz.

Do zámku Valeč se přišlo podívat přes šest tisíc a zámecký park si prošlo dvacet tisíc lidí. Oblíbený festival *Povaleč* prožilo v areálu zámku tisíce osob. O tradiční květnové Slavnosti květů přednášeli odborníci z NPÚ, ÚOP v Lokti o barokní komponované krajině Valečska a mementech zdejší krajiny pravěké. Téma NPÚ Krajina – kulturní i přírodní dědictví re-

zonovalo i při komentované prohlídce zámeckého parku a jindy nepřístupných zámeckých teras. Ve Valči jsou prezentovány dosud neobnovené interiéry systémem volných prohlídek, každý rok je zde nová výstava současného umění a je otevřeno celoročně, a to i v noci, shodně s infocentrem a kavárnou Prádelna.

Další vybrané aktivity

Hrad Krakovec

Na hradě Krakovci připomněli 500. výročí od zveřejnění Lutherových reformačních tezí. Pokračovala spolupráce s věznicí v Oráčově na Programu zacházení sloužícím k přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin. Pokud se odsouzení při práci na hradě osvědčí, mohou pracovat mimo věznici bez dozoru. Započala druhá etapa experimentálního zastřešení – odvodnění nádvoří a sklepení. Výkopy až do pěti metrů hloubky po celý rok znemožnily konání svateb, návštěvnost hradu přesto opět stoupla. V sobotu 10. června se konal 10. ročník mezinárodního festivalu *Stranou* – evropských básníků naživo. O víkendu 4.–6. července na Krakovci oslavili Památku Mistra Jana Husa.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě

V sobotu 24. června 2017 uplynulo 500 let od položení základního kamene kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě. Na tento den byla v areálu kostela připravena velká historicky laděná slavnost s inaugurací upomínkové poštovní známky, autogramiáda autorů (malíř Jan Kavan, rytec Miloš Ondráček) a mimořádná poštovní přepážka České pošty s pamětními listy, obálkami prvního dne a tzv. příležitostným razítkem. Znáмка byla vydána 21. června díky úsilí Českojiřetínského spolku.

Zámek Benešov nad Ploučnicí

Do Roku renesanční šlechty se zámek zapojil výstavou k architektuře saské renesance a historii šlechtického rodu Salhausenů. Konaly se mimořádné prohlídky zaměřené na život na renesančním sídle a Renesanční hry s přehlídkou renesanční módy.

Zámek Duchcov

Na začátku května se z Pražského hradu na zámek Duchcov vrátila olejomalba *Triumf lásky Karla van Mandera a Adonis a Venuse Bartholomea Sprangera*. V listopadu nastoupila na zámek nová kastelánka Mgr. Lucie Šťastná.

Zámek Hořovice

Zámek Hořovice nabízel od začátku dubna 2017 speciální komponovaný program pro seniory nebo obtížně se pohybující návštěvníky. Těšit se mohli na prohlídku a posezení s kastelánem či jeho zástupcem a přednášku zaměřenou na všední život šlechty.

Sázavský klášter

V Sázavském klášteře byla po celou sezónu zdarma otevřena panelová výstava *Hlaholské písemnictví a Emauzský klášter*. Speciální program byl ve spolupráci se spolkem *Po stopách našich předků* připraven na Mezinárodní den archeologie 21. října.

Zámek Veltrusy

Do 17. dubna byla na zámku Veltrusy otevřena výstava *Arnošt hrabě Chotek – voják, šlechtic, dvořan*. Hlavní sezónu zde zahájili *Nocí s Andersenem*. Z pátku na sobotu 1. dubna mohly děti přespat na zámku, pro rodiče bylo uspořádáno autorské čtení v kavárně. Konec sezóny se nesl ve znamení *Adventu na zámku* – byla zpřístupněna zámecká kaple, probíhaly prohlídky zaměřené na šlechtické vánoční zvyky, víkendová tvoření, divadelní představení či živý betlém.

Čtěte také v první části:

Nová stálá expozice Dvě svatby a jedna grafika na zámku Březnice (str. 8)

Zpřístupnění Novogotického templu v Krásném Dvoře (str. 51)

Workshop v Bečově nad Teplou (str. 53)

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Kontakt

ředitel: Mgr. Petr Pavelec, Ph.D.
nám. Přemysla Otakara II. 34
370 21 České Budějovice
tel.: 386 356 921
e-mail: ups.budejovice.pr@npu.cz
www.npu.cz/ups-cb

Poradní orgány ředitele

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích,
k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Hodnocení návštěvnické sezony

Jihočeský, Plzeňský kraj a Kraj Vysočina

Konečné součty ukázaly opětovný nárůst počtu návštěvníků památek ve všech třech krajích spravovaných Územní památkovou správou v Českých Budějovicích. Miliontého návštěvníka zaznamenali na jihočeských památkách již na začátku září. Do konce roku si vstupenku na jeden ze čtrnácti objektů zakoupilo celkem 1 240 083 osob. Turisticky nejvyhledávanější památkou v kraji Vysočina se i v roce 2017 stal s výrazným nárůstem zámek Telč, který překonal hranici 100 tisíc návštěvníků. Celkem památky v kraji Vysočina navštívilo 192 639 osob. Na památky v Plzeňském kraji zavítalo 236 698 turistů, nejvyhledávanějším objektem se stal hrad Rabí.

Vybrané obnovy památek

Obnova fasády zámku Náměšť nad Oslavou

V květnu 2017 započaly rozsáhlé opravy dvou částí hlavní zámecké budovy v Náměšti nad Oslavou, které budou dokončeny v roce následujícím. Obnova se dotkne nejdůležitějších částí renesanční architektury – arkýře na východním průčelí zámku a zdobené arkády vnitřního nádvoří ze třetí čtvrtiny 16. století. V roce 2017 došlo ke komplexní obnově omítkových vrstev vstupního křídla a jedné stěny arkád vnitřního nádvoří. Současně proběhlo restaurování renesančních kamenných ostění oken a repase dřevěných prvků oken a dveří. Obnova je financována z prostředků Ministerstva kultury ČR a ze zdrojů Národního památkového ústavu. Celkové náklady včetně DPH přesáhnou částku 15 mil. Kč.

Obnova schodiště a lodžie zadního zámku Nebílový

V roce 2017 byla dokončena restaurátorská obnova přístupového schodiště a arkádové lodžie, z níž se vstupuje do historických interiérů v prvním patře zadního zámku. Práce, zahájené v roce 2015, zahrnovaly restaurátorskou obnovu obou ramen schodiště, doplnění a obnovu kamenických článků kuželkové balustrády, obnovu omítek v arkádové loggii a dlážděné podlahy, včetně doplnění elektroinstalací a osvětlení. Byly také repasovány a obnoveny původní dveře a doplněny dřevěné žaluzie v arkádách. Celkový objem dotace poskytnuté Ministerstvem kultury ČR činil 4 700 925 Kč. Obnovou arkádové loggie získal zámek nejen důstojný nástup do expozic, ale rovněž prostor, v němž se počítá s hudebními produkcemi a dalšími společenskými akcemi.

Obnova Hostinských pokojů zámku Hluboká

V říjnu 2017 byly v rámci nové prohlídkové trasy Hostinské pokoje veřejnosti vůbec poprvé zpřístupněny prostory druhého patra zámku Hluboká. Celková rehabilitace těchto prostor probíhala od 18. listopadu 2015 do 30. září 2017. Zahrnovala obnovu a restaurování omítkových ploch v jednotlivých místnostech, obnovu nátěrů a revize funkčnosti truhlářských prvků, opravu stropních konstrukcí v místě výskytu dřevomorky, opravu skleněných výplní oken a skleněných vitráží či osazení kožené tapety v místnosti Kapitánský můstek. Do interiérů se navrátil původní mobiliář, restaurování se dočkala i osvětlovací tělesa a kachlová kamna. Celková cena stavebních prací činila 17 931 470 Kč včetně DPH, restaurování si vyžádalo 9 320 657 Kč.

Hostinské pokoje na zámku Hluboká, salon Larischovského apartmá

Vzdělávací aktivity

Přednáškový cyklus

Od roku 2006 pořádá územní památková správa v Českých Budějovicích veřejný přednáškový cyklus v jarním a podzimním termínu, který představuje laické i odborné veřejnosti kulturní dědictví v jeho různorodosti, kráse a inspirativní síle. V roce 2017 seznámili odborní pracovníci NPÚ a renomovaní vědci z dalších institucí posluchače s postupy při obnově hostinských pokojů zámku Hluboká, s počátky filmování v Africe ve 30. letech 20. století či s historií a současností vily Stiassni v Brně. Mgr. Daniel Herman se podělil o své zkušenosti z oblasti péče o památky získané v době působení na pozici ministra kultury.

Dobrovolníci při obnově věže Jakobínka na Rožmberku

Socha pro pátera Josefa Toufara od Olbrama Zoubka

Další významné události

Socha pro pátera Josefa Toufara v kostele v Zahrádce

V kostele svatého Víta v Zahrádce u Ledče nad Sázavou, o nějž pečuje správa hradu Lipnice, byla 25. února 2017 slavnostně odhalena Socha pro Josefa Toufara. Bronzovou figurální sochu Národní památkový ústav dostal darem od předního českého sochaře Olbrama Zoubka, který se tak rozhodl vyjádřit svou úctu a obdiv knězi z Vysočiny, oběti komunistického režimu v Československu, který v Zahrádce působil v letech 1940–1948.

Soustředění dobrovolníků v Rožmberku nad Vltavou

V závěru roku 2017 se v Rožmberku nad Vltavou uskutečnilo soustředění dobrovolníků, kteří budou spolupracovat při obsluze repliky středověkého jeřábu inspirovaného kresbami proslulého umělce Leonarda da Vinciho a italského inženýra Bonaccorsa Ghibertiho. Na čtyři desítky zájemců si vyzkoušely šlapání v kole jeřábu a otestovaly svou odolnost vůči závratím výstupem na vrcholek věže po šnekovitěm dřevěném

lešení. Pomocí unikátního stroje bude v létě 2018 opravena střecha a ochoz věže; úkolem dobrovolníků bude zajišťovat pohyb jeřábu chůzí v poháněcím kole, které bude osazeno u vrcholu střechy Jakobínky ve výšce asi 40 metrů.

Publikační činnost

Hrad Jindřichův Hradec

Michal Konečný – Jan Mikeš – Filip Růžička – Martin Vaněk

Publikace z edice populárně naučných průvodců po hradech a zámcích se podrobně zabývá vývojem středověké, tedy hradní části areálu hradu a zámku v Jindřichově Hradci. Text doprovází současná i dobová vyobrazení.

Čtete také v první části:

Hradozámecká noc (str. 15)

Barokní den v Manětíně (str. 16)

Květinové výstavy (str. 16)

Nové interiérové instalace (str. 19)

Výstava Káva a čokoláda (str. 53)

Územní památková správa na Sychrově

Kontakt

ředitel: PhDr. Miloš Kadlec
Zámek Sychrov čp. 3
463 44 Sychrov
tel.: 482 360 001
e-mail: klabanova.eva@npu.cz
www.npu.cz/ups-sy

Poradní orgány ředitele

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS na Sychrově,
k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Hodnocení návštěvnické sezony

Liberecký, Pardubický a Královéhradecký kraj

Celková návštěvnost 18 objektů ve správě ÚPS na Sychrově předčila v roce 2017 očekávání – objekty navštívilo celkem 988 054 návštěvníků, tedy ještě o 1 491 více než v roce 2016, který byl pro NPÚ z hlediska návštěvnosti rekordním. Absolutně nejvyšší návštěvnost ve své novodobé historii zaznamenal hrad Trosky – 112 148 osob. Návštěvníky lákaly noční prohlídky i kulturní akce a dny zaměřené na dětské návštěvníky. Stotisícovou návštěvnost pokořil také hospitál Kuks a zámek Sychrov. Druhou nejvyšší návštěvnost měl od roku 1993 hrad Kunětická hora (40 526 osob), kde se velkému zájmu těšila výstava kostýmů a rekvizit ze známých pohádek pod názvem Zpátky do pohádky. Výrazně vyšší návštěvnosti oproti předchozím letům se těšil zámek Hrádek u Nechanic (40 050 návštěvníků, v roce 2016 jich bylo 30 129). K jeho oblíbě přispělo otevření nové trasy Zámecké sklepy, častější prohlídky Hodinové věže nebo obnovení zámeckých trhů. Již 4. sezónu se správě zámku Zákupy podařilo udržet téměř dvojnásobnou návštěvnost oproti předchozím letům (33 033 v roce 2017, 16 358 v roce 2013). Značnému zájmu se těšil i Soubor lidových staveb Vysočina (Veselý Kopec a Betlém), kde si připomínali 45 let od zpřístupnění první expozice v roce 1972. Veselý Kopec a Betlém si v roce 2017 prohlédlo 81 613 návštěvníků. Rekordní návštěvnost hlásil také zámek Slatiňany, a to celkem 29 323 návštěvníků (dosavadní rekord činil 25 872 osob v roce 2016). Na

náchodském zámku se velkému zájmu těšily prohlídky pro děti, během hlavních prázdnin je navštívilo přes 1 700 dětí s rodiči.

Za rok 2017 si návštěvníci objednali rekordních 155 dárkových poukazů na prohlídky objektů ve správě ÚPS na Sychrově.

Vybrané stavební obnovy

Obnova vnějšího schodiště na Sychrově

Na jaře 2017 byly demontovány jednotlivé stupně schodů a dílce zábradlí, následovaly pilotáže ke zpevnění základů obou ramen schodiště, dozdivání klenebního pasu pod schodištěm, přezdivání narušených částí obvodové zdi zámku a sanace omítek klenby v průjezdu. Po ukončení zajišťovacích prací byly schody uvedeny do původní podoby za využití maximálního množství původních kameniných prvků. Na konci listopadu byly stavební práce na vlastním schodišti ukončeny. V roce 2018 proběhla dokončovací restaurátorské práce, výmalba průjezdu a osazení restaurovaných dřevěných křidel vrat a dveří.

Obnova zámeckého rybníka ve Frýdlantu

Obnova zámeckého rybníka započala v dubnu 2017. Stará výdřeva byla odstraněna a nahrazena kamennou vyzdívkou. Byly odstraněny

náletové dřeviny a ošetřeny stromy v bezprostřední blízkosti, nově byly vyzdívky doplněny i okolo ostrůvku. Historické stavidlo bylo opraveno, stejně jako opěrná zeď výpustě. V listopadu proběhlo odtěžení náplavy ze dna rybníka a její deponování na úložiště. V době realizace probíhal intenzivní archeologický výzkum. Projekt obnovy bude ukončen do konce dubna 2018.

Další stavební obnovy

Mezi další významné stavební akce v roce 2017 patří oprava fasády na Hrádku u Nechanic, výměna vitráží na východní straně kaple na Bezdězu.

Historická studna na III. nádvoří náchodského zámku získala novou šindelovou střechu, byly opraveny i střechy hlavních budov zámku.

Na zámku Slatiňany proběhla celková oprava skleníků v zásobní zahradě spolu se zázemím pro zahradníky. Je zde realizován projekt IROP, na sklonku roku 2017 se již rýsovala nová barevnost objektu.

Na hradu Kunětická hora probíhala oprava fortifikačního systému jižní části, která bude pokračovat v roce 2018. Pokračoval projekt obnovy krajinných struktur a podpory přírodních

biotopů Kunětické hory, jehož cílem je obnovená krajinná kompozice hradu.

V roce 2017 byla dokončena oprava a zajištění severního paláce na hradě Litice – hrad se tak otevřel veřejnosti již v klasickém návštěvnickém režimu po celou sezonu.

Velká pozornost byla věnována i péči o historickou zeleňRozsáhlými obnovami financovanými v rámci OPŽP prošly parky ve Frýdlantu, na Grabštejně, Hrubém Rohozci, Sychrově či Ratibořicích).

Restaurování a nové instalace

Restaurování historického nábytku na Hrádku u Nechanic

Na zámku Hrádek u Nechanic pokračovalo restaurování historického nábytku ložnice hraběnky. Právě sem se vrátila nebesa z roku 1848, která byla ve 30. letech 20. století pro nemodernost odstraněna a demontována. Restaurování trvalo více jak tři roky – nyní se nebesa stala perlou druhého prohlídkového okruhu.

Zrestaurovaná nebesa v ložnici hraběnky na Hrádku u Nechanic

Zpřístupnění Malé jídelny na zámku Litomyšl

Návštěvníci státního zámku Litomyšl měli od soboty 9. 9. 2017 po sedmi letech opět šanci nahlédnout do tzv. Malé jídelny – jedné z místností, které byly vážně poškozeny havárií vody na jaře roku 2010. Po náročném vysoušení, sanacích dřevokazných hub a restaurátorských pracích se pokoj opět podařilo zpřístupnit návštěvníkům.

Restaurování na zámku Zákupy

V roce 2017 pokračovalo dlouhodobé restaurování původních kachlových kamen na zámku Zákupy. Velkým počinem zde bylo i zrestaurování původních lavic a klekátek ze zámecké kaple sv. Františka z Assisi. Kuriozitou mezi dalšími zrestaurovanými exponáty je čtveřice původních svícníků, jež podle inventáře z roku 1851 osvětlovaly biliár v zámecké herně. V novodobé historii zámku jsou tak na svém původním místě k vidění poprvé.

Poštovní známka s hradem Frýdlant

Dne 3. 5. 2017 vydala Česká pošta známku Frýdlantu. Její křest proběhl na hradě za účasti autora známky, akademického malíře Jana Kavana.

Další vybrané aktivity na objektech

Rok renesanční šlechty

Na zámku Opočně na návštěvníky čekala výstava levoručních dýk z depozitářů opočenského zámku, netradiční noční prohlídky s rozšířeným výkladem či přednášky Z měšťana velmožem, z bastarda diktátorem, Renesanční móda napříč Evropou a Pivní války.

Zámek Náchod přichystal speciální prohlídky exteriéru zámeckého areálu se zaměřením na renesanční budovy a prvky i rod Smiřických, večerní prohlídky na téma Smiřičtí na Náchodě, po dobu hlavní sezony probíhaly také koncerty renesanční hudby.

Renesančně laděné byly i prohlídky v období Vánoc – např. na Grabštejně si návštěvníci na prohlídkách s kostýmovanými průvodci připomněli vánoční zvyky a obyčeje.

Výzkumná činnost

V roce 2017 byla realizována většina výstupů z plnění výzkumného cíle Výzkum, dokumentace a prezentace movitého kulturního dědictví, dílčího úkolu Pět století sběratelství na zámku v Opočně, financovaného z podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace (DKRVO, projekt 99H3062130). Konkrétně:

1) kniha Mgr. Matouše Jiráka (ÚOP v Josefově) a Milana Junka (ÚPS na Sychrově, SZ Opočno) Scheurerův lístkový katalog – opočenská sbírka zbraní. Kritický katalog.

2) výstava v expozicích zámku k tématu cestovatelství J. Colloredo-Mannsfelda To Shoot Big Game (připravila PhDr. Anežka Hůlková)

3) články ve Zprávách památkové péče, roč. 77, 2017, příloha:

- Mgr. Matouš Jiráka: Mezi teorií a praxí: František Horčíčka

- Mgr. Matouš Jiráka a Milan Junek: Julius Scheurer a Opočno

- PhDr. Anežka Hůlková a Mgr. Matouš Jiráka: Osobnost sběratele a bibliofila Josefa Colloredo-Mannsfelda.

4) článek v Monumenta vivent. Sborník NPÚ, ÚOP v Josefově, 2017: Milan Junek: Opočenská zbrojnice od baroka po současnost.

Čtěte také v první části:

Ocenění Europa Nostra (str. 4–5)

Hradozámecká noc (str. 15)

Dny evropského dědictví (str. 17)

Instalace historických zbraní na zámku Opočno (str. 20)

Návštěva první dámy na zámku v Zákupcech (str. 54)

Územní památková správa v Kroměříži

Kontakt

ředitel: Ing. Jan Slezák

Sněmovní náměstí 1
767 01 Kroměříž

tel.: 573 301 432, 573 301 411

e-mail: ups.kromeriz.pr@npu.cz

www.npu.cz/ups-kromeriz

Poradní orgány ředitele

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS v Kroměříži,
k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2017

Hodnocení návštěvnické sezony

Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký a Moravskoslezský kraj

Návštěvnost památek byla v roce 2017 srovnatelná s rokem 2016. Nejvyšší návštěvnost jsme zaznamenali tradičně na zámku Lednice, téměř 440 tisíc osob. Návštěvy přesahující 100 tisíc hlásily tři památky: Bouzov, Valtice a Kroměříž. Výrazně (cca o 20%) vzrostl zájem návštěvníků o zámek Vranov nad Dyjí, ač tam probíhala rekonstrukce střech. A stejný procentuální nárůst návštěvnosti zaznamenal i zámek Milotice, kde největším lákadlem je možnost zapůjčení replik historických kostýmů.

Vybrané obnovy památek

Rekonstrukce Červeného zámku v Hradci nad Moravicí

Klíčovou stavební akcí v roce 2017 na zámku v Hradci nad Moravicí byla pokračující rekonstrukce Červeného zámku – proběhly úpravy nádvoří, odstraňování statických poruch spodních koníren, oprava zámecké vyhlídky, opravy střešních konstrukcí a položení nové břidlicové krytiny. Dále byly v lokalitě pod Bílou věží vykáceny náletové dřeviny a došlo k odkrytí této významné dominanty celého areálu.

Rekonstrukce střech na zámku ve Vranově nad Dyjí

V roce 2017 byla realizována první etapa rekonstrukce střech na zámku Vranov nad Dyjí. Práce zahrnovaly výměnu krytiny a opravy krovových konstrukcí na východním křídle zámku a nad sálem předků. Akce byla financována ze SMVS částkou

16 mil. Kč. Projekt počítal nejen s kompletní výměnou krytiny, ale i s opravami poškozených částí původního barokního krovu. Jedním z nejsložitějších úkonů provedených na sále předků byla výměna tří polí mansardové profilované římsy. Při jejich výměně musela být horní část krovu za pomoci lešení vypodložena a po výměně zpět ukotvena. Poslední velká oprava střechy proběhla v roce 1964.

Rekonstrukce střech na zámku
ve Vranově nad Dyjí

Restaurování kabinetu s panely „Pietra paesina“ na Buchlově

Hlavní dřevěný korpus kabinetu vychází konstrukčně z cestovních kabinetů kubických tvarů. Forma zdobení nádstavce je podřízena prostému vertikálně horizontálnímu členění pomocí 24 menších šuplíků, v jejichž čele jsou vloženy obdélné vápencové panely Pietra

paesina, rámované profilovanými vlnitými zlacenými lištami. Jedná se o velmi kvalitní kus nábytku původem z italské Florencie z druhé poloviny 17. století. Význam restaurování a komplexní rehabilitace plastických a barevných kvalit kabinetu spočívá nejen v potřebě uchování a podpory památkového dědictví, ale zejména v jeho představení široké veřejnosti. Památka byla dlouhodobě zapůjčena do nově otevřené expozice Moravský aristokrat v labyrintu světa na zámku v Bučovicích.

Restaurování nosítek ze zámku ve Valticích

Jednosedadlová nosítka jsou unikátním představitelem dopravního prostředku z poloviny 18. století. Vlastní restaurování trvalo 2 roky a došlo během něj ke zpevnění konstrukce, doplnění chybějících částí, opravě kožené usně a celkové demontáži a odlití zničených mosazných cvoků v počtu cca 4 000 kusů. Nosítka se stala opět součástí základního prohlídkového okruhu na zámku Valtice.

Obnova opěrných zdí zemního valu, poustevny a sklepení na zámku Kunštát

Stavební akce plánovaná na období 2017–2018 řeší havarijný stav opěrných zdí zemního valu

jakožto intaktně dochované části původního pozdně středověkého fortifikačního systému, s pozdějšími úpravami v podobě drobné architektury tzv. poustevny a sklepení ve svahu zemního valu. Cílem obnovy realizované v rámci SMVS č. 134V112000382 je uvést veškeré objekty do původního stavu, s maximálním využitím původních či odpovídajících materiálů, tak, aby nebyla snížena historická hodnota této části zámeckého areálu.

Vybrané události sezony

Výstava Rodina Leopolda II. Berchtolda na cestách

V prostorách tzv. horního zámku v Buchlovicích byla od 6. 5. 2017 do 1. 10. 2017 otevřena výstava věnující se cestovatelským aktivitám rodiny Berchtoldů. Ty byly zmapovány na základě deníků a fotodokumentace pořizované převážně samotnou rodinou, a to v období od roku 1893 do roku 1918. Prostřednictvím dotykové obrazovky mohli návštěvníci nahlédnout do fotografických alb a náčrtníků rodiny Berchtoldových. Výstava byla jedním z výstupů výzkumného cíle Výzkum, dokumentace a prezentace movitého kulturního dědictví financovaného z institucionální podpory Ministerstva kultury na dlouhodobý koncepční rozvoj (DKRVO) výzkumné organizace NPÚ. Pro zájem veřejnosti bude otevřena i v roce 2018.

Děti dětem na zámku Jánský Vrch

K oslavám svátku dětí zámek Jánský Vrch a ZŠ Javorník uspořádali projekt pod názvem Děti dětem. Byl určen žákům pátých tříd a jeho obsahem bylo řetězové provázení dětí. Ty měly před sebou nelehký úkol – naučit se zpaměti texty, které běžně zaznívají při prohlídkách z úst průvodců, a také potom na zámku návštěvníky provést. Ale přece jen se ta dětská prohlídka od běžné lišila, především tím, že z dětí se staly historické postavy, které dříve

na zámku působily, pracovaly nebo ho navštívily. Děti texty zvládly výborně a jejich vystupování bylo na profesionální úrovni.

Výstava Kamélie, královna plesových květin

Začátek turistické sezony v Květné zahradě v Kroměříži již tradičně patřil rozkvetlým kaméliím. Od 10. února do 12. března 2017 se návštěvníci už po šesté mohli potěšit krásou stoletých rostlin kamélií, které právě v únoru a březnu bohatě nakvétají. Tento ročník výstavy byl svou stylizací výjimečný – celá expozice i doprovodný program byly zasazeny do právě probíhající plesové sezony. Vyvrcholením bohatých doprovodných akcí se stal Kaméliový ples, který se konal 6. března. Výstava přilákala více jak 6 500 návštěvníků.

Nová prohlídková trasa Hrad na Kunštátě

Nový prohlídkový okruh Hrad, slavnostně otevřený 31. května 2017, návštěvníky seznamuje s nejstarším stavebním a majetkoprávním vývojem kunštátského zámku formou čtyř zastavení, která zahrnují hradní nádvoří, branskou věž, hradní palác a rytířskou síň.

Nový exponát na hradě Šternberk

Mobiliář hradu Šternberk byl rozšířen o unikátní kazetu na převoz likérových lahví z období renesance. Jedná se o ojedinelou záležitost, unikátní nejen v rámci České republiky, ale celé střední Evropy. Kazeta je vystavena v hostinském pokoji, který je součástí obou návštěvnických okruhů hradu Šternberk. Kazeta pojme celkem 7 lahví šestiúhelníkového tvaru a před vystavením byla odborně restaurována.

Renesanční kazeta na převoz likérových lahví je nyní k vidění na hradě Šternberk

Úprava Zeleného salonu na hradě Veveří

První prohlídkový okruh zaznamenal v roce 2017 několik změn. V březnu byly dokončeny úpravy Zeleného salonu, který se stal po Palácové jídelně a Červeném salonu další kompletně opravenou místností hradu. První místnost prohlídkové trasy (Lichoběžníková předsíň) byla kompletně přeinstalována zapůjčeným mobiliářem ze SZ Bučovice. Práce na úpravách interiérů probíhaly také následně přes zimní období, aby i v sezoně 2018 mohli návštěvníci obdivovat něco nového.

Publikační činnost

Na věčnou paměť, pro slávu a vážnost. Renesanční aristokratická sídla v Čechách a na Moravě ve správě Národního památkového ústavu

Michal Konečný (ed.)

Viz str. 9 v první části

Zámek Lednice

Michal Konečný

Viz kapitola Publikační činnost

Zámek Milotice

Václav Lunga

Stručný průvodce po barokním skvostu jihovýchodní Moravy – zámku v Miloticích – představuje vývoj sídla od 14. století do barokní přestavby. Text je věnován zajímavostem z exteriéru, zahrad a interiérů zámku i poslednímu majiteli Ladislavu Seilernovi a jeho rodině, kteří zámek obývali v letech 1916–1945.

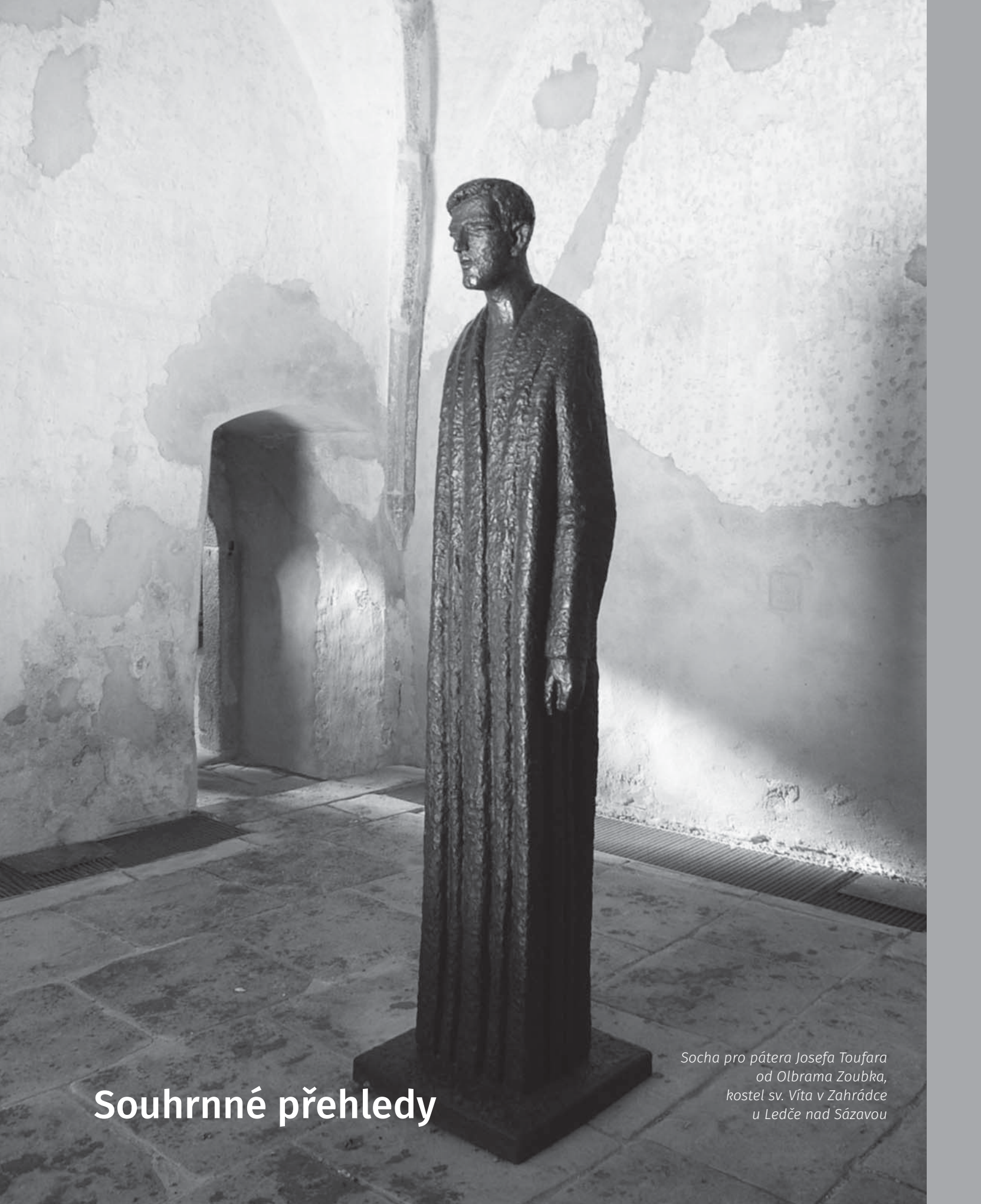
Čtěte také v první části:

Rok renesanční šlechty (str. 6–9)

Hradní pivovar na Bítově (str. 20)

Zpřístupnění zrestaurovaných salonků na minaretu v Lednici a čínského salonu v knížecích apartmánech (str. 20)

Znovuotevření Liechtensteinské kuchyně na Šternberku a na Velkých Losinách (str. 21)

Souhrnné přehledy

*Socha pro pátera Josefa Toufara
od Olbrama Zoubka,
kostel sv. Víta v Zahrádce
u Ledče nad Sázavou*

Přehled průzkumů a dokumentací

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

Stavebněhistorické průzkumy

Deštné v Orlických horách – Masarykova chata (aktualizace)

Horšovský Týn – zámecký park, gloriety

Karlštejn – hrad (historický průzkum, dokumentace, popisy)

Praha 1 – Malá Strana – Ledebourský palác čp. 162/1 (příprava a dokumentace)

Praha 1 – Staré Město – Liliová čp. 219/5 (dokumentace)

Rychnov nad Kněžnou – zámecký kostel Nejsvětější Trojice (aktualizace)

Třeboň – klášter augustiniánů (průzkum a dokumentace)

Žákupy – zámecký hospodářský dvůr

Zvíkov – hradní palác

Žamberk – hrad Litice (stavební a hist. průzkum)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V PRAZE

Operativní průzkumy a dokumentace

Praha 1 – Malá Strana – čp. 312, Jánský vršek 8 (nálezy malovaných stropních trámů)

Praha 1 – Nové Město – čp. 753, klášter františkánů s kostelem Panny Marie Sněžné (jižní zeď gotické jižní lodi kostela v podkroví kláštera)

Praha 1 – Nové Město – kostel sv. Michala v Jirchářích (zdívo v podkruchtí)

Praha 1 – Staré Město – čp. 510, Havelská 5 (dvorní fasáda bočního křídla, doplnění poznatků)

Praha 1 – Staré Město – čp. 665, Královská 9 (fasáda)

Praha 1 – Staré Město – Staroměstská radnice čp. 1 (radniční věž)

Praha-Královice – kostel sv. Markéty (oprava fasád)

Stavebněhistorické průzkumy

Praha 1 – Staré Město – čp. 507 a 506, Havelská 11 a 13, sklepy (spolupráce s doc. Ing. Michaelem Ryklem)

Praha 3 – Žižkov – blok domů čp. 104, 158, 2858 a tzv. Gastrostella

Praha 6 – Bubeneč – čp. 32, Krupkovo náměstí 6 (fara)

Praha 6 – Hradčany – čp. 265, Tychonova 8 (průzkum barevnosti oken)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Operativní průzkumy a dokumentace

Čelina, Borotice – kaple sv. Jana Nepomuckého v areálu zámku čp. 1

Český Šternberk – hrad

Drahelčice – hospodářský dvůr se sýpkou čp. 5

Hořovice – domek zámeckého zahradníka čp. 25

Jenštejn – hrad

Kolín – Karlovo nám. čp. 7 (obytný dům)

Kolín – zámek čp. 160 a 545

Kosmonosy – bývalý piaristický klášter čp. 15

Kostelec nad Labem – bývalá občanská záložna čp. 314

Krakovec – hrad

Kutná Hora – Husova ul. čp. 144 (obytný dům)

Libiň, Sedlčany – návesní kaple

Mcery – domy čp. 40 a 93

Mladá Boleslav – Svatovítská čp. 97 (sýpka)

Mnichovo Hradiště – čp. 173

Nižbor – zámek (sklepy v předhradí)

Nový Knín – Žižkova čp. 9

Obděnice – kostel Nanebevzetí Panny Marie

Ohrobec – roubená stodola při čp. 12

Petkovy – Skašov – sýpka, bývalá tvrz

Praha-Smíchov – Víla Bertramka

Průhonice – zámecký park (ohradní zeď)

Radič – obytný dům čp. 47

Říkov, Ješetice – výklenková kaplička

Sedlčany – děkanství čp. 44

Sedlec u Votic – nám. 7. května čp. 89 (okresní dům)

Smilkov – zámek čp. 1

Točnick – hrad

Třebnice, Sedlčany – návesní kaple

Tuklaty – tvrz

Týřov – hrad

Valečov – hrad

Velvary – Na Průhoně čp. 369 (pavilon, obytný dům)

Vojkov – kaplička sv. Jana Nepomuckého

Votice – Nový zámek čp. 2

Zvěstov – zámek čp. 1

Zvířetice – hrad

Žebrák – Plzeňská čp. 23 (obytný dům)

Archivní řešerše

Horní Rokytá – výklenková kaple

Kladno – opevnění města

Lukov – hostinec a kostel

Tmaň – hospodářský dvůr

Žebrák – hrad (doplnění)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Operativní průzkumy a dokumentace

České Budějovice – Česká ul. čp. 148/46

České Budějovice – nám. Přemysla Otokara II. čp. 121/34 (měštanský dům)
České Budějovice – nám. Přemysla Otokara II. čp. 8 (měštanský dům)
České Budějovice – Senovážné nám. čp. 239 (Vyšebrodský dům)
Český Krumlov – Fričkův dvůr čp. 7
Český Krumlov – Latrán čp. 40 (měštanský dům)
Český Krumlov – Panská čp. 18 (měštanský dům)
Holašovice – kovárna vedle čp. 23
Horní Třeboň – venkovská usedlost čp. 1
Kamenný Újezd – fara čp. 21
Komárov – zemědělská usedlost čp. 5
Komařice – zámek čp. 1
Mladá Vožice – zámek (brána zámecké zahrady)
Nové Hrady – západní věž hradu
Opařany – bývalá jezuitská rezidence (ohradní zeď)
Písek – Alšovo nám. čp. 75–77
Pištín – venkovská usedlost čp. 5
Stádlec – bývalá synagoga čp. 109
Třeboň – bývalá radnice čp. 1
Vyšší Brod – domek čp. 24 v ulici 5. května

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI

Operativní průzkumy a dokumentace

Buček – Dolní Rabasův mlýn (obytná budova s mlýnicí)
Bystřice nad Úhlavou – zámek (dvorní fasády)
Dolany – tvrz (fasády západního křídla)
Domažlice – Žižkova ul. čp. 23
Horažďovice – zámek (východní fasáda východního křídla)
Horšovský Týn – severní úsek městských hradeb
Hubenov – zámeček a jižní křídlo v hospodářském dvoře
Chocenice – dům čp. 92 (fasády)
Kašperské Hory – dům čp. 18
Milavče – kaple Nejsvětější Trojice
Mirošov – zámek (interiéry severního křídla)
Nebřeziny – tzv. panský dům (fasády)
Opálka – areál tvrze (hospodářské budovy)
Planá – areál zámku (budova na st. p. č. 264)
Plzeň – Husova ul. čp. 314 (fara Sboru Karla Farského)
Plzeň – Skrétova ul. 748/24 (byt č. 3, okna)
Strážov na Šumavě – radnice čp. 74 (krov)
Stříbro – dům čp. 14
Šitboř – zřícenina kostela
Švihov – hrad (jižní část západní parkánové hradby)

Vidzín – kostel sv. Jakuba (fasády)
Zálesí – zřícenina hradu Skála

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LOKTI

Operativní průzkumy a dokumentace

Bečov nad Teplou – nádraží
Františkovy Lázně – kolonáda
Cheb – čp. 415, 501
Karlovy Vary – čp. 358
Lázně Kynžvart – lesní kaple, sklípek v zámeckém parku
Loket – čp. 101
Podštěly – kaple
Sokolov – zámek
Šindelová – vysoká pec
Teplá – klášter
Toužim – hrad

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Stavebněhistorické průzkumy

Háj u Loučné pod Klínovcem – vápenka
Libochovice – zámek čp. 1 (I. etapa – krov)
Počeplice – sýpka s bránou (solnice) na p.č. 46/2
Žatec – klášter kapucínů čp. 299 (I. etapa)

Operativní průzkumy a dokumentace

Budyně nad Ohří – dům čp. 158 (dokumentace před demolicí)
Charvatce – hřbitovní kaple sv. Prokopa (dokumentace podlah lodí a presbytáře před jejich odstraněním)
Jezeří SZ – jihovýchodní zahradní terasa
Jezeří – dokumentace vytápěcího systému zámku (I. etapa)
Krupka – čp. 82 (průzkum a dokumentace nově zpřístupněných a objevených sklepů a dvora)
Libochovice – zámek čp. 1 (poruchy korunní římsy)
Litoměřice – čp. 240/12b (přeložení schodiště do podstřeší)
Terezín – dům čp. 358 (dokumentace před demolicí)
Zahořany – boží muka na p.č. 157/4
Zahořany – výklenková kaple na p.č. 655
Zahořany – zámek čp. 1 (jižní fasáda jižního křídla zámku)

Projektová dokumentace

Počeplice – sýpka s bránou (solnice) na p.č. 46/2 (stavební zaměření)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LIBERCI

Operativní průzkumy a dokumentace

Arnoltice – barokní most
Bezděz hrad – odkrytý sklep v SZ nároží obdélného objektu
Bezděz hrad – severní manský palác (I. etapa dílčího SHP)

Černousy-Ves – barokní most
Dřevčice – dům čp. 4 (patro klasicist. domu s hrázděnými přičkami)
Frýdlant – Okružní 1520 (demolované patro přístavby u hradeb)
Frýdlant – Zámecký rybník (most nad výpustí)
Grabštejn – hrad (znovuobjevený fragment pozdně gotického portálu)
Hamr – čp. 5 (papírna – jižní průčelí před obnovou)
Chrastava – čp. 203 (nález hrázděné konstrukce)
Loučná – čp. 18 (hrázděný dům)
Pavlovice – čp. 37 (klasicistní dům před demolicí)
Stráž pod Ralskem – zámek (východní a severovýchodní průčelí před obnovou)
Velenice – barokní most

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V JOSEFOVĚ

Stavebněhistorické průzkumy

Hrádek u Nechanic – strážní domek čp. 44 (tzv. horní vrátnice)
Hrádek u Nechanic – zámecká jízdárna s divadlem čp. 40
Chlumec nad Cidlinou – městský dům čp. 61

Operativní průzkumy a dokumentace

Broumov – Růžový dvůr čp. 2 (dokumentace přizemí a suterénu v průběhu stavebních úprav)
Byšičky – kostel sv. Petra a Pavla (dokumentace zdiva během opravy)
Horní Přím – dům čp. 10 (dokumentace krovu)
Hořice – bývalá synagoga (dokumentace Aron-ha-kodeš, přilehlých stěn a podlahy)
Hradec Králové – dům čp. 5 (dokumentace soklu obnaženého během rekonstrukce)
Hradec Králové – kavalír XXXIII, východní část (dokumentace při opravě fasád)
Hradec Králové – Ulrichovo náměstí čp. 761 (dokumentace jižního průčelí při obnově fasády)
Jičín – zámek čp. 1 (dokumentace zadržovaných otvorů v 2. patře)
Kuks – dům čp. 28 (dokumentace objektu)
Nová Paka – Suchardův dům čp. 68 (dokument. vnitřní výmalby)
Otovice – kostel sv. Barbory (pasportizace výplňových prvků)
Ratibořice – architektonické články z hradu Vizmburk (pasportizace)
Ruprechtice – kostel sv. Jakuba Většího (pasportizace výplňových prvků)
Rychnov nad Kněžnou – zámek čp. 1, severní sala terrena (dokumentace nálezů při stavebních úpravách)
Sedlčický – letohrádek Valdštejnská loggie čp. 4 (dokumentace zvýšení terénu v nádvoří a zasypaných prvků před vstupy hospodářského křídla)
Smiřice – hospodářská budova čp. 626 v areálu zámku (dokumentace krovu během opravy)
Sobotka – dům čp. 192 (dokumentace stáv. stavu celého objektu)
Zdoňov – kostel N. Trojice (dokumentace zdiva ve výkopu podél severní strany)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PARDUBICÍCH

Stavebněhistorické průzkumy

Červený potok – inventarizace lidové architektury a plošný průzkum vesnice

Operativní průzkumy a dokumentace

Bílá voda (obec Červená voda) – plošný průzkum vesnice
Heřmanice u Králík – plošný průzkum vesnického sídla
Choceň – kostel sv. Františka (průzkum a dokumentace půdy nad presbytářem a příčnou lodí při rekonstrukci)
Kláštrec – dům čp. 4 (operativní dokumentace fasád)
Lanškroun – dům čp. 22 (operativní dokumentace v průjezdu)
Lukavice – hospodářský dvůr čp. 349 a 323 (dokumentace fragmentů omítek)
Pardubice – Třída Míru 61–62 (dům v ochranném pásmu, průzkum a dokumentace přízemního průčelí a vjezdu)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V TELČI

Operativní průzkumy a dokumentace

Havlíčková Borová – K Vepřové 52 (zemědělská usedlost)
Havlíčkův Brod – Rozkošská, Psychiatrická nemocnice (celý areál)
Jemnice – U Kláštera 619 (kaple sv. Anny)
Jihlava – Kostel sv. Jakuba Většího (fasáda nad sakristií)
Ledeč nad Sázavou – Hrnčíře 21 (lidový dům)
Moravské Budějovice – Smetanova 395 (lidový dům)
Moravské Křižánky – čp. 45 (panský dům)
Náměšť nad Oslavou – zámek (fasáda)
Pacov – Svatojánská 56 (lidový dům)
Pelhřimov – Solní (Solní branka / hradba s cimbuřím)
Polná – Poděbradova, brána
Polná – Sezimovo náměstí 67 (měštanský dům)
Praskolesy – čp. 13 (lidový dům)
Simtany – Kaple Panny Marie (malby)
Telč – Na Dlážkách 79 (lidový dům)
Telč – Palackého, Věž sv. Ducha (románská okna)
Třeboň – Klášter augustiniánů (spolupráce na průzkumu)
Velké Meziříčí – Komenského 119 (měštanský dům)
Velké Meziříčí – Novosady 1144 (garáž a pozůstatky synagogy)
Velké Meziříčí – Novosady 1156 (měštanský dům)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V BRNĚ

Stavebněhistorické průzkumy

Lysice – zámecká zahrada a předzámčí čp. 3, 4 a 7
Horní Kounice – hospodářský dvůr Alinkov čp. 65

Operativní průzkumy a dokumentace / dokumentace

Bitov – hrad Cornštejn
Bořitov – kostel sv. Jiří
Brno – dům Černopolní 227/37

Brno – dům Kounicova 277/25
Brno – hrad Veveří
Brno – Moravské nám. 1/1
Brno – zeď v areálu býv. kláštera františkánů na poz. p. č. 222/1
Bzenec – kaple sv. Floriána
Deblín – kostel sv. Mikuláše
Dolní Kounice – kostel sv. Petra a Pavla
Dolní Kounice – Tovární 125/7 (městský dům)
Hostěradice – kostel sv. Kunhuty
Hostim – bývalý pivovar čp. 93, 187
Hrušovany nad Jevišovkou – zámek Lidická čp. 1
Ivančice – dům Komenského nám. 25/17
Ivanovice na Hané – zámek Komenského čp. 116
Kateřina – kostel sv. Kateřiny
Klobouky u Brna – zámek nám. Míru 169/1
Lednice – dům Cihlářská čp. 282
Lednice – dům Slovácká čp. 406
Mikulov – dům Česká 144/9
Mikulov – dům Havlíčkova 559/5
Mikulov – dům Pavlovská 490/61
Perná – kostel sv. Mikuláše
Pravlov – kostel Navštívení Panny Marie
Rajhrad – dům čp. 538 v Předklášteří
Slavkov u Brna – radnice Palackého náměstí čp. 64, 65
Šatov – dům čp. 27
Trstěnice – kostel Povýšení sv. Kříže
Valtice – dům nám. Svobody čp. 4
Vranov nad Dyjí – fara Náměstí čp. 20
Vratěšín – bývalý klášter čp. 78
Vyškov – Masarykovo nám. 86/2
Znojmo – dům Kovářská 306/4
Znojmo – dům Malá Mikulášská 46/7
Znojmo – dům Václavské nám. 12/3
Znojmo – dům Velká Mikulášská 459/3
Znojmo – dům Zámečnická 285/3
Znojmo – JV hradební věž za domem V Jirchářích 405/33
Znojmo – kostel Povýšení sv. Kříže
Židlochovice – dům v areálu Osevy na pozemku p. č. 628/1
Židlochovice – městský dům Legionářská čp. 98, 99

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OLOMOUCI

Stavebněhistorické průzkumy

Čechy pod Kosířem – krový zámku
(doplňující stavebněhistorický průzkum)

Olomouc – veřejná prostranství
(ulice Kačení, U Hradeb, Sokolská, Vodární, Zámečnická)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V KROMĚŘÍŽI

Stavebněhistorické průzkumy

Buchlov – hrad, vybrané části

Kroměříž – Květná zahrada
(vstupní objekt, obslužné domky, zdi, kolonáda)

Rymice – areál tvrze (sýpka čp. 3)

Zašová – objekt bývalého kláštera

Operativní průzkumy a dokumentace

Boskovice – hrad (východní střep obvodového
zdiva hradního paláce)

Buchlov – hrad

Buchlovice – zámek

Hoštejn – hrad

Kurovice – tvrz (architektonické prvky)

Luhačovice – zámek

Mírov – hrad (poškozená část JV bastionu)

Rabštejn u Bedřichova – hrad

Rožnov – hrad

Střílky – hřbitov (hrobka)

Vízovice – zámek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OSTRAVĚ

Stavebněhistorické průzkumy

Moravská Ostrava – městská jatka

Operativní průzkumy a dokumentace

Odry – kaple sv. Rodiny

Opava – „Müllerův“ dům čp. 1 (dveřní výplně)

Štáblovice-Lipina – venkovská usedlost čp. 3

Vodní dílo Nové Heřminovy (zástavba a vybrané objekty)

Průzkumy dokončené v terénu k následnému zpracování

Bílovec – dům čp. 121 (nálezové situace)

Guty – kostel Božího Těla (spáleniště)

Jezdkovice – zámek (nálezové situace)

Kopřivnice-Vlčovice – kostel Všetech Svatých
(krovové konstrukce a nálezy)

Nový Jičín – dům čp. 32 (zdivo)

Opava – měštanský dům čp. 18 (suterén)

Opava – „Müllerův“ dům čp. 1
(krov, trémové stropy a další nálezové situace)

Příbor – asanovaný dům čp. 383

Příbor – měštanský dům čp. 38

Počet archeologických akcí

PRACOVISŤE NPÚ	Dohled	Záchranný archeologický výzkum	Archeologická akce	Nedestruktivní průzkum	Celkem
ÚOP v Praze	15	33	0	0	48
ÚOP středních Čech v Praze	7	0	5	0	12
ÚOP v Českých Budějovicích	3	4	0	0	7
ÚOP v Plzni	5	6	0	3	14
ÚOP v Lokti	0	13	0	0	13
ÚOP v Ústí nad Labem	15	2	0	0	17
ÚOP v Liberci	5	4	0	0	9
ÚOP v Josefově	0	0	0	0	0
ÚOP v Pardubicích	0	0	0	0	0
ÚOP v Telči	0	4	0	0	4
ÚOP v Brně	2	18	0	0	20
ÚOP v Olomouci	42	10	0	4	56
ÚOP v Kroměříži	1	0	0	0	1
ÚOP v Ostravě	94	45	0	0	139
ÚPS na Sychrově	5	4	0	0	9
Celkem	194	143	5	7	349

Seznam objektů ve správě NPÚ

Praha	Typ objektu	Telefon	Web
Zahrady pod Pražským hradem	zahrady	257 148 817	www.palacove-zahrady.cz
Středočeský kraj			
Březnice	zámek	318 682 179	www.zamek-breznice.cz
Hamousův statek ve Zbečně	statek	724 980 456	www.zbecno.cz
Hořovice	zámek	311 512 479	www.zamek-horovice.cz
Karlštejn	hrad	311 681 617	www.hradkarlstejn.cz
Konopiště	zámek	317 721 366	www.zamek-konopiste.cz
Krakovec	hrad	313 549 302	www.hrad-krakovec.cz
Křivoklát	hrad	313 558 440	www.krivoklat.cz
Mnichovo Hradiště	zámek	326 773 098	www.mnichovo-hradiste.cz
Mníšek pod Brdy	zámek	318 590 261	www.zamek-mnisek.cz
Sázava	klášter	327 321 177	www.klaster-sazava.cz
Točnick	hrad	311 533 202	www.hrad-tocnik.cz
Veltrusy	zámek	315 781 146	www.zamek-veltrusy.cz
Žleby	zámek	327 398 121	www.zamek-zleby.cz
Žebrák	hrad	311 533 202	www.hrad-zebrak.cz
Ústecký kraj			
Benešov nad Ploučnicí	zámek	412 586 795	www.zamek-benesov.cz
Doksany	zámek	416 861 143	www.zamek-doksany.cz
Duchcov	zámek	417 835 301	www.zamek-duchcov.cz

Házmurk	hrad	606 175 052	www.hrad-hazmburk.cz
Jezeří	zámek	724 326 031	www.zamek-jezeri.cz
Krásné Březno – zámek a kostel sv. Floriána	zámek a kostel	472 704 800	www.npu.cz/uop-ul www.kostel-krasnebrezno.cz
Krásný Dvůr	zámek	415 210 004	www.krasny-dvur.cz
Libochovice	zámek	416 591 443	www.zamek-libochovice.cz
Nanebevzetí Panny Marie v Mostě	kostel	476 707 364	www.kostel-most.cz
Ploskovice	zámek	416 749 092	www.zamek-ploskovice.cz
Říp – rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha	rotunda	724 663 757	www.hora-rip.eu
Stekník	zámek	723 086 011	www.zamek-steknik.cz
Velké Březno	zámek	475 228 331	www.zamek-vbrezno.cz
Zubrnice	skanzen	475 228 267	www.skanzen-zubrnice.cz
Karlovarský kraj			
Bečov nad Teplou	hrad a zámek	353 999 394	www.zamek-becov.cz
Kynžvart	zámek	354 691 269	www.zamek-kynzvalt.eu
Valeč	zámek	353 399 731	www.zamek-valec.cz
Jihočeský kraj			
Červená Lhota	zámek	384 384 228	www.zamek-cervenahlota.eu
Český Krumlov	hrad a zámek	380 704 721	www.zamek-ceskykrumlov.eu
Dačice	zámek	384 420 246	www.zamek-dacice.eu
Domanín – Schwarzenberská hrobka	hrobka	384 721 193	www.zamek-trebon.eu
Hluboká	zámek	387 843 911	www.zamek-hluboka.eu
Jindřichův Hradec	hrad a zámek	384 321 279	www.zamek-jindrichuvhradec.eu
Kratochvíle	zámek	388 324 380	www.zamek-kratochvile.eu
Landštejn	hrad	384 498 580	www.hrad-landstejn.eu
Nové Hrady	hrad	386 362 135	www.hrad-novehrady.eu
Rožmberk	hrad	380 749 838	www.hrad-rozemberk.eu
Třeboň	zámek	384 721 193	www.zamek-trebon.eu
Vimperk	zámek	388 411 506	www.zamek-vimperk.eu
Zlatá Koruna	klášter	380 743 126	www.klaster-zlatakoruna.eu
Zvíkov	hrad	382 285 676	www.hrad-zvikov.eu
Plzeňský kraj			
Červené Poříčí	zámek	376 393 022	www.cervene-porici.cz
Gutštejn	hrad	374 631 773 (správa kláštera Kladruby)	www.hrad-gutstejn.cz
Horšov – kostel Všech svatých	kostel	379 423 111	www.horsovsky-tyln.cz
Horšovský Týn	hrad a zámek	379 423 111	www.horsovsky-tyln.cz
Kladruby	klášter	374 631 773	www.klaster-kladruby.cz
Kozel	zámek	377 969 040	www.zamek-kozel.eu
Manětín	zámek	373 392 283	www.zamek-manetin.cz
Nebílovy	zámek	377 917 090	www.zamek-nebilovy.cz
Plasy	klášter	373 322 174	www.klaster-plasy.eu
Plzeň – Bolevec – Selský dvůr U Matoušů	selský dvůr	606 666 406	www.usedlost-bolevec.cz
Přimda	hrad	374 631 773 (správa kláštera Kladruby)	www.hrad-primda.cz

Rabí	hrad	376 596 171	www.hrad-rabi.eu
Švihov	hrad	376 393 378	www.hradsvihov.cz
Velhartice	hrad	376 583 315	www.hrad-velhartice.cz
Kraj Vysočina			
Jaroměřice nad Rokytnou	zámek	568 440 237	www.zamek-jaromerice.cz
Lipnice nad Sázavou	hrad	569 486 189	www.hrad-lipnice.eu
Náměšť nad Oslavou	zámek	568 620 319	www.zamek-namest.cz
Telč	zámek	567 243 821	www.zamek-telc.eu
Zahrádka – kostel sv. Víta	kostel	569 486 189 (správa hradu Lipnice)	www.kostel-zahradka.cz
Královéhradecký kraj			
Hrádek u Nechanic	zámek	495 441 244	www.hradekunechanic.cz
Hospitál Kuks	hospitál	499 692 161	www.hospital-kuks.cz
Náchod	zámek	491 426 201	www.zamek-nachod.cz
Opočno	zámek	494 668 216	www.zamek-opocno.cz
Ratibořice	zámek	491 452 123	www.zamek-ratiborice.cz
Liberecký kraj			
Bezděz	hrad	487 873 131	www.hrad-bezdez.eu
Frýdlant	hrad a zámek	482 312 130	www.zamek-frydlant.cz
Grabštejn	hrad	482 724 208	www.hrad-grabstejn.cz
Hrubý Rohozec	zámek	481 321 012	www.zamek-hrubyrohozec.cz
Lemberk	zámek	487 762 305	www.zamek-lembek.cz
Sychrov	zámek	482 416 011	www.zamek-sychrov.cz
Trosky	hrad	481 313 925	www.hrad-trosky.eu
Žákupy	zámek	487 857 278	www.zamek-zakupy.cz
Pardubický kraj			
Kunětická hora	hrad	466 415 428	www.hrad-kunetickahora.cz
Litice	hrad	465 320 627	www.hrad-litice.cz
Litomyšl	zámek	461 615 067	www.zamek-litomysl.cz
Slatiňany	zámek	469 681 112	www.zamek-slatinany.cz
Vysočina	soubor lidových staveb	469 326 411	www.vesely-kopec.eu, www.betlem-hlinsko.cz
Zlínský kraj			
Buchlov	hrad	572 595 161	www.hrad-buchlov.cz
Buchlovice	zámek	572 434 240	www.zamek-buchlovice.cz
Vizovice	zámek	577 452 762	www.zamek-vizovice.cz
Arcibiskupský zámek v Kroměříži	zámek	573 502 011	www.zamek-kromeriz.cz
Jihomoravský kraj			
Bítov	hrad	515 294 736	www.hradbitov.cz
Brno – Stiasni	vila	778 545 993	www.vila-stiasni.cz
Bučovice	zámek	517 383 135	www.zamek-bucovice.cz
Kunštát	zámek	516 462 062	www.zamek-kunstat.cz
Lednice	zámek	519 340 128	www.zamek-lednice.com
Janův hrad (Lednice)	umělá zřícenina	519 355 134	www.januv-hrad.cz
Lysice	zámek	516 472 235	www.zameklysice.cz

Milotice	zámek	518 619 643	www.zamekmilotice.cz
Pernštejn	hrad	566 566 101	www.hrad-pernstejn.eu
Rájec nad Svitavou	zámek	516 432 013	www.zamekrajec.cz
Uherčice	zámek	515 298 396	www.zamek-uhercice.cz
Valtice	zámek	778 743 754	www.zamek-valtice.cz
Veveří	hrad	549 420 164	www.hrad-veveri.cz
Vranov nad Dyjí	zámek	515 296 215	www.zamek-vranov.cz
Nový hrádek u Lukova (Vranov nad Dyjí)	zřícenina	515 296 215	www.novy-hradek.eu
Olomoucký kraj			
Bouzov	hrad	585 346 202	www.hrad-bouzov.cz
Jánský Vrch	zámek	584 440 286	www.janskyvrch.cz
Hanácký skanzen v Příkazích	skanzen	585 967 310	www.skanzen-prikazy.cz
Šternberk	hrad	585 012 935	www.hrad-sternberk.cz
Velké Losiny	zámek	583 248 380	www.zamek-losiny.cz
Moravskoslezský kraj			
Hradec nad Moravicí	zámek	553 783 915	www.zamek-hradec.cz
Důl Michal Ostrava	důl	596 231 160	www.dul-michal.cz
Raduň	zámek	553 796 119	www.zamek-radun.cz

Zpřístupněné objekty ve správě NPÚ

KRAJ	Počet zpřístupněných objektů	Pracoviště NPÚ
Hlavní město Praha	1	ÚPS v Praze
Středočeský kraj	14	ÚPS v Praze
Jihočeský kraj	14	ÚPS v Českých Budějovicích
Plzeňský kraj	11	ÚPS v Českých Budějovicích
Karlovarský kraj	3	ÚPS v Praze
Ústecký kraj	13	12 - ÚPS v Praze, 1 - ÚOP v Ústí nad Labem
Liberecký kraj	8	ÚPS na Sychrově
Královehradecký kraj	5	ÚPS na Sychrově
Pardubický kraj	5	ÚPS na Sychrově
Kraj Vysočina	4	ÚPS v Českých Budějovicích
Jihomoravský kraj	15	14 - ÚPS v Kroměříži, 1 - ÚOP v Brně
Olomoucký kraj	5	ÚPS v Kroměříži
Zlínský kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Moravskoslezský kraj	3	ÚPS v Kroměříži
Celkem	105	

Oproti roku 2016 byl uzavřen provoz selského dvora Bolevec.

Přehled návštěvnosti památkových objektů ve správě NPÚ

OBJEKT	Návštěvnost
Český Krumlov	463 486
Lednice	437 804
Hluboká nad Vltavou	295 608
Karlštejn	228 159
Kroměříž	179 031
Konopiště	174 080
Sychrov	121 238
Valtice	116 086
Trosky	112 148
Bouzov	111 680
Kuks	110 810
Telč	109 429
Buchlovice	98 611
Červená Lhota	81 542
Žleby	80 499
Veveří	80 322
Buchlov	79 453
Pernštejn	76 692
Křivoklát	75 086
Vysočina - Veselý Kopec	74 792
Bečov	74 438
Bítov	72 960
Jindřichův Hradec	71 769
Ratibořice	69 344
Vranov nad Dyjí	69 247
Bezděz	67 963
Rabí	56 636
Landštejn	54 936
Opočno	54 615
Rožmberk	53 430
Točnick	52 589
Mníšek pod Brdy	51 006
Frýdlant	50 150
Litomyšl	48 318
Hradec nad Moravicí	48 071
Velhartice	45 080
Milotice	44 241
Třeboň	42 880
Kynžvart	41 495
Kunětická hora	40 526
Náchod	40 079
Hrádek u Nechanic	38 768
Zvíkov	38 661
Jaroměřice nad Rokytnou	38 315
Velké Losiny	34 896
Kratochvíle	34 895
Lemberk	33 515
Zákupy	33 033
Ploskovice	32 938
Švihov	32 770
Házmburk	32 580

OBJEKT	Návštěvnost
Lysice	32 457
Šternberk	31 455
Třeboň - Schwarzenberská hrobka	30 107
Slatiňany	29 323
Jánský Vrch	28 340
Plasy	28 175
Lipnice	27 690
Kozel	27 167
Hrubý Rohozec	26 003
Horšovský Týn	25 535
Jezeří	25 508
Rájec nad Svitavou	25 397
Krásný Dvůr	23 973
Zahrady pod Pražským hradem	23 745
Veltrusy	23 503
Zlatá Koruna	23 131
Krakovec	22 414
Nové Hrady	22 406
Benešov nad Ploučnicí	21 374
Libochovice	20 697
Zubrnice	20 207
Mnichovo Hradiště	19 021
Kladruby	18 584
Raduň	18 486
Vizovice	18 334
Grabštejn	17 478
Náměšť nad Oslavou	17 322
Most	15 985
Manětín	14 649
Březnice	14 474
Hořovice	14 225
Sázava	13 921
Duchcov	13 832
Velké Březno	13 703
Dačice	12 984
Vila Stiassni	11 926
Bučovice	11 813
Litice	11 488
Stekník	10 972
Vimperk	10 771
Kunštát	9 813
Nový Hrádek	9 530
Nebílovy	8 866
Vysočina - Betlém Hlinsko	6 752
Důl Michal	6 276
Valeč	6 144
Říp	5 462
Příkazy	5 337
Uherčice	4 236
Červené Poříčí	1 968
Kostel sv. Floriána v Krásném Březně	1 116
Celkem	5 490 775

Změny památkového fondu*

KRAJ	Prohlášené nemovité kulturní památky	Prohlášené movité kulturní památky**	Zrušené nemovité kulturní památky	Prohlášené národní kulturní památky	Prohlášené památkové zóny
Hlavní město Praha	3	19	0	3	0
Středočeský kraj	6	8	1	5	0
Jihočeský kraj	15	6	19	0	1
Plzeňský kraj	8	1	1	0	0
Karlovarský kraj	0	0	0	2	0
Ústecký kraj	6	4	2	0	0
Liberecký kraj	2	0	3	0	1
Královéhradecký kraj	3	3	1	1	0
Pardubický kraj	2	1	1	1	0
Kraj Vysočina	3	57	1	0	0
Jihomoravský kraj	10	7	12	2	0
Olomoucký kraj	4	5	0	0	1
Zlínský kraj	2	1	1	0	0
Moravskoslezský kraj	4	5	0	1	0
Celkem	68	117	42	15	0

* Do tabulky jsou zahrnuty pouze nové kulturní památky, národní kulturní památky a památkové zóny, není zahrnut doprohlášený ani přeprohlášený památkový fond.

** Movité kulturní památky v roce 2017 zrušeny nebyly.

Počet nemovitých a movitých kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón v ČR k 31. prosinci 2017

PRACOVISŤE / PŮSOBNOST	Nemovité kulturní památky	Movité kulturní památky *	Národní kulturní památky	Památkové rezervace	Památkové zóny
Hlavní město Praha	2 120	10 625	53	3	18
Středočeský kraj	4 354	5 106	35	14	62
Jihočeský kraj	5 426	2 979	37	24	86
Plzeňský kraj	3 227	3 595	24	8	67
Karlovarský kraj	1 416	1 171	15	6	23
Ústecký kraj	3 537	2 839	16	9	33
Liberecký kraj	2 250	848	13	8	28
Královéhradecký kraj	3 037	2 426	22	7	35
Pardubický kraj	2 105	2 163	15	5	24
Kraj Vysočina	2 974	2 437	16	6	28
Jihomoravský kraj	4 252	5 390	36	9	24
Olomoucký kraj	2 213	5 320	14	3	25
Zlínský kraj	1 397	1 422	15	4	17
Moravskoslezský kraj	2 090	2 667	16	5	25
Celkem	40 398	48 988	319**	111	495

* Evidence movitých kulturních památek zahrnuje počet rejstříkových čísel, z nichž některá ovšem zahrnují rozsáhlé soubory předmětů. V případě mobiliárních fondů památkových objektů 102 rejstříkovým číslem odpovídá cca 1 300 000 památek, v případě historických knihovnických fondů 341 rejstříkovým číslem odpovídá cca 1 878 000 knižních svazků. Celkový počet předmětů evidovaných jako movitá kulturní památka tedy přesahuje 3 226 000.

** Počet rejstříkových čísel národních kulturních památek, některé národní kulturní památky tvoří soubor a jsou v působnosti více pracovišť.

Dotační programy Ministerstva kultury

Ministerstvo kultury nabízí několik dotačních programů na obnovu kulturních památek podle § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči, které mohou využít vlastníci kulturních památek při jejich obnově. K přihlášeným projektům dává své stanovisko i Národní památkový ústav. V roce 2017 tak bylo vydáno například 248 vyjádření pro akce schválené v Programu záchrany architektonického dědictví a 305 vyjádření k Havarijnímu programu. Následující tabulka uvádí přehled vybraných dotačních programů MK a výši příspěvků, přidělených na obnovu památek v návaznosti na vyjádření jednotlivých pracovišť NPÚ v roce 2017 (údaje jsou v tis. Kč).

Pracoviště NPÚ	Havarijní program	Program záchrany architektonického dědictví	Program regenerace městských památkových rezervací a zón	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	Program restaurování	Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	Celkem
ÚOP v Praze	2 550	6 750	2 971	740	1 930	0	14 941
ÚOP středních Čech v Praze	10 373	39 925	15 439	5 801	2 586	20 190	94 314
ÚOP v Českých Budějovicích	8 662	23 785	21 944	6 250	2 599	17 215	80 455
ÚOP v Plzni	7 321	26 280	6 763	6 488	2 520	13 332	62 704
ÚOP v Lokti	2 719	22 220	16 262	1 695	1 760	4 568	49 224
ÚOP v Ústí nad Labem	8 984	25 580	14 024	3 355	2 167	12 980	67 090
ÚOP v Liberci	5 867	8 750	8 050	3 842	1 930	7 444	35 883
ÚOP v Josefově	6 200	14 200	20 345	1 800	2 382	12 823	57 750
ÚOP v Pardubicích	3 070	12 780	23 008	470	1 812	6 637	47 777
ÚOP v Telči	5 450	12 150	20 164	882	1 563	10 440	50 649
ÚOP v Brně	9 834	18 550	13 772	1 615	2 135	17 718	63 624
ÚOP v Olomouci	4 825	6 700	9 711	1 200	1 828	7 178	31 442
ÚOP v Kroměříži	3 285	4 500	12 131	440	1 885	6 596	28 837
ÚOP v Ostravě	4 868	7 695	11 476	1 070	2 829	6 238	34 176
ÚPS na Sychrově	2 239	0	0	0	350	0	2 589

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

Výroční zpráva za rok 2017
Národní památkový ústav

Vydal Národní památkový ústav
Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1
www.npu.cz

Redakce: Karolina Krejčířiková
Grafická úprava a sazba: Mgr. Barbora Augustová, www.virtualworld.cz
Tisk: H.R.G. spol. s r. o., Litomyšl

Praha 2018

Neprodejně
ISBN 978-80-7480-105-1

Fotografie

obálka: Braunovy sochy na Kuksu
str. 2: výzdoba Kolonády v Květné zahradě v Kroměříži
str. 4: hospitál Kuks
str. 6: výjev z Rytířského sálu na hradě Rožmberk
str. 10: detail kování dveří kostela Panny Marie Pomocné na Chlumku v Luži
str. 14: zámek Náměšť nad Oslavou
str. 18: rodinný salon Stadnických na zámku Vranov nad Dyjí
str. 22: tzv. veselý pokoj v prvním patře tvrze Kobylků z Kobylího, Podolí u Mohelnice
str. 38: Květná zahrada v Kroměříži
str. 48: detail výzdoby jedné z místností domu v Liliové ulici 219/5 v Praze
str. 56: nádvorní průčelí hradního paláce zámku Kunštát
titulní strana druhé části: detail bočního oltáře, kostel Nejsvětější Trojice, Kuks

Autoři fotografií

první část: R. Balcarová (11 vpravo dole), T. Bognár (28 vpravo nahoře), V. Čáp (obálka, 4, 5), G. Čapková (3, 6), P. David (22), M. Frouz (12 vlevo), p. Jarnot (33 vpravo dole), R. Míča (2, 11 nahoře, 14, 15, 38, 39, 42), Z. Mladá (35), R. Polášek (50 uprostřed), L. Renner (34), J. Slaviček (48), L. Svoboda, MFF UK (50), P. Šturm (13 vlevo dole), P. Titz (16 vlevo dole)

druhá část: R. Balcarová (54 vlevo), G. Čapková (5, 18), R. Míča (titulní strana), O. Pavlačík (11), R. Surma (49)

Ostatní fotografie archiv NPÚ

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV